

I. VI POSIEDZENIE KRAJOWEJ RADY PZD

1. Informacja

W dniu 22 marca 2016 r. w Warszawie odbyło się VI posiedzenie Krajowej Rady PZD, któremu przewodniczył Eugeniusz Kondracki Prezes Związku. W posiedzeniu udział wzięła Maria Fojt Przewodnicząca Krajowej Komisji Rewizyjnej.

Prezes PZD przedstawił aktualną sytuację wywołaną wystąpieniami Rzecznika Praw Obywatelskich, interpelacją Poseł Krystyny Sibińskiej, a także inicjatywami osób zamieszkujących na działkach w pobudowanych nielegalnie domach. Prezes poinformował Krajową Radę, że według danych zebranych ze wszystkich okręgów na przestrzeni ostatnich lat we wszystkich ogrodach w Polsce przeprowadzono sześć eksmisji, z czego dwie rodziny otrzymały mieszkania socjalne, dwie osoby znalazły się w ośrodkach pomocy społecznej. Tak wygląda w rzeczywistości masowość eksmisji z ogrodów działkowych. Występujący w dyskusji członkowie Krajowej Rady przedstawiali problemy związane z zamieszkiwaniem na działkach. Szczególnie zwracali uwagę na to, że trzeba rozróżnić ludzi, którzy zamieszkali w skromnych altanach z powodu biedy, czy wypadków losowych. Tym ludziom trzeba pomóc i takie działania są podejmowane zarówno przez zarządy ogrodów, jak i okręgi. Inaczej należy podchodzić natomiast do tych, którzy nie z biedy, ale z wyrachowania i z pełną premedytacją pobudowali okazałe domy na działkach, mieszkają w nich, bywa że prowadzą tam działalność gospodarczą, a często swoje mieszkania wynajmują. Zupełnie inny problem to bezdomni zamieszkujący altany w okresie zimowym. Występujący prezentowali, w jaki sposób współpracują w tych ostatnich przypadkach z samorządem, policją, strażą miejską i ośrodkami pomocy społecznej.

Bardzo ważnym punktem obrad było uchwalenie Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD. Projekt Programu członkowie KR PZD otrzymali wraz z zaproszeniem na posiedzenie, mogli więc w pełni odnieść się do zaproponowanych w nich działań. W dyskusji

podkreślano, że Program daje szerokie możliwości do działania w każdym ogrodzie w Polsce. Każdy może sobie w nim znaleźć propozycje, które będą odpowiadać ogrodom, działkowcom i społeczności lokalnej. Uznano za konieczne szerokie rozpropagowanie Programu w ogrodach, a także zainteresowanie nim samorządów, bowiem to właśnie samorząd może w sposób aktywny wspierać działanie ogrodów na rzecz społeczeństwa.

Problemem w niektórych regionach są wolne tereny i wolne działki w ROD. Członkom Krajowej Rady dostarczono szczegółowe informacje na ten temat. Uczestnicy dyskusji wskazywali na przyczyny pustoszenia niektórych ogrodów. Dotyczy to w szczególności niegdyś uprzemysłowionych terenów, na których w zasadzie polikwidowano wszystkie większe fabryki i zakłady pracy. Ludzie opuszczają takie miasta w poszukiwaniu pracy i porzucają działki. Tak jest np. w miastach regionu Wałbrzycha. Krajowa Rada w podjętej w tej sprawie uchwale wyznaczyła kierunki działań dla organów Związku w celu zagospodarowania wolnych działek, bądź w przypadku niemożności, oddania wolnych terenów właścicielowi (gminie, albo Skarbowi Państwa).

Rozpoczęły się walne zebrania sprawozdawcze i wyłonił się problem ze stosowaniem jednego z zapisów statutu PZD. Krajowa Rada, zgodnie ze swoimi kompetencjami w podjętej uchwale dokonała interpretacji statutu określając uprawnienia zarządu ROD dotyczące zwoływania walnych zebrań i konferencji delegatów.

Ponadto Krajowa Rada nadała sztandar ROD im. Zofii Urbanowskiej w Koninie, zarejestrowała regulamin OZ, a także po raz pierwszy pod rządami nowego statutu, rozpatrzyła odwołanie od uchwały Prezydium Krajowej Rady. W tej ostatniej sprawie Krajowa Rada podjęła decyzję po rozpatrzeniu odwołania przez Komisję Prawno Statutową KR i przedstawieniu przez nią propozycji rozstrzygnięcia odwołania.

2. Porządek obrad

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przyjęcie porządku posiedzenia.
3. Wybór komisji uchwał i wniosków.
4. Stwierdzenie prawomocności obrad.
5. Aktualna sytuacja w związku z wystąpieniem RPO.
6. Dyskusja.
7. Otwarty Program Społecznego Rozwoju ROD.
8. Dyskusja.
9. Wolne tereny i wolne działki.
10. Dyskusja.
11. Interpretacja statutu PZD.
12. Dyskusja.

13. Rejestracja regulaminu OZ.
14. Nadanie sztandaru.
15. Podjęcie uchwał.

16. Sprawy różne.
17. Zakończenie obrad.

3. Komisja Uchwał i Wniosków

1. Józef Noski	Śląski	Przewodniczący
2. Piotr Gadzikowski	Toruńsko-Włocławski	
3. Jerzy Karpiński	Wrocław	
4. Bartłomiej Kozera	Opolski	
5. Robert Klimaszewski	Poznań	
6. Leonard Niewiński	Gdańsk	
7. Ewa Błachut	Małopolski	

4. Uchwały

UCHWAŁA Nr 3/VI/2016

Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 22 marca 2016 r.

w sprawie interpretacji Statutu PZD w zakresie decydowania przez zarząd ROD o zwołaniu walnego zebrania sprawozdawczego ROD w trakcie kadencji

Krajowa Rada PZD, działając na podstawie § 130 pkt 6 Statutu PZD postanawia:

§ 1

W ROD, w których dokonano wyboru delegatów na

konferencję delegatów, zarząd ROD jest upoważniony do podjęcia decyzji o zwołaniu walnego zebrania.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z § 57 ust. 1 i 3 Statutu PZD, w ROD posiadającym ponad 300 członków zwyczajnych lub składającym się z kilku terenów, zamiast walnych zebrań, mogą odbywać się konferencje delegatów. Decyzję o odbywaniu w ROD konferencji delegatów podejmuje zarząd ROD w drodze uchwały, określając w niej podział ROD na sektory oraz ilość delegatów wybieranych z tych sektorów na konferencję delegatów.

Zgodnie z § 38 Statutu PZD, członek organu PZD, w tym delegat wybrany na zjazd (konferencję), zachowuje mandat na czas trwania kadencji.

Zestawienie powyższych przepisów rodzi pytanie, czy w ROD, w których dokonano wyboru delegatów na konferencję delegatów, w związku z zapisem przewidującym, iż zachowują oni mandat na całą kadencję, zarząd ROD nie może w trakcie kadencji podjąć decyzji o zwołaniu walnego zebrania ROD?

W opinii KR PZD, biorąc pod uwagę całokształt regulacji zawartych w Statucie PZD, jak również kierując się

zasadą, iż zapisy Statutu należy interpretować w sposób zapewniający członkom organizacji możliwie najdalej idący wpływ na funkcjonowanie organizacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu postulatu funkcjonalności prawa, stwierdzić należy, iż wybór delegatów na konferencję delegatów w ROD nie wyklucza możliwości zwołania w tym ROD walnego zebrania, z tym, że decyzja ta nie może dotyczyć konferencji delegatów, na którą delegaci ci zostali wybrani.

Zajmując powyższe stanowisko, KR PZD wzięła pod uwagę następujące przesłanki.

Zgodnie z § 14 ust.1 pkt 1 Statutu PZD, uczestnictwo w walnym zebraniu ROD, na którym zapadają najważniejsze decyzje dotyczące jego ROD, jest podstawowym prawem każdego z członków PZD. Stąd też wszelkie zapisy, z których może wynikać ograniczenie tego prawa, winny być interpretowane w sposób ścisły. Z powyższych względów należy przyjąć, iż brak w Statucie PZD przepisu, który wprost zakazywałby zwołania walnego

zebrania ROD w trakcie trwania kadencji delegatów na konferencję delegatów w ROD, uzasadnia stwierdzenie braku podstaw do wykładni postanowień § 38 Statutu PZD skutkującej ograniczeniem podstawowego prawa członka PZD.

Za powyższym wnioskiem przemawia również treść zapisu § 57 ust 3 Statutu PZD, który w żaden sposób nie ogranicza zarządu ROD w decydowaniu o wyborze pomiędzy walnym zebraniem, a konferencją delegatów. Co więcej, zasadnym jest uznanie, iż pozostawienie zarządowi ROD corocznej możliwości zwołania walnego zebrania, w miejsce konferencji delegatów, jest rozwiązaniem bardziej funkcjonalnym. Dotyczy to zwłaszcza rozstrzygnięcia o kwestiach szczególnie istotnych i ważkich dla ogrodu. W takich sprawach, możliwość skorzystania

przez zarząd ROD z formy gwarantującej najszerzą legitymację decyzji, a więc uchwały walnego zebrania, przy podejmowaniu której bezpośredni udział mogą brać wszyscy członkowie PZD z ROD, należy uznać za jak najbardziej uzasadnione.

Jednocześnie KR PZD stwierdza, że możliwość zastąpienia konferencji delegatów walnym zebraniem należy wykluczyć w przypadku konferencji, w związku ze zwołaniem której dokonano wyboru delegatów. Zasadnym jest bowiem uznanie, iż w sytuacji, w której zarząd ROD podjął już decyzję o zastąpieniu konkretnego walnego zebrania konferencją delegatów, skonsumował on swoje uprawnienie wynikające z § 57 ust. 3, a co za tym idzie, przestało mu ono już przysługiwać.

I WICEPREZES
/-/Tadeusz JARZĘBAK

PREZES
/-/Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 22 marca 2016 r.

UCHWAŁA Nr 4/VI/2016
Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 22 marca 2016 r.
w sprawie rejestracji regulaminu Okręgowego Zarządu PZD w Elblągu

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców, działając na podstawie § 108 ust. 4 statutu PZD, postanawia

§ 1

Zarejestrować regulamin Okręgowego Zarządu PZD w Elblągu uchwalony na IV posiedzeniu OZ PZD w dniu

29 stycznia 2016 r. Regulamin stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

SEKRETARZ
/-/Izabela OŻEGALSKA

PREZES
/-/Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 22 marca 2016 r.

UCHWAŁA Nr 5/VI/2016
Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 22 marca 2016 r.
*w sprawie nadania sztandaru Rodzinnemu Ogrodowi Działkowemu
im. Zofii Urbanowskiej w Koninie*

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców

Nadaje

S Z T A N D A R
Rodzinnemu Ogrodowi Działkowemu
im. Zofii Urbanowskiej
w Koninie

SEKRETARZ
/-/Izabela OŻEGALSKA

PREZES
/-/Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 22 marca 2016 r.

II. WOLNE TERENY I WOLNE DZIAŁKI

UCHWAŁA NR 2/VI/2016
Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 22 marca 2016 r.
w sprawie wolnych działek i terenów w rodzinnych ogrodach działkowych

Krajowa Rada PZD działając na podstawie § 130 pkt. 1 statutu PZD, w celu zapewnienia lepszego wykorzystania wolnych działek i terenów w rodzinnych ogrodach działkowych postanawia, co następuje:

§ 1

W zakresie **wolnych działek** w rodzinnych ogrodach działkowych okręgowe zarządy oraz zarządy rodzinnych ogrodów działkowych winny:

1. Stale monitorować liczbę wolnych działek w ROD poprzez m.in. prowadzenie aktualnego ich wykazu,
2. Informować społeczność lokalną o wolnych działkach w ROD poprzez zamieszczanie informacji, gdzie występują wolne działki na stronach internetowych ROD i OZ PZD, tablicach informacyjnych w ROD i siedzibach OZ PZD, w miejscach ogólnodostępnych oraz w mediach publicznych, zwłaszcza lokalnej prasie,

3. Promować rodzinne ogrody działkowe wśród społeczności lokalnej. Promowanie ROD winno mieć miejsce podczas imprez, jubileuszy, spotkań organizowanych na terenie rodzinnych ogrodów działkowych oraz spotkań, wykładów, imprez, targów, dożynek organizowanych na zewnątrz, z udziałem przedstawicieli OZ PZD lub ROD,
4. W celu pozyskania nowych działkowców współpracować z władzami miast i gmin oraz lokalnymi organizacjami społecznymi, stowarzyszeniami czy też związkami zawodowymi,
5. Inicjować podejmowanie w rodzinnych ogrodach działkowych działań inwestycyjno-remontowych w zakresie wyposażenia ROD w niezbędną infrastrukturę i poprawy stanu technicznego istniejącej infrastruktury ogrodowej, w tym podejmowanie działań związanych z rekultywacją i melioracją oraz budową/modernizacją ogrodzenia, sieci energetycznej i

wodnej,

6. W celu podniesienia atrakcyjności oferowanych działek skierować większą aktywność na zdobywanie środków przeznaczonych na modernizację ogrodów, budowę nowoczesnych urządzeń i sieci służących do wspólnego korzystania przez działkowców. W ramach tych działań szczególny nacisk położyć na pozyskiwanie środków z funduszy europejskich, krajowych i lokalnych,
7. Przy współpracy z zarządami ROD i gminami przeznaczać wolne działki na ogólne potrzeby działkowców oraz społeczności lokalnej, takie jak: ogródki jordanowskie, place zabaw, plenerowe siłownie, zieleńce, tereny rekreacyjno-sportowe, a także parkingi i pasy zieleni izolacyjnej,
8. Przy współpracy z zarządami ROD dokonywać zmiany planów zagospodarowania ogrodów powiększając działki aktualnym użytkownikom, włączając do ich powierzchni części wolnych działek leżące w ich bezpośrednim sąsiedztwie, nie przekraczając przy tym maksymalnej wielkości działki określonej w ustawie o ROD,
9. W przypadku likwidacji rodzinnego ogrodu działkowego lub jego części, w większym stopniu wykorzystywać obowiązujące w PZD przepisy poprzez proponowanie działkowcom z działek likwidowanych, działki w istniejących ogrodach bez obowiązku uiszczenia opłat, o których mowa w § 147 ust. 1 pkt. 1 i 2 Statutu PZD,
10. Podejmować działania na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w ROD,
11. Podejmować działania związane z regulacją stanu prawnego gruntów ROD, w tym na podstawie art. 75 ust. 6 i 7 ustawy o ROD związane z potwierdzeniem tytułu prawnego do gruntu ROD,
12. Objąć nowych działkowców szeroką opieką i pomocą ze strony PZD poprzez instruktaz Społecznej Służby Instruktorskiej, zaopatrzenie w pisma związane i literaturę ogrodniczą ułatwiającą poznanie Związku, ogrodu i zasad zagospodarowania działki oraz przygotowanie i przeprowadzenie na wysokim

poziomie szkoleń. Tacy działkowcy, będą mogli zrazić miłością do działki rodzinę, znajomych i przyjaciół.

§ 2

W zakresie **wolnych terenów** w rodzinnych ogrodach działkowych okręgowe zarządy oraz zarządy rodzinnych ogrodów działkowych winny:

1. Dokonywać okresowej oceny potrzeby dalszego utrzymywania w Związku terenów, które nigdy nie zostały zagospodarowane przez działkowców lub zostały porzucone (po uprzednim wydzieleniu geodezyjnym terenów, tam gdzie ono nie istnieje). W szczególności zbadać możliwości zagospodarowania tych terenów na potrzeby działkowców i wyposażenia w infrastrukturę, biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na działki w danym regionie i przydatność tych terenów na potrzeby Związku,
2. W przypadku stwierdzenia zasadności zagospodarowania wolnych terenów:
 - a) realizować, przy udziale środków własnych i zewnętrznych, zwłaszcza środków europejskich zadań inwestycyjno-remontowych w ROD mających na celu wyposażenie ROD, w tym wolnych terenów w nowoczesną infrastrukturę,
 - b) pozyskiwać nowych działkowców i niezwłocznie przyznawać im działki,
 - c) tworzyć na wolnych terenach w ROD tereny ogólne. Nawiązać współpracę z samorządami lokalnymi w celu doposażenia terenów ogólnych w infrastrukturę, niezbędną do realizacji idei „ogrodów otwartych” dla społeczności lokalnej, w tym tworzenie miejsc dydaktycznych dla szkół i przedszkoli,
3. Tereny, które nie mogą być zagospodarowane przez działkowców, a więc nieprzydatne na potrzeby Związku, zwrócić właścicielowi, to jest Gminie lub Skarbowi Państwa (po uzyskaniu zgody Prezydium KR PZD w drodze uchwały).

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

I WICEPREZES

/-/ Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 22 marca 2016 r.

III. OTWARTY PROGRAM ROZWOJU SPOŁECZNEGO RODZINNYCH OGRODÓW DZIAŁKOWYCH

1. Uchwała Krajowej Rady PZD

UCHWAŁA NR 1/VI/2016
Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 22 marca 2016 r.

w sprawie „Otwartego Programu Rozwoju Społecznego Rodzinych Ogrodów Działkowych”

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców, działając na podstawie § 134 ust. 2 pkt 1 statutu PZD, postanawia:

§ 1

1. Uznać za zasadne opracowanie i przyjąć „Otwarty Program Rozwoju Społecznego Rodzinych Ogrodów Działkowych”, zwanego dalej „Programem”. W opinii KR PZD ma on ogromne znaczenie dla budowania pozytywnego wizerunku ogrodów działkowych w społeczeństwie, a także dla ich dalszego istnienia.
2. Wdrożyć realizację Programu we wszystkich rodzinnych ogrodach działkowych w kraju należących do stowarzyszenia ogrodowego PZD, by poprzez działania mieszczące się w jego zakresie, rozwijać niektóre funkcje ogrodów działkowych. W szczególności są to funkcje społeczne, oświatowe i edukacyjne. Najważniejszą z nich jest jednak otwarcie ogrodów dla wszystkich zainteresowanych korzystaniem z nich, a także ich większy udział w życiu wspólnot lokalnych.
3. Program stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

1. Realizację Programu powierzyć okręgowym zarządom PZD, a także zarządom rodzinnych ogrodów

działkowych. Powinna ona być wykonywana przy współudziale i zaangażowaniu władz samorządowych, placówek oświatowych, opiekuńczych i ochrony zdrowia, jak również innych organizacji i podmiotów zainteresowanych współdziałaniem na rzecz rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych.

2. Program winien być uwzględniany przy planowaniu i realizacji inwestycji i remontów w ROD, a także przy planowaniu wydatków z budżetu.
3. Zarządy ROD powinny zapewnić odpowiednie warunki i bezpieczeństwo do organizowania przedsięwzięć dla działkowców i lokalnej społeczności, jak również prowadzić kampanię informacyjną w celu informowania o realizowanych w ogrodzie przedsięwzięciach.
4. Okręgi powinny inicjować kierunki rozwoju i modernizacji ROD oraz udzielać zarządom ROD realizującym Program wszechstronnej pomocy merytorycznej, a także sprawować nadzór nad jego prawidłowym wykonaniem.
5. Okręgowe zarządy, a także Krajowa Rada PZD mają ułatwiać zarządom ROD realizację postanowień Programu w zakresie tworzenia odpowiednich warunków funkcjonowania, rozwoju i promocji ROD.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

I WICEPREZES
/-/ Tadeusz JARZĘBAK

PREZES
/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 22 marca 2016 r.

2. Otwarty program społecznego rozwoju ROD

I. Wstęp

Priorytety i kierunki rozwoju rodzinnych ogrodów działkowych w Polsce zostały określone w sposób precyzyjny przez ustawę o ROD z 13 grudnia 2013 roku. Wszystkie prowadzące ogrody stowarzyszenia zostały zobowiązane do wypełnienia tych funkcji, jakie zostały wskazane w drodze przepisów ustawowych na rzecz działkowców, ich rodzin, ale także dla społeczności lokalnych. Ogrody zyskując status urządzeń użyteczności publicznej zostały uznane za część infrastruktury. Ich bezpośrednim przeznaczeniem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Według ustawy dotyczy to w szczególności funkcji wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb socjalnych członków społeczności lokalnych. Formą ich zaspokajania ma być powszechny dostęp do terenów rodzinnych ogrodów działkowych. Działki dają m.in. możliwość prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby, a także okazję do odpoczynku czy innych form aktywności umysłowej i ruchowej. ROD mają nie tylko walor socjalny dając korzyści bezpośrednim użytkownikom działek. Podnoszą standardy ekologiczne otoczenia i są dobrodziejstwem dla całej społeczności, np. jako tereny zielone w miastach.

Diagnoza potrzeb i oczekiwań względem ogrodów działkowych pokazała, że konieczne staje się jeszcze większe rozwinięcie niektórych funkcji prospołecznych, oświatowych i edukacyjnych. Najważniejszą z nich staje się jednak otwarcie ogrodów dla wszystkich zainteresowanych korzystaniem z nich, a także większy ich udział w życiu wspólnot lokalnych. Już dziś wiele ogrodów stara się sprostać tym wyzwaniom. Inicjowane są różne formy działania na rzecz społeczności lokalnych.

Patrząc na to, jak wiele pro-społecznych aktywności zapewniają współczesne ogrody, oczywistym staje się fakt, że wszystkie te funkcje muszą zyskać wspólny kierunek działania. Potrzebują one również wsparcia pod postacią ogólnopolskiego programu, który wyznaczy cel, wspólną ideę jednoczącą w działaniu, a zarazem wskazującą odpowiedni zamysł i kierunek postępowania. Istotne jest też, by przybliżyć drogę prowadzącą do rozwoju i możliwości pozyskania odpowiednich na to środków finansowych.

Ponadto Związek dostrzega, że działanie to może swoim zasięgiem objąć znacznie więcej ogrodów działkowych. Należy zauważyć, iż możliwości ogrodów i PZD,

np. w zakresie edukacji i wypoczynku są znacznie większe niż były dotąd stosowane. Szansą mogą być wyjątkowo sprzyjające warunki dla wykorzystania domów działkowca. Może się to odbywać przy współpracy z placówkami oświatowymi, opiekuńczymi i ochrony zdrowia. Mogą być też one przygotowane na spełnianie innych potrzeb seniorów. Ponadto istnieje wiele innych grup społecznych, wśród których są dzieci i młodzież, dla których ogrody działkowe mogą stać się źródłem czerpania wiedzy oraz nauki o środowisku i ekologii. Również miasta i samorządy lokalne powinny dostrzec potencjał jaki tkwi w ogrodach działkowych. Dlatego widząc tę perspektywę, ale i ogromną potrzebę otwarcia ogrodów działkowych dla całego społeczeństwa, Polski Związek Działkowców zdecydował się podjąć wyzwanie, jakim jest rozwój ROD ukierunkowany na czerpanie korzyści z ogrodów działkowych przez całe społeczeństwo.

W tym celu podczas XII Krajowego Zjazdu Delegatów PZD przyjęty został „Program działania na lata 2015-2019”, w którym określone zostały nowe kierunki aktywności. Mają one na celu rozwój ogrodów, by mogły one stać się jeszcze bardziej atrakcyjne dla działkowych rodzin, ich przyjaciół oraz całego społeczeństwa. Zainteresowanie ogrodami działkowymi, a co za tym idzie, społeczne poparcie dla idei istnienia ROD w miastach i ich dalszego rozwoju, to także klucz do przyszłości ROD.

W polskich miastach zieleń coraz częściej przegrywa z inwestycjami budowlanymi. Również ogrody działkowe stają dziś w obliczu ogromnego zagrożenia. Rozwijające się polskie metropolie mogą bowiem pochłonąć także i tereny ogrodów. Raport NIK wskazał na istnienie niepokojących tendencji, które bezwzględnie wskazują na to, że zasoby przyrodnicze miast ulegać będą powolnemu, ale systematycznemu zmniejszaniu. W obronę przed tym zagrożeniem wpisuje się właśnie Otwarty Program Społecznego Rozwoju ROD. Został opracowany i stworzony z myślą o rozwoju ogrodów, ale też mający na celu przede wszystkim dostosowanie niezbędnej infrastruktury ogrodowej do nowych wyzwań, jakie stoją przed ogrodami działkowymi. Jego realizacja z pewnością przyczyni się do wzrostu atrakcyjności ogrodów działkowych. Wydaje się oczywistym, że unowocześnienie infrastruktury i dostosowanie jej do potrzeb społeczeństwa, sprawi, że będą one cieszyły się popular-

nością, zaufaniem, a także poparciem społecznym. Zwłaszcza ten ostatni aspekt ma znaczenie dla przyszłości i zachowania ogrodów działkowych dla kolejnych pokoleń. Szerokie otwarcie ogrodów działkowych na potrzeby społeczeństwa będzie także najlepszą promocją zarówno samych ogrodów, jak i Związku.

Program ma także na celu wskazanie kierunków oraz możliwości działania wszystkim okręgowym zarządom PZD, zarządom ROD, a także samym działkowcom. Zawarte są w nim niezbędne wskazówki, w tym niezwykle istotne w tym przypadku podstawy prawne oraz możliwości zdobywania niezbędnych dla realizacji Programu funduszy. Słowo „rozwój” wskazuje na pewien trwający w dłuższym czasie proces. W jego wyniku ma nastąpić

ciąg zmian korzystnych dla danej społeczności. W tym wypadku chodzi nie tylko o samą wspólnotę działkową, ale także o wszystkich mieszkańców miast, którzy dzięki tym określonym działaniom wiele zyskują. Ogrody działkowe są bowiem nie tylko zielonymi płucami miast, ale też miejscem wypoczynku, rekreacji, nauki, wspólnej integracji, ale i spędzania wolnego czasu dla całej społeczności lokalnej.

Otwarty Program Społecznego Rozwoju ROD nawołuje do budowania nowoczesnych ROD na miarę XXI wieku poprzez różnego typu aktywności. Gdzie działanie, tam pomyślność, dlatego już dziś razem zbudujemy przyszłość, dobrobyt i bezpieczeństwo ogrodów działkowych.

II. Działania składające się na Otwarty Program Społecznego Rozwoju ROD

Głównym założeniem Otwartego Programu Społecznego Rozwoju Rodzinnych Ogrodów Działkowych dla społeczeństwa ma być ich otwarcie oraz unowocześnia-

nie i przystosowywanie do wielu funkcji, jakie mogą pełnić w środowiskach lokalnych. Są to m.in.:

1. JUBILEUSZE W ROD, DNI DZIAŁKOWCA

Tradycja obchodów działkowego święta jest długa, bo ponad stuletnia. Przez lata dynamicznego rozwoju ogrodów działkowych były to święta przepełnione radością i nadzieją. Dni Działkowca były niejednokrotnie manifestacją jedności i determinacji w walce o utrwalone tradycją prawa, o rozwój ogrodów i wyrazem utożsamiania się ze swoją organizacją – Polskim Związkiem Działkowców. Przejmując dorobek poprzednich pokoleń, wzbogacając go o nowe doświadczenia i przekazując dalej, budujemy poczucie jedności i przynależności do wspólnoty. We współczesnym świecie zachowanie i pielęgnowanie tradycji jest szczególnie ważne. Świadomość dziedzictwa, własnych korzeni i tradycji ma niebagatelne znaczenie dla ich dalszego rozwoju i zachowania. Tę rolę i znaczenie dostrzega właśnie PZD zachęcając

wszystkie zarządy ROD do kontynuowania organizacji obchodów Dni Działkowca, a także jubileuszy ogrodowych, które są wspólnym budowaniem przyszłości ogrodnictwa działkowego w Polsce. To także tworzenie wspólnoty ludzi złożonej nie tylko z działkowców i ich rodzin, ale również tych osób, dla których ogrody działkowe są ważne. Dlatego tak istotne jest nie tylko samo przygotowanie tego typu imprez, ale przede wszystkim jednocześnie wokół nich różnych grup ludzi, w tym: władz i polityków samorządowych, włodarzy miast, gmin, powiatów, a także zapraszanie szczególnych gości – przyjaciół PZD i ogrodów działkowych, przedstawicieli organizacji społecznych oraz mieszkańców miast, dzielnic i osiedli, by razem z działkowcami tworzyli wspólną historię i tradycję.

2. IMPREZY INTEGRACYJNE W ROD DLA DZIAŁKOWCÓW I GOŚCI

Ogród to nie tylko miejsce wypoczynku oraz uprawy warzyw i owoców. Musi być w nim podejmowanych wiele działań, które integrują społeczność działkową ze społecznością lokalną. Znakomitym przykładem takich działań jest organizacja imprez związanych z tradycją i działalnością ROD. Ogrodowe imprezy to doskonała okazja do wspólnej zabawy, rozmów i wymiany doświadczeń. Do tradycji weszły festyny działkowe, gdzie po nabożeństwach w kościele organizowane są wystawy plonów, imprezy dla dzieci, konkursy, czy zabawy taneczne. Specyfika ogrodów znakomicie służy nawiązaniu bliższych kontaktów sąsiedzkich i tworzeniu małych społeczności lokalnych. Dlatego PZD nie tylko

zachęca, ale i wspiera tego typu działania. Co więcej, warto zapraszać na nie okolicznych mieszkańców i innych gości, by integrowali się ze środowiskiem działkowym. Imprezy integracyjne budują w uczestnikach poczucie wspólnoty, zachęcają do organizowania się i aktywności, co jest bardzo ważne w budowaniu tożsamości lokalnej i dbania o to dobro wspólne, jakim są ogrody działkowe. Przykładem takich działań jest ROD „Magnolia” w Kielcach, który we współpracy z lokalnym Świętokrzyskim Stowarzyszeniem Pszczelarzy organizuje wspólne imprezy integracyjne, mające na celu pokazanie atrakcyjności i korzyści płynących z pszczelarstwa i ogrodnictwa. Ogród cyklicznie organizuje tak-

że spotkania, pikniki i imprezy wspólnie ze Stowarzyszeniem „Nadzieja”, które czynnie działa i wychodzi naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych. Jest to

okazja do aktywizacji niepełnosprawnych, ale także i zwrócenie uwagi na ich cierpienie.

3. DNI OTWARTE ROD

Podejmowanie tego typu działań to znakomita okazja dla zaprezentowania działalności, historii, sukcesów i dorobku danego ogrodu wśród szerszej społeczności zainteresowanej środowiskiem ogrodów działkowych. Takie postępowanie służy budowaniu pozytywnego wizerunku ogrodu, a także sprzyja prezentacji wolnych działek, które znajdują się w ROD i zachęca kandydatów do zostania działkowcem. Dobre zorganizowanie tego typu spotkania pozwoli m.in. na bliższe poznanie

ogrodu działkowego, prac z tym związanych, sąsiadów, a także zarządu ROD. Dlatego wskazane jest, by organizatorzy uprzedzali o tego typu inicjatywach samych działkowców i zachęcali ich do wzięcia udziału, udostępniania pokazowych działek, przygotowania pokazowych prac czy pożytków, jakie czepie się z działek. Warto też wydarzenia te promować w lokalnych mediach, by w ten sposób trafić do jak największej liczby odbiorców tej imprezy.

4. EDUKACJA EKOLOGICZNA – WSPÓŁPRACA ZE SZKOŁAMI, PRZEDSZKOŁAMI, ORGANIZACJAMI MŁODZIEŻOWYMI

Ogrody działkowe nie są jedynie oazami dla seniorów, lecz służą także jako instrument do prezentowania i przekazywania najmłodszym niezbędnej wiedzy. Związek od lat systematycznie wzmacnia działalność społeczną i wychowawczą w ogrodach działkowych. Najlepszym tego wyrazem są liczne inicjatywy organów PZD w tej dziedzinie. Niezmiernie ważne jest, by właściwe postawy proekologiczne były kształtowane od najwcześniejszych lat, kiedy człowiek zdobywa świadomość istniejących problemów w środowisku naturalnym i uczy się właściwych zachowań i postaw. Edukacja ekologiczna rozumiana jako pedagogiczny proces oddziaływania na człowieka w celu kształtowania jego świadomości ekologicznej, powinna dostarczać dzieciom i młodzieży rzetelnej wiedzy o środowisku, przemawiać do ich wyobraźni, rozbudzać w nich z jednej strony sumienie ekologiczne, z drugiej zaś wrażliwość na piękno i bogactwo natury, a także kształtować umiejętność i chęć działania na rzecz środowiska. W dniu 26 lutego 2002 r. Rozporządzenie MENiS w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wprowadziło edukację ekologiczną w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo – dydaktycznym, począwszy od II etapu edukacyjnego. Przepisy te obligują do podejmowania działań proekologicznych, co daje możliwości i warunki do tworzenia okazji edukacyjno-ekologicznych pod egidą PZD. ROD jest bazą, którą należy właściwie zaprezentować i wykorzystać poprzez odpowiednie zaplanowanie, zorganizowanie i zrealizowanie, np. cyklu zajęć, spotkań, czyli wspomnianych okazji, kształtujących pojęcia i wyobrażenia przyrodnicze, wzbogacające zasób ich wiedzy i doświadczeń.

Wiedza z zakresu środowiska i ekologii to nie jedyne pozytywy. Naukowcy udowodnili bowiem, że dzieci uczestniczące w zajęciach na świeżym powietrzu, w tzw. leśnych przedszkolach, mają zdolność większej koncentracji, lepiej rozwinięte umiejętności społeczne i większą motywację do nauki. To niezwykle ważne i potrzebne działanie, by nawiązywać różne formy współpracy ze szkołami oraz tworzyć specjalne programy wspierające aktywność dzieci i młodzieży na terenie ROD. We współczesnym świecie, gdy jedynym źródłem wiedzy o ekologii i zieleni dla dzieci i młodzieży staje się niebieski ekran tabletu lub smartfona, jeszcze bardziej konieczna staje się edukacja proekologiczna na łonie natury – tej prawdziwej, a nie wirtualnej. W działaniu to winny włączyć się nie tylko zarządy ROD, ale także instruktorzy ogrodnictwa, sami działkowcy i osoby posiadające doświadczenie i wiedzę, którą mogą podzielić się z dziećmi i młodzieżą. Poznawanie działek, ogrodu i roślin, a także samych działkowców i ich pracy – tak winny wyglądać lekcje przyrody w ogrodach działkowych. To zadanie nie tylko dla wybranych, ale dla każdego ROD. By wspomagać, inspirować i kierować procesem edukacyjnym konieczne jest zatem tworzenie okazji edukacyjnych. Tą okazją są właśnie ROD, a ich wykorzystanie ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, pozwoli istotnie wpływać na poziom ich świadomości ekologicznej. Propagowanie konkretnych zachowań korzystnych dla środowiska naturalnego, pozwoli też na upowszechnianie wiedzy o przyrodzie. Przykładem jednym z wielu mogą być działania podejmowane przez ROD „Kolejarz” w Skarżysku Kamiennej, gdzie organizowane są lekcje przyrody na świeżym powietrzu dla uczniów szkół podstawowych.

5. DZIAŁKA PRZEKAZANA SZKOŁOM I PRZEDSZKOŁOM

Działalność społeczna Związku na rzecz społeczności lokalnych może teraz być prowadzona szerzej, niż miało to miejsce dotychczas, ponieważ ustawa o ROD umożliwia przekazanie działki w nieodpłatne użytkowanie instytucjom prowadzącym działalność społeczną, oświatową, kulturalną, wychowawczą, rehabilitacyjną, dobroczynną lub opieki społecznej. Daje to możliwość szerszej niż dotychczas współpracy ze szkołami, domami dziecka i innymi placówkami, czy też instytucjami.

Dobrym przykładem takiego działania jest Zarząd ROD im. T. Kościuszki w Łobżenicy, który wypełniając

podstawowe cele statutowe propagowania idei ogrodnictwa działkowego w społeczeństwie, podjął decyzję o nieodpłatnym przekazaniu trzech działek niezagospodarowanych w użytkowanie na cele edukacyjne Szkole Podstawowej im. KEN w Łobżenicy. Działki zostaną tak przygotowane przez działkowców, by od najbliższej wiosny uczniowie pod okiem nauczycieli mogli je zagospodarować. Szkoła będzie użytkować działki zgodnie z przepisami Polskiego Związku Działkowców w celu wszechstronnej edukacji uczniów i propagowania wiedzy ogrodniczej.

6. ZIELONA SZKOŁA

Dzieci uczą się przez obserwację, dlatego kontakt z przyrodą, która jest bogatym źródłem przeżyć, wrażeń, doznań, wywołuje w nich chęć aktywnego działania, a także budzi uczucia opiekuńczości i przyjaźni wobec świata roślin i zwierząt.

Aktywny kontakt z przyrodą pozwala wykształcić u dziecka właściwy stosunek do wszystkiego, co żywe, stopniowo doprowadzając do zrozumienia przez nie roli człowieka w przyrodzie. Wówczas zrozumie, że stosunek do przyrody jest miarą kultury człowieka, a zdolność odczuwania piękna natury, niesie odpowiedzialność za postępowanie człowieka w świecie przyrody i świadczy o jego bogactwie duchowym. Dzieci muszą być pełnoprawnym partnerem dorosłych w walce o ochronę środowiska. Należy tylko dać im szansę, a wyrosnie z nich pokolenie, które umiejętnie będzie korzystało z darów Ziemi i rozwijającej się cywilizacji. Dzieci nie mają jeszcze utrwalonych stereotypów, dlatego stosując odpowiednie formy i metody pracy, można skutecznie i efektywnie kształtować ich postawy – zgodne z etyką ekologiczną.

„Żywe” lekcje przyrody w ROD stanowią dla dzieci element efektywnego i efektownego doświadczenia przyrody. Warto zatem na wyznaczonym i odpowiednio zagospodarowanym terenie wykonać ścieżki i grządki, na których uczniowie będą mieli możliwość sadzenia i uprawiania rozmaitych roślin. Dzięki zbudowanej spe-

cialnie dla celów edukacyjnych infrastrukturze ogrody działkowe staną się miejscem nie tylko szerzenia edukacji w zakresie ekologii i przyrody, ale także atrakcyjnym miejscem dla uczniów i ich nauczycieli. Takie właśnie miejsce powstało w ramach projektu „Zielona szkoła – uczymy dzieci dbania o przyrodę” w ROD im. Floriana Ceynowy w Wejherowie. Również ROD „Jutrzenka” w Lubusku zorganizował cykl zajęć „Zielone klasy – zielone lekcje”, z którego skorzystali uczniowie z klas od I do III szkoły podstawowej. W czasie zajęć dzieci miały okazję nauczyć się podstawowych prac ogrodnich: grabienia, sadzenia roślin, podlewania, usuwania chwastów. Kooperacja rodzinnych ogrodów działkowych z licznymi placówkami edukacyjnymi, domami dziecka i instytucjami opiekuńczo-wychowawczymi ma na celu przekazanie najmłodszym wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia, ekologii oraz walorów wynikających z faktu uprawy działki i przebywania na niej. Tematem zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży może być właściwie wszystko, z czym działkowcy mają do czynienia w trakcie swojej pracy na działce. Mieści się tu szerokie spektrum począwszy od tematów o bardzo dużym stopniu ogólności po bardzo szczegółowe, jak np.: pory roku, przyroda-ekologia, ekologiczne warzywa, aktywne spędzanie czasu wolnego, wiosna w ogrodzie, święto drzewa, święto ziemi, dziadkowie i dzieci na działkach, itp.

7. FESTYNY I KONKURSY DLA DZIECI

Działalność rodzinnych ogrodów działkowych z myślą o dzieciach to nie tylko aranżowanie i przedstawianie ciekawych form edukacyjnych, ale także poczynania wnoszące do świata dzieci urozmaicone gry, zabawy i konkursy. 1 czerwca z okazji Dnia Dziecka w ogrodach działkowych organizowane są imprezy dla najmłodszych. ROD „Krzekowo” w Szczecinie w północno – zachodniej części kraju każdego roku zaprasza do współ-

pracy policjantów i strażaków, którzy przedstawiają dzieciom swoją pracę. Najmłodszy mogą też zasiąść za kierownicą radiowozu oraz pojazdu strażackiego. ROD „Piotruś” w Styrzycu, w województwie lubelskim, zorganizował pokazy tańca brazylijskiego, a w ROD „Polanka” w Łodzi w centralnej Polsce przejażdżki na kucykach. Z kolei w warszawskim ROD „Sowińskiego” odbył się piknik, w którym udział wzięły dzieci m.in. ze

stołecznego Domu Dziecka nr 2 im. Janusza Korczaka oraz z Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny „Koło”. Malowanie twarzy na wzór bohaterów z kreskówki, brokatowe tatuaże, napełnianie balonów helem, przejażdżki na kucyku, projekcje bajek, obdarowanie każdego z uczestników okolicznościowym medalem oraz paczką

z prezentami to tylko niektóre z atrakcji przygotowanych przez organizatorów. W trakcie Dnia Dziecka w ogrodach działkowych nie może zabraknąć konkursów z nagrodami. Stałym punktem takich imprez jest również wspólne grillowanie.

8. IMPREZY DLA NIEPEŁNOSPRAWNYCH

PZD nie poprzestaje na swojej pomocniczo-edukacyjnej działalności skupionej na najmłodszym pokoleniu. Związek w kwestiach niesienia pomocy osobom dotkniętym przez los, robi o wiele więcej, niż zakłada to jego program. PZD zachęca wszystkie ROD, by ze swoimi inicjatywami wychodziły także naprzeciw oczekiwaniom wszystkich tych, którzy nierzadko czują się pominięci i odepchnięci na margines społeczeństwa. Warto zauważyć, że już teraz w kilku ogrodach działkowych przez cały rok prowadzone są przeróżne projekty, w których uczestniczą osoby chore i niepełnosprawne. Dobrym przykładem przyświecającym idei otwarcia

ogrodów i wykorzystywania ich zasobów jest ROD „Podzamcze” w Wałbrzychu. Ogród od przeszło 15 lat nieodpłatnie udostępnia swoje zielone tereny oraz budynek osobom skupionym w Wałbrzyskim Stowarzyszeniu Osób Szczególnej Troski „Reedukcja”. Z kolei ROD im. 2. Armii Wojska Polskiego w Poznaniu organizuje pikniki dla osób chorych na Alzheimera. Tego typu akcje stanowią doskonałą okazję do wymiany doświadczeń i nawiązania nowych znajomości, co w przypadku osób starszych i niekiedy siłą rzeczy samotnych, jest często sposobem na radzenie sobie z codzienną monotonią, samotnością i poczuciem wykluczenia.

9. KLUBY SENIORÓW – DZIAŁKOWCÓW

Społeczność działkowców jest bardzo złożona, ale ogromną grupę stanowią wśród niej emeryci i renciści, których z roku na rok jest w Polsce coraz więcej. Nasz kraj jest w czołówce najszybciej starzejących się państw europejskich. Jak informuje Światowa Organizacja Zdrowia WHO, w ciągu najbliższych 10 lat ilość seniorów podwoi się. Zamiast siedzieć przed telewizorem seniorzy mogą spędzić czas w sposób twórczy i aktywny. Praktycznie w każdej dzielnicy istnieją kluby seniora, w których organizowane są spotkania specjalnie dla nich. Dlaczego zatem nie organizować takich klubów także i w ROD? Ogrody posiadające domy działkowca mają doskonałe zaplecze, by stworzyć atrakcyjną ofertę dla osób starszych, poczynając od spotkań miłośników gier towarzyskich przez zajęcia gimnastyczne do grup kabaretowych i teatralnych. Nauka tańca, kurs komputerowy, fitness, gra w brydża, koncerty, bale i wieczory poetyc-

kie – to tylko niektóre z atrakcji, jakie można organizować w klubach działkowca. To atrakcyjna perspektywa spotkania osób, które mają podobne zainteresowania, problemy i potrzeby. To również okazja poznania ciekawych ludzi i zawiązania nowych przyjaźni. Grudziądzka grupa działkowców skupionych w niedawno powstałym klubie działkowca cyklicznie spotyka się w każdy czwartek w salce Ośrodka Finansowo-Księgowego Okręgowego Zarządu Toruńsk-Włocławskiego Polskiego Związku Działkowców w Grudziądzu. Zajmują się rękodziełem artystycznym. Zainteresowanie podobnymi inicjatywami jest coraz większe także w innych ROD. Działkowcy chcą otwierać się na potrzeby seniorów w wieku 60+ nie tylko z własnego środowiska, ale także z lokalnej społeczności. Członkowie klubu seniora „Działkowiec” spotkali się niedawno w ROD „Urodzaj” w Poznaniu na pierwszych warsztatach nauki decoupage.

10. IMPREZY DLA DZIAŁKOWCÓW-SENIORÓW

Żyjemy w czasach, kiedy mamy coraz mniej okazji do spotkań z ludźmi o różnych zainteresowaniach. Spotkania i imprezy organizowane w ROD to doskonała okazja do nawiązywania kontaktów, a także do wspólnego spędzania czasu. Przykładem tego typu działań jest np. zorganizowany przez Zarząd Rodzinnego Ogrodu Działkowego "Energetyk" w Zabrzu turniej szachowy. Inicjatywa ta skierowana jest do działkowców i mieszkańców Zabrze, a jej celem jest popularyzacja gry w szachy, promocja Rodzinnych Ogrodów Działkowych w miejskim

środowisku szachowym oraz integracja społeczności ROD ze środowiskiem lokalnym. Do współpracy zaproszono Radę Dzielnicy i Klub Uczniowski, który propaguje ideę grania w szachy wśród młodzieży i osób starszych. Zainteresowanie przerosło najśmielsze oczekiwania. Uczestnicy chwalili inicjatywę i chcą kontynuować szachowe pojedynki. Z kolei na terenie ROD „Winnica I” w Ostrowcu Świętokrzyskim organizowane są wraz z ostrowieckimi Klubami Seniora ogniska, które integrują nie tylko działkowców i seniorów, ale także

ich rodziny. Spotkania te stanowią okazję do wymiany doświadczeń i miłego spędzenia czasu, ale przede wszystkim – aktywizacji osób starszych. Z seniorami współpracuje również Biuro Okręgu Świętokrzyskiego w Kielcach, które już od dwóch lat udostępnia swoje po-

mieszczenia sekcji ogrodniczej Uniwersytetu Trzeciego Wieku, jednocześnie przybliżając słuchaczom funkcjonowanie i znaczenie rodzinnych ogrodów działkowych. Takie działania w całej Polsce podejmują też inne ogrody, ale może być ich znacznie więcej.

11. DZIENNE DOMY SENIORA – SENIOR WIGOR

Ogrody posiadają często doskonałe zaplecze w postaci domów działkowca i terenów wspólnych, które znakomicie nadają się do wykorzystania. Dlatego jedną z propozycji ich wykorzystania jest tworzenie profesjonalnych dziennych domów pobytu seniorów. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zobowiązało się przeznaczyć na ten cel aż 370 mln zł do 2020 roku w ramach programu „Senior-Wigor”. Każda jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie placówki nawet do 250 tys. zł. Na adaptację budynku przewidziano aż do

180 tys. zł, natomiast dotacje na wyposażenie domu jednorazowo mogą wynieść aż 70 tys. zł. Z budżetu państwa zostanie też sfinansowana jedna trzecia kosztów utrzymania seniora w domu dziennym. Inwestycja może być przeprowadzana w ROD w ramach partnerstwa z samorządem. Współczesne domy seniora to połączenie uniwersytetu trzeciego wieku, klubu seniora, biblioteki i gabinetu rehabilitacyjnego w jednym. Warto pomyśleć o tym, jakie korzyści mogłyby przynieść takie inwestycje w ogrodach nie tylko działkowcom, ale i mieszkańcom miast.

12. SPOTKANIA Z KULTURĄ

Ogrody działkowe to nie tylko miejsce edukacji, wypoczynku czy aktywności ruchowej dla różnych grup wiekowych, ale także miejsce, w którym rozwija się kultura. Tworzenie wymaga spokoju, ładu, poczucia bezpieczeństwa. To wszystko można odnaleźć przebywając na działkach. Działkowcy to ogromna społeczność, wśród której znaleźć można także literatów, poetów, muzyków, artystów plastyków itp. W ogrodowej społeczności powstają zatem opowiadania, książki, obrazy, piosenki, wiersze, rzeźby i inne dzieła sztuki. W wielu ogrodach

organizowane są spotkania poetyckie, koncerty, warsztaty, wykłady czy wernisaże prac i inne tego typu działania, które mają promować szeroko rozumianą kulturę. Jej krzewienie w ogrodach działkowych nie tylko przyczyni się do kształtowania pozytywnego wizerunku ROD, ale także może stać się miejscem spotkań dla lokalnych artystów i osób związanych z kulturą. Sztuka w przestrzeni publicznej zawsze zwraca uwagę, dlatego warto umożliwić jej szersze propagowanie w ogrodach działkowych, by mogła swobodnie się rozwijać.

13. OGRÓDKI JORDANOWSKIE, PLACE ZABAW, SIŁOWNIE PLENEROWE

Sprawność ruchowa łączy się zarówno ze zdrowiem fizycznym jak i ze zdrowiem psychicznym - systematyczne uprawianie gimnastyki, ruchu na świeżym powietrzu zapobiega wielu chorobom ludzi dorosłych. W propagowaniu aktywności ruchowej ogromną rolę odgrywają place zabaw, które zachęcają dzieci do sportu i ruchu. Ich budowa w ROD to nie tylko potrzeba zapewnienia aktywności dzieciom, ale i zachęta dla rodzin, mieszkańców osiedli sąsiadujących z ogrodami, do ich częstego odwiedzania. Tworzenie stref zabawy dla dzieci to także scalanie ogrodu z miastem, po to, by mieszkańcy sąsiadujących osiedli odczuli, że ogród należy także do nich, że mogą przyjść z dziećmi pobawić się i odpocząć w ciszy zieleni. Podobny cel towarzyszy inicjatywom budowania np. siłowni plenerowych, które zachęcają do aktywności osoby w każdym wieku. Kilka-

anaście kilometrów od centrum Łodzi w ROD „Polanka” powstał park aktywnej rehabilitacji na świeżym powietrzu. Projekt ten to realizacja programu działania Polskiego Związku Działkowców w zakresie zagospodarowania i modernizacji ROD oraz przystosowania ogrodu do nowych funkcji. Pozwala on działkowcom dbać o swoją kondycję.

Lokalny rozwój społeczny skupiony jest na konkretnym terenie, którego mieszkańcy posiadają wspólne zainteresowania i tworzą stałe wzorce współdziałania i wspólną tożsamość. W obrębie tego terenu nawiązują oni ze sobą kontakt – pracują, bawią się i odpoczywają. Włączenie w te aktywność ROD powoduje poczucie wspólnoty pomiędzy działkowcami i lokalną społecznością, takie zaś działanie z pewnością zaowocuje w przyszłości.

14. MAŁE FORMY WCZASÓW W ROD

Z roku na rok rośnie liczba Polaków, którzy decydują się spędzić wakacje w kraju. Najczęściej na wakacyjny wypoczynek wyjeżdżają rodziny z dziećmi. Nie trudno się domyślić, że najrzadziej z wypoczynku korzystają emeryci i renciści. Potwierdzają to raporty dotyczące wyjazdów Polaków na urlop – okazuje się, że zaledwie 2% seniorów stać na kosztowny wyjazd w okresie wakacji. Co z resztą? Spędzają czas w dusznych domach. Wakacje są wyjątkowym okresem, w którym ogrody działkowe otwierają swoje bramy i zapraszają seniorów oraz dzieci i młodzież do korzystania z lokalnego wypoczynku na łonie ogrodowej natury. ROD „Polanka” w Łodzi zaprasza w wakacje dzieci, by mogły korzystać ze znajdującego się na jego terenie placu zabaw, boisk do siatkówki, koszykówki, badmintonu czy stołu do ping-ponga. Organizowane są również dyskoteki z grillem, a także liczne zajęcia rozwijające ich talenty, np. pla-

styczne. Z kolei wczasy dla seniorów organizują od wielu już lat ogrody działkowe w Chodzieży, Siedlcach czy Warszawie we współpracy z różnymi organizacjami społecznymi i samorządami. Organizatorzy zapewniają wszystkim wczasowiczom całodzienne wyżywienie, doskonałą opiekę, a także wiele ciekawych zajęć, w tym rehabilitacyjnych, a nawet wycieczki. Wczasy w ROD od zwykłych różnią się tylko tym, że ich uczestnicy nie muszą podróżować i pakować walizek, bowiem na noc wracają do swoich domów. Uczestnicy chwalą sobie taką formę wczasów, bowiem mają okazję aktywnie spędzić czas na świeżym powietrzu, a także nawiązać nowe znajomości i to bez wysokich nakładów finansowych. W czasach kryzysu ekonomicznego taka forma wypoczynku może stać się nie tylko modna, ale przede wszystkim atrakcyjna dla tysięcy Polaków.

15. ROD – PARKI OTWARTE DLA SPOŁECZEŃSTWA

Kontakt z naturą jest niezmiernie ważny dla każdego człowieka. Spacer po ogrodach i innych zielonych miejscach wzmagają działanie elementów układu odpornościowego, obniżają poziom hormonu stresu (kortyzolu), regulują tętno, ciśnienie krwi i korzystnie wpływają na układ nerwowy powodując poczucie głębokiego spokoju. W wielu miastach brakuje terenów zielonych do rekreacji, spacerów, wypoczynku. Tymczasem sporo ogrodów znajduje się właśnie w takich miejscach. Zauważalne staje się, że coraz częściej możliwością wejścia na teren ogrodu i skorzystania z jego uroków zainteresowane są osoby spoza grona działkowców – najczęściej lokalni mieszkańcy. Jest to jednak spore wyzwanie z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony przed kradzieżami, które niestety w dalszym ciągu są plagą w ROD. Aby mieszkańcy mogli korzystać z ogrodów otwartych pełniących rolę parków nie wystarczy chcieć, ale potrzebne są kosztowne inwestycje w oświetlenie, alejki, ławki oraz ich ochronę. Warto podkreślić, że miast nie stać na luksus posiadania niezliczonej liczby parków, zaś bez zieleni żyć nie mogą. Władze miast na utrzymanie terenów zielonych wydają rocznie miliony złotych, podczas gdy ogrody działkowe nie dostają często nawet jednej złotówki. Otwarcie ogrodów jest możliwe, potrzebne i ze wszech miar słuszne, jednak miasta muszą dostrzec w nich nie tylko potencjał inwestycyjny, ale też korzyści społeczne i zdrowotne. W parku nie możemy dotknąć bezpośrednio ziemi, zasadzić kwiatków, warzyw i cieszyć się z tego, co wyrośnie. W parkach możemy tylko usiąść na ławce. Nie ma bezpośredniego kontaktu z ziemią, który przynosi radość i odpoczynek psychiczny, a jak pokazują badania na-

ukowców – także zdrowie i sprawność fizyczną tak ważną w dojrzałym wieku. Dzięki otwarciu ogrodów mieszkańcy miast zyskują nie tylko tereny zielone do spacerów i wypoczynku, ale znakomite miejsce rekreacji i kontaktu z naturą, który w miastach jest znacząco ograniczony. Szczególne znaczenie mają tu ogrody znajdujące się w miastach i centrach metropolii. Ich otwarcie ma dla społeczności lokalnej diametralne znaczenie. Wiąże się z tym jednak znacząca poprawa bezpieczeństwa. Nie chodzi bowiem tylko o otwarcie bramy. Konieczne jest zintensyfikowanie działań na rzecz jego poprawy, w tym podejmowanie działań systemowych skierowanych na ochronę bezpieczeństwa działkowców i ich mienia. Otwarcie ogrodów działkowych nie może być czynione pod wpływem chwili, ale zaplanowanym wspólnie z lokalnym samorządem bądź Urzędem Miasta oraz samymi działkowcami i zarządem ROD działaniem. Art. 17 Ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych daje możliwość dotowania ogrodów działkowych przez gminę. Ogrody działkowe otwarte w ciągu dnia dla mieszkańców powinny otrzymywać z budżetów gmin środki finansowe na modernizację infrastruktury ogrodowej takiej jak np.: remonty alejek, modernizację oświetlenia, montaż ławek, budowę małych placów zabaw, remont dróg dojazdowych do ogrodu itp. Ogród musi bowiem posiadać odpowiednią infrastrukturę, zaś działkowcy muszą mieć poczucie bezpieczeństwa i spokoju. Dlatego jeżeli zarządy ROD zgłoszą takie zapotrzebowanie winny móc korzystać z programu patroli Straży Miejskiej i Policji. Wszystko to pokazuje, że otwarcie ogrodów jest możliwe, ale wymaga znacznych przygotowań i konkretnego planu działania.

16. INNE FORMY

W rzeczywistości możliwości działań jest znacznie więcej. Wiele z tych inicjatyw jest już wdrożone w życie w ogrodach w różnych rejonach kraju. Są one wynikiem pracy i myśli konkretnych osób z Zarządów ROD. Być może wiele z nich pojawi się wraz z upowszechnianiem tego typu działań i rozwojem infrastruktury ogrodowej.

PZD dzięki otwarciu się na wiele środowisk, stworzył wzorowe i przykładowe warunki do pogłębiania i propagowania integracji społecznej. Możliwości są więc nieograniczone, a każdy pomysł może stać się załącznikiem dobrej inicjatywy, z której skorzystają także inni.

III. Prawo w służbie Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD

Podejmując temat „Prawo w służbie Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD” należy zacząć rozważania od Konstytucji RP, która w preambule określa zasadę pomocniczości. Jest ona niezwykle ważna. Oznacza bowiem zwiększenie roli organizacji społecznych w życiu publicznym. Dotyczy to szczególnie powierzania im zadań publicznych. Organizacje obejmują bowiem swoim działaniem rozmaite sfery życia społecznego i przyczyniają się przez to do większej i skuteczniejszej realizacji celów publicznych i społecznych. Rolą organizacji społecznych jest więc przede wszystkim angażowanie się i uczestniczenie w procesie rozwiązywania problemów społecznych.

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach daje obywatelom możliwość czynnego uczestniczenia w życiu publicznym i wyrażania zróżnicowanych poglądów oraz realizacji indywidualnych zainteresowań. W przypadku Polskiego Związku Działkowców zainteresowanie to skupia się wokół szeroko rozumianej idei ogrodnictwa działkowego.

Ogrody od początku istnienia umożliwiały działkowcom dostęp do zdrowych warzyw i owoców z własnych upraw oraz aktywnego wypoczynku i rekreacji, a całej społeczności lokalnej kontakt z przyrodą i dostęp do terenów zielonych. Mimo upływu lat idea ogrodnictwa pozostała taka sama. Już od pierwszych regulacji z 1946 r. ROD nieprzerwanie mają statut urządzeń użyteczności publicznej. Potwierdziła to ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych w art. 4. Zapis ten znalazł się również w § 3 regulaminu ROD. Oznacza to, że ogrody zostały uznane za część infrastruktury, której bezpośrednim przeznaczeniem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych. Według ustawy dotyczy to wypoczynkowych, rekreacyjnych i innych potrzeb socjalnych członków społeczności lokalnych. Formą zaspokojenia tych potrzeb ma być powszechny dostęp do terenów rodzinnych ogrodów działkowych oraz działek dających możliwość prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby. Utrzymany w ustawie charakter ogrodów, jako urządzeń użyteczności publicznej oraz wyraźne podkreślenie so-

cialnego charakteru działek jednoznacznie wskazują na ideę ogrodnictwa działkowego, jaka została wyznaczona przez ustawodawcę. Szczególnie istotna jest rola, jaką mają do spełnienia ogrody działkowe wobec polskich rodzin. Na podstawie art. 3 ustawy o ROD jednym z podstawowych celów rodzinnego ogrodu działkowego jest bowiem integracja wielopokoleniowej rodziny, wychowanie dzieci w zdrowych warunkach oraz zachowanie aktywności i zdrowia emerytów i rencistów. Nie ulega wątpliwości, że działka jest tradycyjnym miejscem spotkań rodzinnych i integracji pokoleń. Ogrody działkowe zaczynają być również postrzegane, jako sposób na promocję aktywnego wypoczynku, a co za tym idzie zdrowego trybu życia osób w dojrzałym wieku. Dostęp do działki jest bowiem tanią i niezwykle skuteczną formą aktywności społecznej, a także integracji osób w każdym wieku, szczególnie poprzez tworzenie kół zainteresowań, festynów, klubów seniora i małych form wczasów w ROD.

Zgodnie z § 23 regulaminu ROD zarząd ogrodu organizuje imprezy kulturalne i integracyjne, a w szczególności dzień działkowca. Inicjuje również współpracę z domami kultury oraz innymi placówkami i organizacjami o celach społecznych. Natomiast § 9 omawianego regulaminu jednoznacznie stwierdza, że działkowiec jest w szczególności uprawniony do korzystania z biblioteki ogrodowej, urządzeń wspólnych i uczestniczenia w imprezach i uroczystościach organizowanych przez zarząd ROD.

Zadaniem ogrodów, wymienionym w art. 3 pkt 5 ustawy o ROD, jest także integracja społeczna osób w wieku emerytalnym oraz niepełnosprawnych. Dotyczy to głównie charytatywnej działalności, jaką od zawsze prowadzą społeczności ogrodowe. Do tradycyjnych już elementów działalności ruchu ogrodnictwa działkowego należy bowiem niesienie pomocy ubogim członkom społeczności lokalnych, współpraca z domami dziecka i organizacjami opiekującymi się pokrzywdzonymi i potrzebującymi.

Rodzinne ogrody działkowe są częścią ekosystemu miast i infrastruktury miejskiej służącej zaspokajaniu określonych potrzeb bytowych społeczeństwa. Niejed-

nokrotnie były to tereny zdegradowane, dzikie wysypiska śmieci, hałdy. Pracą wielu pokoleń działkowców i ich rodzin zostały przywrócone miastu, przyrodzie i człowiekowi. Jak zatem widać, ROD nie tylko podnosi standardy ekologiczne otoczenia, ale również mają walor socjalny dając korzyści nie tylko bezpośrednim użytkownikom działek, ale również wszystkim mieszkańcom miast, ponieważ ustawa nadała ROD status terenów zielonych. Zostały one również objęte szczególną ochroną przewidzianą w przepisach o ochronie gruntów rolnych i leśnych, a także w przepisach dotyczących ochrony przyrody i ochrony środowiska.

Nie ulega wątpliwości, że ogrody spełniają bardzo ważne funkcje społeczne. Istnieje konieczność podnoszenia standardów wyposażenia ROD i przekształcania ich w ogrody otwarte, służące nie tylko indywidualnym działkowcom, ale wszystkim członkom społeczności lokalnych. Jako szczególnie ważną należy uznać współpracę ze szkołami przy wykorzystywaniu działek na cele edukacyjne, ponieważ propagowanie edukacyjnej funkcji w zakresie ekologii, zwłaszcza wobec najmłodszych, to jeden z najistotniejszych celów wymienionych w statucie PZD, który powinien być realizowany przez Związek, bowiem ogrody mają służyć wychowaniu najmłodszych pokoleń w poszanowaniu dla przyrody.

Polski Związek Działkowców wypełnia część zadań publicznych w stosunku do społeczeństwa, przez lata podejmując różnego rodzaju działania społeczne. Zgodnie z § 7 statutu PZD realizuje te cele głównie poprzez prowadzenie działalności społecznej, wychowawczej, wypoczynkowej, rekreacyjnej, a także wielu innych na rzecz działkowców, ich rodzin oraz społeczności lokalnych.

Możliwości i potencjał naszej organizacji wzmacniają potrzebę tej działalności. XII Krajowy Zjazd Delegatów, który w Programie Działania PZD na kadencję 2015-2019 w pkt. 3 „Ogrody w miastach” zauważył taką konieczność i uznał, że aby sprostać oczekiwaniom społeczeństwa względem ogrodów działkowych należy

stworzyć długofalowy program przystosowywania ogrodów do nowych funkcji, a zwłaszcza do ich otwarcia dla społeczności lokalnych. Nie ulega wątpliwości, że w tym zakresie konieczna jest współpraca z samorządem lokalnym, który powinien czynnie uczestniczyć w przystosowaniu ogrodów dla potrzeb społeczeństwa, zwłaszcza poprzez udzielanie wsparcia finansowego.

W tym zakresie pomocne będą przepisy ustawy o ROD, ponieważ zgodnie z art. 17 stowarzyszenie ogrodowe, prowadzące ROD na obszarze danej gminy, może otrzymać dotację celową z budżetu tej gminy. Dotacja ta może być w szczególności przeznaczona na budowę i modernizację infrastruktury ogrodowej, jeżeli wpłynie to na poprawę warunków korzystania z ROD przez działkowców, lub zwiększy dostępność społeczności lokalnych do tego ROD.

Potrzebę unowocześniania infrastruktury ROD zauważyła również Krajowa Rada już 20 grudnia 2012 r. uchwalając program „Unowocześniania Infrastruktury Rodzinnych Ogrodów Działkowych – ROD XXI wieku”. Obecnie temat ten reguluje Uchwała Krajowej Rady Nr 5/IV/2015. Celem tego programu jest budowa nowej infrastruktury, remont i modernizacja istniejącej oraz dostosowanie jej do potrzeb związanych z ochroną środowiska, bezpieczeństwem, edukacją oraz koncepcją otwartych ogrodów. Zadania te powinny być nakierowane przede wszystkim na zapewnienie wyższego standardu przebywania na działkach. Mają też umożliwić społeczności lokalnej korzystanie z uroków i dobrodziejstw, jakie dają rodzinne ogrody działkowe.

Nie ulega wątpliwości, że konieczna jest aktywniejsza i bardziej zdecydowana rola PZD w życiu społecznym. Związek ma wiele do zaoferowania społeczeństwu i powinien czynnie inicjować i wspierać wszelkie działania zmierzające do poprawy sytuacji działkowców i społeczeństwa. Zaangażowanie Związku i jego struktur w sprawy społeczne jest warunkiem dalszego rozwoju ogrodnictwa działkowego oraz ciągu zmian korzystnych dla całej społeczności lokalnej na miarę XXI w.

IV. Finansowanie Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD

Otwieranie rodzinnych ogrodów działkowych na społeczeństwo wymaga unowocześnienia, usprawnienia i doposażenia ROD w odpowiednią infrastrukturę. Wszelkie inwestycje, remonty i modernizacje ściśle wiążą się jednak z nakładami finansowymi. Poniżej prezentujemy

otwarty katalog źródeł finansowania ogrodowych inwestycji oraz wydarzeń organizowanych na ich terenie. Umiejętność skutecznego pozyskania funduszy na rozwój ROD jest podstawą realizacji Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD.

1. NISKOOPROCENTOWANE POŻYCZKI Z FUNDUSZU SAMOPOMOCOWEGO PZD

Z Funduszu Samopomocowego w PZD udzielane są niskooprocentowane pożyczki dla ROD. Są one przyznawane na budowę i modernizację ogrodowej infrastruktury

oraz wykonanie jej remontu. Co więcej, fundusze z pożyczki mogą pokryć także koszty usunięcia zniszczeń infrastruktury ROD w wyniku nieprzewidzianych zda-

rzeń losowych, w sytuacji, kiedy ogród nie jest w stanie udźwignąć takiego ciężaru finansowego – w takim przypadku pożyczka jest nieoprocentowana. Natomiast w przypadku zwykłych remontów, modernizacji lub budowy ogrodowej infrastruktury w 2016 roku jej **oprocentowanie wynosi zaledwie 2 proc. w skali roku, a spłatę zaciągniętej pożyczki można rozłożyć na 10 rat na okres aż 5 lat.**

Jak otrzymać pożyczkę z Funduszu Samopomocowego? Aby otrzymać pożyczkę walne zebranie powinno w drodze uchwały wraz z uzasadnieniem upoważnić zarząd ROD do zaciągnięcia pożyczki. W uchwale tej powinna być określona zarówno kwota pożyczki, zakres w jakim działkowcy będą uczestniczyć w jej spłacie, jak

2. DOTACJE CELOWE Z FUNDUSZU ROZWOJU PZD

Środki pochodzące z Funduszu Rozwoju są przeznaczone na działania inwestycyjne w PZD, wśród których są również koszty zagospodarowania i modernizacji rodzinnych ogrodów działkowych i w tym zakresie zostaną one omówione w niniejszym opracowaniu.

Fundusz Rozwoju dzieli się na krajowy, okręgowy i rodzinnych ogrodów działkowych, z których można uzyskać dotacje.

Środki zgromadzone na Funduszu Rozwoju w poszczególnych jednostkach PZD można przeznaczyć m.in. na remonty, modernizację, budowę i bieżącą konserwację budynków, budowli i urządzeń stanowiących własność PZD, a z Funduszu ROD ogrodowego można pokryć także wydatki na zatrudnienie specjalistów z zewnątrz w związku z prowadzonymi inwestycjami.

Dotacje pochodzące z Funduszu Rozwoju na szczeblu krajowym i okręgowym są bezzwrotne i udzielane na realizację konkretnego zadania inwestycyjnego lub remontowego.

Jak ubiegać się o dotacje z krajowego Funduszu Rozwoju? Do wystąpienia o dotację upoważnia zarząd ROD walne zebranie. We wniosku składanym przez zarząd ROD musi być określony wkład własny ogrodu i udział działkowców w finansowaniu zadania, w tym prace działkowców na rzecz zadania. Wniosek kierowany ma być do Prezydium Krajowej Rady PZD, za po-

również propozycja okresu jej spłaty. Za pośrednictwem Prezydium okręgowego zarządu, który opiniuje wniosek, zarząd ROD kieruje go do Prezydium KR PZD, które podejmuje decyzję o jej udzieleniu.

Środki zgromadzone na Funduszu Samopomocowym pochodzą z partycypacji ROD w finansowaniu kosztów ponoszonych przez PZD w związku z działalnością jednostki krajowej i terenowych na rzecz ROD i działkowców.

Szczegółowe informacje o Funduszu Samopomocowym można znaleźć na stronie pzd.pl w zakładce „prawo – uchwały – fundusze PZD” oraz w „aktualności – informacje i komunikaty KR PZD” i w związkowych wydawnictwach.

Średnictwem Prezydium Okręgowego Zarządu po wydaniu przez niego pozytywnej opinii. Co ważne, dotacja ta może zostać udzielona ROD raz na trzy lata, z tym że w pierwszej kolejności od jednostek terenowych PZD. Dotacje są udzielane w szczególności na uzupełnienie brakujących środków przy zadaniach o krótkim cyklu realizacji oraz jako dofinansowanie końcowego etapu robót z przeznaczeniem na materiały, prace specjalistyczne i sprzęt.

Uwaga! W przypadku ubiegania się o dotacje z **okręgowego Funduszu Rozwoju** zasady są określane przez każdy okręg indywidualnie.

W każdym ROD funkcjonuje także **ogrodowy Fundusz Rozwoju** zasilany przez opłaty ogrodowe, które uiszczają działkowcy w roku nabycia prawa do działki, dotacje i inne środki na realizację inwestycji lub remontów otrzymane od jednostki krajowej lub terenowej PZD oraz opłaty ogrodowe w części przeznaczonych na inwestycje, remonty i bieżącą konserwację.

Zgromadzone na nim środki mogą być przeznaczone wyłącznie na inwestycje w ROD.

Wzory wniosków o przyznanie dotacji i inne potrzebne druki oraz szczegółowe informacje o Funduszu Rozwoju można znaleźć na stronie pzd.pl w zakładce „prawo – uchwały – fundusze PZD”.

3. DOTACJE CELOWE Z BUDŻETU GMINY NA PODSTAWIE ART. 17 USTAWY O ROD

Do 31 stycznia każdego roku gminy mają obowiązek uchwalenia swojego budżetu, który już 15 listopada roku poprzedniego winien być opracowany w formie projektu. Jego uchwalenie poprzedzają konsultacje, podczas których mieszkańcy gminy mogą składać wnioski, zgłaszać swoje pomysły co do wydatkowania gminnych pieniędzy w kolejnym roku. Aktywność działkowców w tym zakresie i poddanie pod rozważenie wydzielenia środ-

ków w budżecie gminy na inwestycje w ROD na etapie jego konsultacji, może być korzystne dla działkowców w momencie ubiegania się od gminy o dotacje celowe. Dlaczego? Bowiem uwzględnienie wydatków na rodzinne ogrody działkowe już na etapie konstruowania budżetu daje pewność, że gmina zarezerwuje sobie pieniądze na ich rzecz, o które następnie będą mogły wnioskować zarządy ROD.

Warunek jaki trzeba spełnić, aby ROD otrzymał dotację celową z gminy określa art. 17 ustawy o ROD z 13 grudnia 2013 r.. Jest nim poprawa warunków do korzystania z ROD przez działkowców lub zwiększenie jego dostępności dla społeczności lokalnej przez wykonanie

budowy lub modernizację infrastruktury ogrodowej.

Szczegółowe informacje na temat dotacji celowych można znaleźć na stronach poszczególnych gmin, w których zlokalizowany jest ROD.

4. TZW. MAŁE GRANTY

Rodzinne ogrody działkowe, prowadzone przez PZD, mają także możliwość ubiegania się o tzw. małe granty z budżetu miasta lub dzielnicy. Miasto może zlecać na wnioski organizacji pozarządowej, jaką jest PZD, realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert, czyli przyznać dotację na realizację zadania w trybie tzw. małego grantu.

Zaletą małego grantu jest to, że **organizacja nie musi dostosowywać się do warunków, terminów i tematów określonych w ogłoszeniu o konkursach dotacyjnych, gdyż dotacje te mogą być przyznane niezależnie od konkursów**. Należy jednak pamiętać, że możliwość ubiegania się o tę formę wsparcia nie jest dostępna w każdym mieście.

Przykładowe możliwości finansowania

- Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, organizacja imprez rekreacyjnych i sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i seniorów;
- Działania służące poprawie stanu fizycznego i psychicznego seniorów m.in. poprzez warsztaty, grupy wsparcia, pomoc psychologiczną, działania profilaktyczne, usprawniające i rehabilitacyjne oraz organizację różnorodnych form wypoczynku;
- Działania z zakresu działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Działania z zakresu ochrony i promocji zdrowia;
- Wydarzenia upamiętniające oraz kultywowanie pamięci o zasłużonych dla miasta, regionu i kraju wybitnych postaciach, miejscach i wydarzeniach historycznych oraz ochrona i popularyzowanie tradycji kulturowych miasta i jego mieszkańców;
- Działania z zakresu kultury, sztuki, dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Warunki

- **Wysokość dofinansowania lub finansowania nie może przekroczyć 10 tys. zł;**
- Realizacja zadania nie może zająć więcej niż 90 dni (Uwaga! Trzy miesiące zwykle nie są równoważne z 90 dniami, gdyż niektóre miesiące mają powyżej 30 dni);
- Łączna kwota środków finansowych przekazanych tej samej organizacji nie może przekroczyć kwoty 20 tys. zł w danym roku kalendarzowym;
- Realizacja projektu musi być przeprowadzona

w ciągu jednego roku kalendarzowego (nie może być to przełom roku);

- Zadanie w trybie małego grantu może być realizowane jako zadanie powierzone (czyli w całości sfinansowane przez samorząd) lub jako wsparcie (organizacja zapewnia finansowy wkład własny).

Składanie i rozpatrzenie oferty

- Oferta (wniosek) realizacji zadania publicznego powinna zostać przygotowana na specjalnym, ściśle określonym w przepisach, druku;
- Do oferty należy załączyć:
 - kopię aktualnego odpisu z KRS (albo wydruk tej informacji, którą bezpłatnie można pobrać ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości), innego rejestru lub ewidencji,
 - w przypadku wyboru innego sposobu reprezentacji podmiotów składających ofertę wspólną niż wynikający z KRS lub innego właściwego rejestru - dokument potwierdzający upoważnienie do działania w imieniu oferenta.
- W ciągu 7 dni od momentu wpływu oferty do Urzędu Miasta lub dzielnicy, oferta jest upubliczniana, czyli zamieszczana na tablicy ogłoszeń, stronie internetowej i w Biuletynie Informacji Publicznej. W ciągu tych 7 dni każdy może zgłosić do niej uwagi;
- Po stwierdzeniu celowości realizacji zadania podpisywana jest umowa dotycząca realizacji tego zadania publicznego.

Jakie informacje należy podać w ofercie?

- dane oferenta (w tym nr KRS);
- Informacje o sposobie reprezentacji oferenta wobec organu administracji publicznej wraz z przytoczeniem podstawy prawnej;
- Szczegółowy zakres rzeczowy zadania proponowanego do realizacji:
 - charakterystyka, opis potrzeb wskazujących na konieczność wykonania zadania wraz z opisem przyczyn i skutków, opis grup adresatów zadania, uzasadnienie zadania ze wskazaniem w jaki sposób dofinansowanie przyczyni się do podwyższenia standardu realizacji zadania, informacja czy w ciągu ostatnich 5 lat oferent otrzymał dotację na realizację zadania publicznego, zakła-

dane cele realizacji zadania publicznego oraz sposób jego realizacji, miejsce realizacji zadania, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania, harmonogram, zakładane rezultaty realizacji zadania;

- Kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego:
 - kosztorys ze względu na rodzaj kosztów, przewidywane źródła finansowania zadania publicznego, finansowe środki z innych źródeł publicznych.
- Inne wybrane informacje dot. zadania.

Warto wiedzieć

Należy sprawdzić lokalne przepisy dotyczące małych grantów, ponieważ ich zasady w zależności do miasta mogą się różnić. Np. w Warszawie obowiązuje

zasada, że projekt finansowany lub dofinansowywany w ramach małego grantu musi być samodzielny i nie może stanowić części większego zadania. W innych samorządach stosowane są inne ograniczenia: np. dotyczące zakresu projektu (nie może pokrywać się z tymi zadaniami, na które ogłaszane są konkursy) lub terminu (aplikować o mały grant można tylko wtedy, gdy nie ma ogłoszonego żadnego konkursu). Informacje te są zazwyczaj dostępne na stronach internetowych urzędów.

Należy się również dowiedzieć się czy dana jednostka (biuro, wydział) w ogóle przewidziała w swoim budżecie finansowanie zadań w trybie małego grantu, gdyż nie jest on obowiązkowy. Może się również zdarzyć, że limit środków przeznaczonych na ten cel został już wyczerpany. Taką informację można uzyskać w urzędzie np. telefonicznie.

5. BUDŻET OBYWATELSKI

Budżet obywatelski, nazywany także partycypacyjnym, jest to wyraz bezpośredniego wpływu mieszkańców gminy na inwestycje w swoim regionie. W jego ramach mieszkańcy gminy mogą zgłaszać własne projekty, a także uczestniczą w przeprowadzanych nad nimi konsultacjach. Zakwalifikowane projekty poddawane są pod głosowanie, w którym to sami mieszkańcy gminy decydują, które z nich zostaną zrealizowane.

Dlaczego warto skorzystać ze środków z budżetu obywatelskiego? Ponieważ z roku na rok środki w ramach tego budżetu są coraz większe. W największych metropoliach do wydania jest nawet kilka milionów złotych. O podziale tych pieniędzy decydują sami mieszkańcy. Kolejną kwestią jest łatwość ich pozyskania. Działkowcy najlepiej znają potrzeby swojego ogrodu oraz wiedzą jak przekuć potrzebną im inwestycję z korzyścią także dla społeczności lokalnej. Dodatkowo są w stanie zmobilizować swoje środowisko, przyjaciół oraz rodzinę do oddania głosu na ich projekt. Otrzymanie pieniędzy w ramach budżetu obywatelskiego jest naprawdę możliwe, bowiem udowodniły to już setki ROD, które pozyskały w ten sposób pieniądze na potrzebne inwestycje.

Jak zgłosić projekt? Uprawniony do zgłoszenia projektu jest każdy pełnoletni obywatel, który mieszka w obrębie danego budżetu partycypacyjnego. Aby zgłosić projekt należy wypełnić formularz online na stronie internetowej gminy lub wypełnić jego papierową wersję i złożyć w urzędzie. Wszelkie niezbędne dokumenty i informacje znajdują się na stronach internetowych poszczególnych urzędów miast i specjalnych stronach budżetów obywatelskich w danym mieście.

Co należy zrobić, aby poprawnie wypełnić wniosek?

- napisać skrócony opis zadania w maksymalnie pięćdziesięciu słowach – to z tym opisem zapoznają się w pierwszej kolejności mieszkańcy za sprawą materiałów informacyjnych. Uwaga! Za przygotowanie dokładnego projektu wykonawczego, zgodnego z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, będzie odpowiedzialne miasto;
- opisać szczegółowo proponowane zadanie, w tym wskazać poszczególne etapy jego realizacji. W zależności od miasta liczba wyrazów może być ograniczona bądź nie, niemniej jednak można w tym miejscu zawrzeć wszystkie potrzebne informacje, m.in. w jakich godzinach będzie dostępna dla mieszkańców wykonana inwestycja, czy będą mogli z niej korzystać wszyscy, czy na przykład jedynie seniorzy lub dzieci i młodzież, czy korzystanie z niej będzie odpłatne;
- uzasadnić potrzebę realizacji – wyjaśnić na jakie potrzeby projekt odpowiada oraz dlaczego warto go sfinansować z pieniędzy publicznych;
- wskazać beneficjentów – opisać grupy mieszkańców, którzy skorzystają na tym, że projekt zostanie wprowadzony w życie;
- do każdego formularza dołączyć listę z podpisami od 15-30 osób (w zależności od miasta zasady te są zmienne), które popierają projekt. Osoby popierające projekt muszą być mieszkańcami miasta, w którym organizowany jest budżet obywatelski;
- konieczne jest też przygotowanie wstępnego kosztorysu projektu – podanie jego części składowych i kosztu realizacji całej inwestycji. Nie musi to być bardzo szczegółowy kosztorys – wystarczy, że wnioskodawca uwzględni koszty przygotowania planów dla swojego zadania, koszty materiałów oraz koszty robocizny – szczegółowych informacji

mogą udzielić urzędnicy na co dzień zajmujący się podobnymi inwestycjami, remontami, czy działaniami “miękkimi”, takimi jak festiwale, imprezy plenerowe, programy profilaktyki zdrowotnej itp.;

- do wniosku można również dołączyć zdjęcia, mapy lub rysunki czy wizualizacje, jeśli będą pomocne. Zazwyczaj nie są one jednak obowiązkowe.

Uwaga! Wniosek musi być podpisany imieniem i nazwiskiem. Warunkiem przyjęcia projektu jest podanie w formularzu zgłoszeniowym danych osobowych osoby zgłaszającej projekt. Bez ich wskazania nie jest możliwe określenie prawa danej osoby do udziału w budżecie partycypacyjnym miasta.

Po złożeniu wniosku i sprawdzeniu go pod kątem kompletności, formalnoprawnym i wykonalności, zadanie zostanie zatwierdzone i uwzględnione na listach do głosowania.

O czym należy pamiętać, starając się o środki z budżetu obywatelskiego?

- zadanie musi mieścić się w zakresie zadań gminy bądź powiatu;
- propozycja zadania musi zostać zgłoszona na odpowiednim formularzu;
- propozycja zadania inwestycyjnego albo remontowego ma być zlokalizowana na terenie, na którym realizacja podobnego pomysłu jest prawnie możliwa. Przede wszystkim chodzi więc o tereny należące do miasta bądź pozostające w jego władaniu. W niektórych miastach dopuszczalna jest inwestycja na terenie jednostek samorządu terytorialnego bądź Skarbu Państwa, który jest użytkowany na podstawie przyznanego tytułu użytkowania;
- teren, na którym zlokalizowany jest projekt ma być ogólnodostępny, aby z efektu ewentualnej realizacji mogli korzystać wszyscy mieszkańcy;
- szacunkowe koszty pomysłu mają być prawdziwe i realne – to ważne z punktu widzenia ustawowych wymogów gospodarności;
- projekt ma być całościowy, a nie częściowy, powinien zakładać realizację zadania w takim zakresie, aby oddanie efektu jego realizacji do użytkowania nie wymagało przeprowadzenia dodatkowych prac w kolejnych latach;
- projekt powinien być możliwy do zrealizowania

w ciągu jednego roku – budżet obywatelski pozwala realizować tylko te zadania, których realizacja w całości zmieści się w ramach jednego roku;

- projekt nie może zawierać wskazania konkretnego wykonawcy (np. firmy, stowarzyszenia itp.), projekty wybrane w głosowaniu, zostaną wpisane do budżetu miasta, ich realizacja będzie się więc odbywać zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa (m.in. ustawy Prawo zamówień publicznych, ustawy o finansach publicznych) - wykonawcy będą więc wybrani w przetargu, w ramach zapytania ofertowego bądź konkursu dla ngo.

Po sprawdzeniu merytorycznym i formalnoprawnym wniosku zapada decyzja o tym, które propozycje zadań zostaną poddane pod głosowanie, a które nie. Wszystkie decyzje zostaną szczegółowo uzasadnione na piśmie i udostępnione zainteresowanym.

Co w przypadku, gdy we wniosku pojawią się błędy? Odpowiedzialne za sprawdzenie merytoryczne wniosków osoby mają obowiązek skontaktowania się z wnioskodawcą i poproszenia o uzupełnienie wniosku w ciągu kilku dni. Dopiero, gdy wnioskodawca odmówi, projekt nie będzie dalej rozpatrywany. O tym czy wniosek przeszedł weryfikację i znajduje się na liście, można dowiedzieć się ze strony internetowej urzędu miasta.

Głosowanie na projekty. Głosowanie na projekty odbywa się na dwa sposoby: przez Internet – za pośrednictwem specjalnej strony danego miasta i konkretnego budżetu obywatelskiego, bądź papierowo – wiąże się to z przyjściem do wybranego urzędu dzielnicy lub do jednego z punktów do głosowania (adresy publikowane są przed głosowaniem) i wrzucenia do urny wypełnionej karty do głosowania. **UWAGA! Głosować można tylko osobiście**, okazując przed przekazaniem karty dowód osobisty lub inny dokument ze zdjęciem. Papierowe karty do głosowania będą dostępne w urzędach miasta od pierwszego dnia głosowania.

Szczegółowe informacje, terminy naboru i wnioski można znaleźć na stronach internetowych poszczególnych gmin. Mapa jednostek samorządowych, które organizują budżety obywatelskie dostępna jest pod adresem budzetyobywatelskie.pl/2016-mapa-samorzady-z-budzetami-obywatelskimi/. Informacje o budżetach obywatelskich znajdziesz także na stronie pzd.pl.

6. FUNDUSZE UNIJNE

Rodzinne ogrody działkowe mogą także wykorzystać środki pochodzące z funduszy unijnych, aby sfinansować ogrodowe inwestycje. Największe szanse na sukces, czyli skuteczne pozyskanie pieniędzy, mają przedsięwzięcia wynikające z potrzeb beneficjenta, wpisujące się w jego działalność, bazujące na jego wiedzy i doświadczeniu.

W przypadku ogrodów są to działania zmierzające do podnoszenia standardów ekologicznych otoczenia, ochrony środowiska przyrodniczego, pozyskiwania odnawialnych źródeł energii, edukacji i rozwoju infrastruktury terenów wspólnych.

PZD jako stowarzyszenie może występować o środki

unijne dla ogrodów. Warto jednak zaznaczyć, że niektóre z programów wymagają ścisłej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, szczególnie przy większych inwestycjach. To ważne, gdyż nie każdy program skierowany jest do organizacji pozarządowych, ale z powodzeniem może być realizowany w partnerstwie, np. z gminą.

Aktualne programy operacyjne, z których ROD mogą starać się o fundusze:

1. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

- Program dotyczy całego kraju z wyłączeniem obszaru miast o liczbie mieszkańców powyżej 20 tys. mieszkańców,
- Program jest wsparciem dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADERS,
- Działkowcy mogą skorzystać z programu w zakresie realizacji celów w ramach: podnoszenia wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych, a także innowacji, rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej, rozwoju produktów lokalnych, zachowania dziedzictwa lokalnego.
- Uwaga! Realizując projekt należy pamiętać, że nie każdy wydatek może zostać dofinansowany. Poszczególne programy i rodzaje dotacji mają przypisany katalog tzw. kosztów kwalifikowanych. Tylko wydatki z tego katalogu podlegają dofinansowaniu. Pozostałe koszty trzeba ponieść ze środków własnych.
- Refundacja z programu Rozwoju Obszarów Wiejskich obejmuje koszty kwalifikowane na: zakup dóbr i usług, wykonanie robót budowlanych, organizację i przeprowadzenie spotkania, szkolenia, wydarzenia promocyjne itp., najem, dzierżawę lub zakup oprogramowania, sprzętu, narzędzi, urządzeń lub maszyn, materiałów lub przedmiotów (tylko rzeczy nowe, nie ma możliwości refundacji zakupu rzeczy używanych), zakup środków transportu, zatrudnienie osób zaangażowanych w realizację operacji (tylko w przypadku operacji o charakterze szkoleniowym), ogólne inne koszty związane z operacją.
- Jakie warunki należy spełnić, aby otrzymać pieniądze? Wnioskodawca musi wykazać się doświadczeniem i uzasadnić potencjał inwestycji, posiadać odpowiednie kwalifikacje oraz prowadzić działalność zmierzającą do realizacji celu. Dodatkowo operacja musi być uzasadniona ekonomicznie bądź, jak w przypadku PZD, operacja musi dotyczyć nieodpłatnego bądź niekomercyjnego udostępniania ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej.

2. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

- W ramach programu ROD mogą skorzystać z funduszu na: adaptację ogrodu do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska, gospodarkę odpadami komunalnymi – obejmuje to m.in. zapewnienie właściwej infrastruktury do zagospodarowania odpadów, gospodarkę wodno-ściekową w aglomeracjach – w tym budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej (ujęć wody, stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowych), a także zakup sprzętu do wykrywania niekontrolowanych przecieków z sieci wodociągowej. Uwaga, budowa kanalizacji deszczowej jest jednak możliwa tylko w przypadku, gdy wnioskodawca planuje realizować jednocześnie inwestycje dotyczące kanalizacji sanitarnej i deszczowej, poprawę jakości środowiska miejskiego – obejmuje projekty mające na celu rekultywację lub oczyszczanie terenów skażonych w wyniku awarii lub działań przemysłowych, jak również terenów zdegradowanych, zdewastowanych lub zanieczyszczonych.

3. Regionalne Programy Operacyjne

Warto też wiedzieć, że poza programami krajowymi fundusze unijne przeznaczone są na 16 programów regionalnych (Regionalne Programy Operacyjne). Ich celem jest wspieranie rozwoju wszystkich regionów. Fundusze zarządzane są w tym przypadku nie przez władze centralne, a instytucje samorządowe – czyli zarządy województw. Każde województwo ma własny program operacyjny. W zależności od regionu można starać się o środki na poszczególne inwestycje m.in. wyposażenie ogrodów w panele słoneczne. Warto odwiedzić stronę Regionalnego Programu Operacyjnego w województwie, w którym położony jest dany ROD i sprawdzić na jakie inwestycje można ubiegać się o dofinansowanie dla ogrodu.

Gdzie szukać informacji o naborach wniosków?

Nie można składać wniosków o dofinansowanie w dowolnym czasie. Do każdego z nich ogłaszane są nabory ze ściśle określonym terminem przyjmowania wniosków. Informacje o naborach na poszczególne programy można znaleźć na stronach:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (<http://ksow.pl/baza-lgd.html>)
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/stroyny/skorzystaj/nabory/>)

Na każdej z podanych stron umieszczona jest wyszukiwarka naborów wniosków. Można w niej zdefiniować interesujące nas rzeczy, m.in. programy, tematy czy ter-

miny. Po wybraniu programu, otrzymamy dostęp do szczegółowych informacji na temat: naboru wniosków (o terminach rozstrzygnięcia konkursów, o miejscu i sposobie składania wniosków), na co i kto może złożyć wniosek, finansów (o maksymalnym poziomie dofinansowania projektu, o ogólnej puli przeznaczonej na dofinansowanie projektów oraz o kryteriach wyboru projektu), niezbędnych dokumentów (o regulaminie konkursu, a także wzory wniosku i umowy o dofinansowanie) oraz innych ważnych informacji (o środkach odwoławczych przysługujących składającemu wniosek, najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi na nie, przydatne linki).

Jak złożyć projekt?

- Po znalezieniu konkursu, w który wpisuje się planowana inwestycja w ROD, należy dokładnie sprawdzić kryteria naboru, żeby mieć pewność, że projekt się kwalifikuje. Co ważne, przy większości projektów wymagany jest własny wkład finansowy, który określony jest w szczegółowych warunkach naboru.
- Następnie należy napisać projekt. Każdy projekt powinien zawierać: tytuł, termin realizacji, opis

problemu, cel działania i ich szczegółowy opis, rezultaty oraz budżet.

- Później należy złożyć gotowy wniosek poprzez system informatyczny na stronie programu, z którego ROD ubiega o pieniądze.
- Kolejny etap to analiza i ocena złożonych wniosków.
- Z wnioskodawcami, których projekty zostaną zaakceptowane zostaje podpisana umowa o dofinansowanie.
- Po czym następuje realizacja projektu. Po wykonaniu prac następuje kontrola projektu, jego promocja i rozliczenie.

Ważne! Na stronie Regionalnego Programu Operacyjnego w każdym województwie można znaleźć listę punktów informacyjnych wraz z adresami i numerami telefonów, gdzie można się zgłosić i uzyskać więcej informacji.

Informacje o pozyskiwaniu środków unijnych są także publikowane w związkowych wydawnictwach i na stronie internetowej Krajowej Rady PZD pzd.pl w zakładkach: „aktualności – fundusze unijne”, „aktualności – informacje i komunikaty KR PZD”, „prawo – uchwały – pozyskiwanie środków z UE i WŚOIGW”.

7. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ORAZ WOJEWÓDZKIE FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest jednym ze źródeł finansowania inwestycji – zgodnie ze swoją nazwą – z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Dotyczy to w szczególności działalności dotyczącej: ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony ziemi, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, profilaktyki zdrowotnej, zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków oraz monitoringu środowiska.

Takie same cele mają Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, których jest 16 zgodnie z liczbą województw. Należy wiedzieć, że obydwa fundusze są od siebie niezależne. To co ich od siebie zasadniczo różni to fakt, że Narodowy Fundusz, jest źródłem finansowania przedsięwzięć ekologicznych o charakterze ponadregionalnym. Natomiast 16 wojewódzkich funduszy od 20 lat wspiera finansowanie ochrony środowiska na poziomie regionalnym.

Na jakie inwestycje ROD może ubiegać się o pieniądze z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej? Działalność rodzinnych ogrodów działkowych idealnie wpisuje się w dwa krajowe programy: „Ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów – ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej” oraz „Między dziedzinowy – edukacja ekologiczna”.

- Celem programu „Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów – ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej” jest powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i krajobrazowej, odtworzenie i wzbogacenie zasobów przyrody oraz skuteczne zarządzanie gatunkami i siedliskami (w tym rozpoznanie pojawiających się zagrożeń).

Terminy i sposób składania wniosków: konkursowy i ciągły. Terminy, sposób składania i rozpatrywania wniosków określone są odpowiednio w ogłoszeniu o naborze lub w regulaminie naboru, który zamieszczany jest na stronie internetowej NFOŚiGW. Dofinansowanie może zostać udzielone w formie dotacji lub pożyczki.

- Celem programu „Między dziedzinowy – edukacja ekologiczna” jest podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa poprzez promowanie zasad zrównoważonego rozwoju, upowszechnianie wiedzy z zakresu ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, a także kształtowanie zachowań pro środowiskowych ogółu społeczeństwa, w tym dzieci i młodzieży. Ponadto aktywizacja społeczna – budowanie społeczeństwa obywatelskiego w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

W ramach tego programu nabór wniosków odbywa się w trybie konkursowym – dla wniosków o dofinansowanie w formie dotacji, co najmniej raz w roku i w trybie ciągłym – dla wniosków o dofinansowanie w formie pożyczki.

Ponadto zarządy ROD we współpracy z okręgowymi zarządami PZD winny przeanalizować poszczególne programy i listy priorytetowych zadań ustalonych przez odpowiednie **Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej**, gdyż mimo, iż główny cel wszystkich Funduszy jest jednakowy, to każdy z tych Funduszy ma swoje strategiczne przedsięwzięcia, które dofinansowuje.

Jak ubiegać się o dofinansowanie?

- Na początku trzeba mieć pomysł. Wymaga to przeanalizowania potrzeb i możliwości ogrodu, a także sprawdzenia czy planowana inwestycja wpisuje się w zakres finansowania Funduszu.
- Następnie należy złożyć wniosek. W zależności o jakie dofinansowanie stara się ROD do Narodowego Funduszu bądź Wojewódzkich Funduszy. Wnioski te są poddawane szczegółowej ocenie. Uwaga! Finansowanie otrzymują przedsięwzięcia spełniające kryteria określone w poszczególnych progra-

mach priorytetowych. Programy priorytetowe szczegółowo określają m.in. terminy i sposób składania wniosków, formę, intensywność i warunki dofinansowania, a także beneficjentów i rodzaj przedsięwzięć, koszty kwalifikowane oraz procedurę wyboru przedsięwzięć.

- Dofinansowanie może zostać udzielone poprzez oprocentowane pożyczki bądź dotacje. Decyzję o dofinansowaniu podejmuje Zarząd Narodowego Funduszu, lub odpowiedni Zarząd Wojewódzkiego Funduszu, a w przypadkach określonych w ustawie Prawo ochrony środowiska - Rada Nadzorcza Funduszu. Ponadto, każdy Wojewódzki Fundusz może przyjąć również inne formy udzielania pomocy finansowej ze swoich środków. Po podjęciu uchwały przez Zarząd lub Radę Nadzorczą następuje podpisanie umowy, a następnie jej realizacja.

Więcej informacji można znaleźć na stronie internetowej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, na stronach Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz na stronie pzd.pl w zakładce „aktualności – informacje i komunikaty KR PZD”, jak również w zakładce „prawo – uchwały – pozyskiwanie środków z UE i WŚOIGW”.

8. FUNDUSZ INICJATYW OBYWATELSKICH

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO), oferowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, to instrument programowy i finansowy mający wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Jest przejawem troski o rozwój aktywności obywatelskiej i potrzeby wzmocnienia miejsca i roli trzeciego sektora, czyli organizacji pozarządowych, w realizacji zadań publicznych.

Celem Funduszu Inicjatyw Obywatelskich jest zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Realizacja inwestycji w ramach priorytetów FIO ma umożliwić obywatelom zaangażowanie się w różnorodne działania na rzecz innych, swoich wspólnot oraz w tworzenie, realizację i monitoring polityk publicznych.

Jakie zadania mogą być finansowane z FIO?

Finansowane będą jedynie działania mieszczące się w zakresie działalności statutowej nieodpłatnej lub odpłatnej organizacji pozarządowej. Tym samym, środki te nie mogą być przeznaczane na finansowanie działalności gospodarczej.

Uprawione podmioty mogą składać oferty o dofinansowanie zadań w ramach jednego z trzech priorytetów:

- Priorytet 2. Aktywne społeczeństwo (dot. projektów, które aktywizują obywateli w sprawach publicznych np. poprzez rozwój wolontariatu czy

wspieranie działań na rzecz integracji społecznej – są to np. działania na rzecz dzieci, seniorów, niepełnosprawnych);

- Priorytet 3. Aktywni obywatele (dot. projektów mających zaangażować obywateli w sprawy publiczne, tak aby mieli na nie większy wpływ – to np. aktywizowanie kobiet w życiu publicznym, aktywizowanie młodzieży, działania na rzecz dostępu do informacji publicznej czy edukacja obywatelska);
- Priorytet 4. Silne organizacje pozarządowe (dot. projektów nakierowanych na rozwój organizacji obywatelskich - to przede wszystkim wzmocnianie organizacji pozarządowych poprzez szkolenia, doradztwo, poradnictwo, konsultacje, opracowywanie publikacji, narzędzi, wspieranie współpracy pomiędzy organizacjami i sieciowanie ich, a także działania o charakterze systemowym).

Zasady przyznawania dotacji

Wysokość wnioskowanej dotacji różni się w zależności od czasu jej realizacji.

- dla zadań „jednorocznych”: od 10 tys. zł do 100 tys. zł,
- dla zadań „dwuletnich”: od 20 tys. zł do 200 tys. zł (minimalna dotacja w danym roku musi wynosić nie mniej niż 10 tys. zł)

Wymagany jest także wkład własny. Przy dotacji pomiędzy 10 - 40 tys. zł jest to co najmniej 20% wartości dotacji (dot. to środków własnych niefinansowych i finansowych), a w przypadku dotacji na kwotę ponad 40 tys. zł do 200 tys. zł wkład własny wynosi co najmniej 10% wartości dotacji (dot. to środków własnych niefinansowych lub finansowych, w tym nie mniej niż 5% wartości dotacji musi być wkładem finansowym). Uwaga! Kwoty dotacji i wysokość wkładu własnego może różnić się w zależności od roku.

Należy pamiętać, że każda oferta (wniosek) musi spełniać kryteria formalne wymienione w *Regulaminie Konkursu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w 2016 r.* Spełnienie poszczególnych kryteriów formalnych weryfikowane będzie przez Instytucję Zarządzającą, a następnie przez ekspertów dokonujących oceny złożonych ofert. Łączna liczba punktów przyznanych przez ekspertów i punktów za spełnienie kryteriów strategicznych stanowi o miejscu danego projektu w rankingu. Po akceptacji lub weryfikacji dokonanej przez komisję konkursową listy zostają przedstawione ministrowi właściwemu ds. zabezpieczenia społecznego. Rodzaje zadań objętych dofinansowaniem, szczegółowe zasady przyznawania dotacji oraz kryteria oceny ofert, a także warunki realizacji zadań zostały opisane w dokumencie *Regulamin Konkursu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w 2016 r.*, który jest dostępny na stronie internetowej www.pozytek.gov.pl.

Uprawniony podmiot może złożyć 1 ofertę. **Jednakże uprawniony podmiot posiadający oddziały terenowe nieposiadające osobowości prawnej, tak jak jest to w przypadku PZD, może złożyć maksymalnie 2 dodatkowe oferty (jedna oferta na oddział).**

Jak złożyć ofertę?

Ofertę składa się w trybie online poprzez Generator Ofert Funduszu Inicjatyw Obywatelskich. Aby złożyć ofertę należy wypełnić ofertę przy użyciu Generatora Ofert FIO dostępnego na stronie internetowej www.pozytek.gov.pl. W ofercie należy podać następujące dane:

- dane oferenta
- informację o sposobie reprezentacji oferentów wo-

bec organu administracji publicznej wraz z przytoczeniem podstawy prawnej

- szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji

W tym: charakterystyka zadania, opis potrzeb wskazujący na konieczność wykonania zadania publicznego, opis ich przyczyn i skutków, opis grupy adresatów zadania publicznego, uzasadnienie potrzeby dofinansowania, informacja czy w ciągu ostatnich 5 lat organizacja otrzymała dotację na dofinansowanie związanych z realizacją zadania publicznego, zakładane cele oraz sposób ich realizacji, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania, analiza wystąpienia ryzyka w projekcie, harmonogram, zakładane rezultaty realizacji zadania.

- Kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania publicznego

W tym: kosztorys ze względu na rodzaj kosztów w roku bieżącym i następnym, przewidywane źródła finansowania zadania, finansowe środki z innych źródeł publicznych oraz inne uwagi, które mogą mieć znaczenie przy ocenie kosztorysu.

- Inne wybrane informacje dotyczące zadania publicznego

Po wypełnieniu oferty należy zgromadzić wymagane załączniki i przesłać je przez Generator Ofert Funduszu Inicjatyw Obywatelskich wraz z ofertą za pomocą przycisku „złóż ofertę”. Uwaga! **W ramach konkursu FIO nie ma obowiązku przesyłania wersji papierowej oferty.**

Kryterium formalnym, jest wypełnienie i złożenie elektronicznej wersji oferty w terminie naboru ofert (określonym co do godziny, z uwzględnieniem 5 minut tolerancji) określonym w ogłoszeniu. Wszystkie oferty złożone za pośrednictwem Generatora Ofert FIO we wskazanym terminie zostaną ocenione formalnie. Następnie oferty zostaną poddane ocenie merytorycznej, zawierającej również elementy weryfikacji formalnej.

Przed wypełnieniem oferty należy zapoznać się z dokumentem Regulamin Konkursu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich w 2016 r. Szczegółowe informacje na temat Priorytetów FIO można też uzyskać w terminach naboru ofert pod numerem telefonu (22) 693 49 70, w godz. 09:00-15:00 od poniedziałku do piątku lub na stronie internetowej www.pozytek.gov.pl.

9. PROGRAM „SENIOR – WIGOR”

W ramach rządowego programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Senior – WIGOR” ROD mogą ubiegać się o fundusze na otwarcie domu dziennego pobytu dla seniorów na terenie rodzinnego ogrodu działkowego. To idealna alternatywa na wykorzystanie ogrodowych domów działkowca z pożytkiem dla dział-

kowców i okolicznych seniorów.

Programowi „Senior – WIGOR” przyświecają trzy hasła: opieka, wiedza, aktywność. Program ten skoncentrowany jest na aktywizacji i opiece nad osobami starszymi. Domy dziennego pobytu dla seniorów to miejsca, które łączą w sobie uniwersytet trzeciego wieku,

klub seniora, bibliotekę i gabinet rehabilitacyjny. Ich tworzenie jest dofinansowywane przez rząd. Warto zatem, aby Zarządy ROD i działkowcy rozważyli taką inwestycję w swoim ogrodzie, bo mogłaby ona służyć nie tylko im, ale także okolicznym mieszkańcom. Jednocześnie pozwolić na kompleksową modernizację domu działkowca w ROD.

Wysokość dofinansowania. Jednostka samorządu terytorialnego może uzyskać jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie placówki do 80% całkowitych kosztów, ale nie więcej niż 250 tys. zł. Z kolei na adaptację budynku przewidziano nie więcej niż 180 tys. zł, natomiast dotację na wyposażenie domu jednorazowo w wysokości nie wyższej niż 70 tys. zł. Z budżetu państwa zostanie również sfinansowana 1/3 kosztów utrzymania seniora w domu dziennym, ale nie więcej niż 200 zł miesięcznie.

Wkład własny. Jednostki samorządu terytorialnego, które będą aplikowały o dotację muszą posiadać własny wkład finansowy w wysokości nie mniejszej niż 20% całkowitego kosztu. Projekty będą realizowane na podstawie umów jednorocznych.

Co zawiera oferta?

Program „Senior – WIGOR” ma na celu wsparcie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu Dziennych Domów. Jednostki samorządowe mogą realizować te zadanie w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Projekt partnerski realizowany jest na podstawie umowy partnerskiej, która musi stanowić załącznik do składowego wniosku o udzieleni dotacji.

Przed złożeniem oferty (wniosku) należy zapoznać się z aktualnym harmonogramem programu. Oferta może być wypełniana jedynie w trybie online w Generatorze Ofert na stronie Ministerstwa, gdy jest otwarty nabór

ofert. W ofercie należy podać:

- Dane oferenta
- Szczegółowy zakres rzeczowy zadania publicznego proponowanego do realizacji

W tym: krótką charakterystykę zadania, opis potrzeb wskazujących na konieczność wykonania zadania, opis ich przyczyn i skutków, opis grup adresatów zadania, uzasadnienie, informację czy w ciągu ostatnich pięciu lat oferent otrzymał dotację na realizację zadania publicznego, miejsce realizacji zadania, opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania, harmonogram projektu.

- Kalkulację przewidywanych kosztów zadania

W tym: kosztorys, przewidywane źródła finansowania zadania, finansowe środki z innych źródeł publicznych, uwagi, które mogą mieć znaczenie dla kosztorysu.

- Inne wybrane informacje dotyczące zadania

W tym: zasoby kadrowe i rzeczowe oferenta przewidziane do wykorzystania przy realizacji zadania, dotychczasowe doświadczenie w realizacji zadań publicznych podobnego rodzaju, informacja czy oferent korzystał z innych programów wspierających osoby starsze.

Po prawidłowym wypełnieniu oferty w trybie online (!) można przystąpić do jej złożenia, czyli zapisania jej w bazie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Uwaga! Po zapisaniu oferty nie będzie już możliwości jej edycji. **Po zapisaniu oferty należy wydrukować wniosek i po podpisaniu go przez osoby uprawnione wysłać go na podany adres Ministerstwa.**

Szczegółowe informacje o programie Senior – WIGOR można znaleźć na stronie www.mpips.gov.pl bądź pisząc na adres wigro@mpips.gov.pl lub dzwoniąc pod numer 22/237 00 48, 603 339 678 od poniedziałku do piątku w godzinach 9 – 16.

10. SPONSOROWANIE INWESTYCJI W ROD I DAROWIZNY NA JEGO RZECZ

Alternatywną na sfinansowanie ogrodowej inwestycji może być także sponsoring, przez co rozumie się przekazanie funduszy przez osobą fizyczną bądź prawną na wykonanie inwestycji. Działkowcy, sympatycy ogrodnictwa działkowego oraz przedsiębiorstwa mogą także przekazywać darowizny na rzecz rodzinnych ogrodów działkowych, dzięki którym może zostać sfinalizowana

ogrodowa inwestycja.

§ 20-24 statutu PZD umożliwia również udzielenie pomocy finansowej na rzecz wybranej jednostki organizacyjnej PZD przez członków wspierających. Są to osoby prawne, które zadeklarowały chęć wspierania celów i zadań PZD.

V. Rola i zadania Rodzinnych Ogrodów Działkowych oraz Okręgowych Zarządów

1. ZADANIA ZARZĄDÓW ROD:

1. Określenie rodzaju wydarzeń oraz grup społecznych i wiekowych, dla których będą organizowane (np. rabaty edukacyjne dla dzieci, kluby seniora dla

osób starszych, imprezy integracyjne dla działkowców i mieszkańców miast).

2. Zaplanowanie rocznego kalendarza wydarzeń

w ogrodzie z uwzględnieniem możliwości finansowych, zagospodarowania i infrastruktury ROD, potrzeb działkowców i ich rodzin, oraz społeczności lokalnej, w tym dzieci młodzieży, seniorów i osób niepełnosprawnych.

3. Ujęcie planowanych imprez w planie pracy i kosztów ich organizacji w preliminarzu finansowym na dany rok oraz przedstawienie ich na walnym zebraniu.
4. Określenie potrzeb inwestycyjnych i remontowych, które zapewnią zorganizowanie i przeprowadzenie zaplanowanych imprez oraz ujęcie ich w preliminarzu finansowym.
5. Przedstawienie członkom Związku propozycji zadań inwestycyjnych na walnym zebraniu, celem podjęcia stosownych uchwał.
6. Podejmowanie działań mających na celu przystosowanie terenów ogólnych, domów działkowca i świetlic do organizowania na nich zaplanowanych imprez.
7. Zgłaszanie terminów planowanych imprez, wydarzeń, spotkań do biura okręgu.
8. Nawiązywanie współpracy z przedstawicielami samorządu i placówkami edukacyjnymi w celu organizowania wspólnych wydarzeń kulturalnych (np. dni działkowca połączone z festynem miejskim lub dzień dziecka w ogrodzie).
9. Zapraszanie do uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach przedstawicieli władz lokalnych oraz instytucji państwowych i samorządowych (np. stra-

ży pożarnej, policji, szkół i innych placówek funkcjonujących na terenie dennej społeczności) oraz członków okręgowego zarządu.

10. Oddawanie w bezpłatne użytkowanie wolnych działek instytucjom prowadzącym działalność społeczną, oświatową, kulturalną, wychowawczą, rehabilitacyjną, dobroczynną lub opieki społecznej.
11. Przekształcenie niezagospodarowanych działek na działki szkolne wyposażone w rabaty edukacyjne.
12. Wykorzystywanie terenów wspólnych do organizowania imprez edukacyjnych i tematycznych dla różnych grup odbiorców (np. lekcje przyrody dla dzieci, spotkania osób niepełnosprawnych).
13. Pozyskiwanie środków finansowych z pochodzących z dotacji samorządowych, programów rządowych i funduszy unijnych potrzebnych do skutecznej realizacji Programu.
14. Informowanie o planowanych imprezach i zachęcanie do uczestnictwa w nich poprzez umieszczanie ogłoszeń na tablicach w ogrodzie, wywieszanie plakatów w miejscach ogólnodostępnych dla mieszkańców miast, dodawanie informacji na stronie internetowej ROD i portalach społecznościowych oraz mediach lokalnych.
15. Prowadzenie kampanii promującej rolę rodzinnych ogrodów działkowych w społeczeństwie poprzez organizowanie dni otwartych dla mieszkańców miejscowości.
16. Relacjonowanie przedsięwzięć na stronie internetowej i w mediach społecznościowych.

2. ZADANIA OKRĘGOWYCH ZARZĄDÓW:

1. Opracowanie wytycznych do wdrożenia i realizacji Programu dla zarządów ROD uwzględniających grupy wiekowe, położenie geograficzne, atrakcyjność terenu, wsparcie władz samorządowych.
2. Organizowanie imprez o zasięgu ogólnookręgowym (np. okręgowe dni działkowca).
3. Prowadzenie harmonogramu zaplanowanych wydarzeń w ogrodach i uczestniczenie w nich przedstawicieli okręgowego zarządu.
4. Promocja Programu na stronach internetowych, mediach lokalnych.
5. Relacjonowanie przedsięwzięć na stronie internetowej i w mediach społecznościowych.

6. Współpraca z organami samorządu terytorialnego w celu uzyskania wsparcia organizacyjnego i finansowego przy realizacji Programu.
7. Koordynowanie i monitorowanie prac zarządów ROD w zakresie realizacji Programu.
8. Omawianie założeń programu podczas szkoleń.
9. Udzielanie pomocy merytorycznej w sprawach związanych z realizacją Programu.
10. Pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych pochodzących z dotacji samorządowych, programów rządowych i funduszy unijnych potrzebnych do skutecznej realizacji Programu.

3. ZADANIA KRAJOWEJ RADY:

1. Wdrażanie Programu wśród jednostek organizacyjnych Związku.
2. Prowadzenie szerokiej kampanii promocyjnej i popularyzowanie podejmowanych inicjatyw zarówno w mediach związkowych (Biuletyn Informacyjny,

Zielona Rzeczpospolita, Informator Działkowca, działkowiec, strona internetowa, portale społecznościowe, ulotki i broszury) i mediach zewnętrznych.

3. Relacjonowanie przedsięwzięć na stronie internetowej i w mediach społecznościowych.

4. Pomoc merytoryczna dla okręgowych zarządów i zarządów ROD w celu sprawnego realizowania założeń Programu.
5. Monitorowanie funkcjonowania Programu w ogrodach i okręgach.
6. Uaktualnianie Programu uwzględniając dotychczasowe doświadczenia i propozycje z okręgów.
7. Organizowanie imprez ogólnopolskich (np. Krajowe Dni Działkowca, Jubileusz PZD).
8. Tworzenie warunków politycznych, społecznych i finansowych korzystnych dla społecznego rozwoju ROD poprzez współpracę z parlamentarzystami, resortami i instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.

VI. Promocja Programu

Promocja programu jest zasadniczym działaniem w celu poinformowania opinii publicznej i władz samorządowych o aktywności działkowców, ROD i PZD w zakresie otwierania ogrodów na lokalne społeczności i tworzenia w nich do tego warunków. Pełnię potencjału Programu można wykorzystać wyłącznie poprzez nagłośnienie jego idei, zamierzeń oraz planowanych i realizowa-

nych w jego ramach działań. Potrzebne jest zatem podjęcie w tym zakresie szerokich prac na poziomie krajowym, okręgowym i ogrodowym promujących Program i ogrodowe inicjatywy. Tylko wielopoziomowa promocja może przynieść oczekiwane rezultaty. Poniżej prezentujemy otwarty katalog działań promocyjnych jakie należy podjąć na wszystkich szczeblach PZD.

1. STRONY INTERNETOWE

Nieograniczone możliwości promocji daje Internet. Za pośrednictwem strony internetowej Krajowej Rady PZD, okręgowych zarządów, rodzinnych ogrodów działkowych i Wydawnictwa Działkowiec można promować idee Programu i wszystkie działania realizowane w jego ramach.

Dotyczy to zarówno zapowiedzi wydarzeń, jak i ich fotograficznej i pisemnej relacji. Należy pamiętać, że związane strony internetowe są odwiedzane nie tylko przez działkowców i działaczy PZD, ale również przez urzędy i instytucje państwowe, a także dziennikarzy.

2. PRASA

Świetnym sposobem dotarcia do szerokiego grona odbiorców jest prasa, przez co należy rozumieć nie tylko ogólnopolskie wydawnictwa, ale przede wszystkim gazety lokalne, także te o zasięgu poszczególnych dzielnic miasta. Dotyczy to zarówno prasy płatnej i bezpłatnej. Informacje o działaniach realizowanych w ramach Programu mogą, a wręcz powinny być przesyłane do tych redakcji z prośbą o publikację. Szczególnie małe redakcje gazet regionalnych, a tym bardziej lokalnych, będą zainteresowane takimi informacjami, ponieważ mają one znaczenie dla życia społeczności lokalnej, a także pozwalają redakcjom na wypełnienie gazety treścią, co czę-

sto przy niewielkich możliwościach kadrowych danego tytułu, bywa trudne. Należy jednak pamiętać, że przesyłane informacje mają być treściwe i opisujące wydarzenie z uwzględnieniem odpowiedzi na pytania: kto, kiedy, gdzie, co, po co. Należy także podać tytuł oraz autora, który przygotował notkę. Z pewnością mile widziane będzie opatrzenie relacji fotografiami, które powinny być jak najlepszej jakości.

Raz nawiązany kontakt z lokalną redakcją może zaowocować na przyszłość dalszą współpracą, z korzyścią dla działkowców, ogrodu, całego PZD oraz czytelników, którzy zamieszkują w sąsiedztwie ROD.

3. WYDAWNICTWA ZWIĄZKOWE

Promocja Programu realizowana przez Krajową Radę PZD, polegająca na umieszczeniu treści promocyjnych Program w wydawnictwach związkowych tj. Zielona Rzeczpospolita, Informator Działkowca, Biuletyn Informacyjny, Mój Ogródek, Działkowiec. Promocja ta ma na

celu zainteresowanie działkowców i zarządów ROD włączeniem się w realizację Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD i zainicjowania prospołecznych wydarzeń w ich ogrodzie.

4. MEDIA SPOŁECZNOŚCIOWE

Istnieje cała paleta mediów społecznościowych, jednak najskuteczniejszym w promowaniu Programu i po-

dejmowanych w jego ramach działań będzie Facebook. Za pośrednictwem profilu Krajowej Rady PZD, OZ bądź

ROD można docierać z informacjami o realizowanych działaniach w ramach Programu. Na Facebooku można umieszczać nie tylko zapowiedzi i relacje z odbytych wydarzeń, ale także interesujące informacje z etapów ich przygotowań, jak choćby pokazujące dobrą współpracę ROD z innymi organizacjami i instytucjami czy zaangażowanie działkowców.

Promocja za pośrednictwem Facebooka pozwala nie tylko na dotarcie z informacją do szerokiej grupy odbiorców (zamieszczane informacje w postaci postów na profilach mogą być udostępniane i „lajkowane” przez

czytelników, co zwiększa zasięg takiej wiadomości), ale także aktywizację użytkowników Facebooka poprzez zostawianie przez nich komentarza pod postem, a nawet wywiązywanie się dyskusji.

Doskonałą opcją, którą oferuje Facebook jest tworzenie tzw. „wydarzeń”. Dzięki nim można zrzęcać osoby bezpośrednio zainteresowane danym ogrodowym przedsięwzięciem. Skupienie ich w ramach „wydarzenia” pozwala na utrzymanie z zainteresowanymi ciągłego kontaktu i szybkie informowanie ich o nowościach i ewentualnych zmianach.

5. ZAPROSZENIA

Realizacja Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD ma przyczynić się do rozwoju i szerszego otwarcia ogrodów na lokalną społeczność z korzyścią dla działkowców i tej społeczności. Działania te mają też służyć budowaniu pozytywnego wizerunku rodzinnych ogrodów działkowych, całego środowiska działkowców oraz Polskiego Związku Działkowców. Zasadniczą kwestią tej godnej podziwu inicjatywy jest informacja o działaniach podejmowanych w jej ramach. Dlatego Zarządy ROD ok. dwa tygodnie przed planowanym wydarzeniem powinny rozesłać zaproszenia na wydarzenie (zachowując odpowiednią, formę, elegancję i powagę) do władz samorządowych, redakcji prasowych i innych. Co ważne, na dwa - trzy dni przed samym wydarzeniem warto przypomnieć o nim drogą emailową bądź telefoniczną.

Pomocne również będzie zamieszczenie w zaproszeniu prośby o potwierdzenie uczestnictwa. Brak informacji o wydarzeniu równa się brak wiedzy o nim u osób, które bezpośrednio mogą mieć pozytywny wpływ na rozwój ROD. Przykładowo, przedstawiciele władz samorządowych widząc zaangażowanie działkowców i podejmowane przez nich inicjatywy mogą przeznaczyć dodatkowe pieniądze na inwestycje w ROD, a nawet bezpośrednio wesprzeć finansowo kolejne wydarzenie organizowane w ogrodzie. Z kolei obecność dziennikarzy na takich wydarzeniach jest bardzo ważna, bowiem opisując je mogą oni nie tylko wypromować ROD, ale także poinformować lokalną społeczność o wspaniałych inicjatywach, które dzieją się w ich sąsiedztwie, a do których udziału jest ona także zaproszona.

6. SPOTKANIA BEZPOŚREDNIE/KONFERENCJE PRASOWE

Promocja ta polega na organizacji spotkań informacyjnych poprzedzających wydarzenie bądź spotkań/konferencji prasowych, podczas których szeroko prezentowane są założenia Programu i podjęte przez ROD inicjatywy w jego ramach – w szczególności dotyczy to organizacji konferencji prasowych przez OZ i KR PZD.

Wśród zaproszonych na spotkania promujące powinni znaleźć się przedstawiciele samorządów, mediów, organizacji i instytucji współorganizujących wydarzenie w ROD, działkowcy i wszyscy zainteresowani działaniami podejmowanymi w ramach Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD.

7. KOMUNIKATY PRASOWE

Promocja całego Programu na poziomie ogólnopolskim będzie wykonywana przez Dział Medialny KR PZD poprzez wysyłanie komunikatów prasowych do agencji prasowych i redakcji ogólnopolskich. Komunikaty te mają dotyczyć działań podjętych przez PZD na rzecz otwarcia rodzinnych ogrodów działkowych dla

społeczności lokalnych poprzez przyjęcie i uchwalenie przez KR PZD Otwartego Programu Społecznego Rozwoju ROD. Dotyczy to również komunikatów prasowych zawierających cykliczne podsumowanie stopnia realizacji Programu i prezentacji najbardziej znakomych działań podjętych przez ROD w jego ramach.

8. MATERIAŁY PROMOCYJNE

Istotną częścią promocji jest tworzenie materiałów promocyjnych danego przedsięwzięcia. Wśród nich mogą być to plakaty czy ulotki, które są niezwykle pomocne

przy informowaniu o planowanym przedsięwzięciu i zachęceniu do wzięcia w nim udziału.

9. MARKETING SZEPTANY

Promowanie przedsięwzięć i Programu poprzez inicjowanie bezpośrednich dyskusji oraz opowiadaniu o Programie i tych działaniach. Jest to najbardziej podstawowe działanie promujące, które może podjąć samodzielnie każdy działkowiec i sympatyk ogrodnictwa działkowego w kontakcie ze swoimi bliskimi czy przy-

jaciółmi wzbudzając ich zainteresowanie, co może przyczynić się do przekazania przez nich tych treści kolejnym osobom. Chodzi o stworzenie swoistego „łańcucha” w przekazywaniu informacji o działaniach ROD i Programie realizowanym przez PZD.

VII. Załączniki

1. ZESTAWIENIE POMOCNYCH ADRESÓW DO PROGRAMU ROZWOJU SPOŁECZNEGO ROD

Finanse:

1. Zasady udzielania dotacji celowych z samorządów:
http://samorząd.infor.pl/temat_dnia/387107,Dotacje-z-budżetu-jednostki-samorządu-terytorialnego.html

2. Budżety obywatelski, zasady, nabór, informacje ogólne:

<http://budzetyobywatelskie.pl/>

3. Zasady dofinansowania i wyboru przedsięwzięć realizowanych ze środków Narodowego funduszu Ochrony Środowiska:

<https://www.nfosigw.gov.pl/oferta-finansowania/srodki-krajowe/informacje-ogolne/kryteria-wyboru-przedstawiceli>

4. Informacje o funduszach unijnych:

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>

5. Informacje o naborach na poszczególne programy można znaleźć na stronach:

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich:

<http://ksow.pl/baza-igd.html>

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko:

<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/nabory/#>

- Regionalne Programy Operacyjne:

Woj. Dolnośląskie: <http://rpo.dolnyślask.pl>

Woj. Kujawsko-pomorskie: <http://www.mojregion.eu/>

Woj. Lubelskie: <http://rpo.lubelskie.pl/>

Woj. Lubuskie: <http://rpo.lubuskie.pl/>

Woj. Łódzkie: <http://www.rpo.lodzkie.pl/>

Woj. Małopolskie: <http://www.rpo.malopolska.pl/>

Woj. Mazowieckie: <http://rpo.mazowia.eu/>

Woj. Opolskie: <http://rpo.ocrg.opolskie.pl/>

Woj. Podkarpackie: <http://www.rpo.podkarpackie.pl/>

Woj. Podlaskie: <https://rpo.wrotapodlasia.pl/>

Woj. Pomorskie: <http://www.rpo.pomorskie.eu/>

Woj. Śląskie: <https://rpo.slaskie.pl/>

Woj. Świętokrzyskie: <http://www.rpo-swietokrzyskie.pl/>

Woj. Warmińsko-Mazurskie: <http://rpo.warmia.mazury.pl/>

Woj. Wielkopolskie: <http://www.wrpo.wielkopolskie.pl/>

Woj. Zachodniopomorskie: <http://www.rpo.wzp.pl/>

6. Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie projektów:

<http://www.parp.gov.pl/rok-2015>

7. Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020:

http://senior.gov.pl/program_asos/pokaz/8

8. O konkursach prowadzonych w ramach Programu Senior-WIGOR

<http://www.mpips.gov.pl/seniorzyaktywne-starzenie/konkursy-senior-wigor/>

9. Senior-WIGOR – cała dokumentacja programu:

<http://stacja-konsultacja.pl/konsultacje/files/72>

10. Krajowy Fundusz Inicjatyw Obywatelskich FIO:
http://www.pozYTEK.gov.pl/Ogloszenie_o_konkursie_FIO_2016_3856.html

Współpraca:

11. Uniwersytet Trzeciego Wieku:

<http://www.utw.pl/>

12. Ogólnopolska baza organizacji i instytucji pozarządowych działających m.in. na rzecz seniorów:

http://bazy.ngo.pl/search/wyniki.asp?wyniki=1&szukanie=zaawans1&kryt_typ_instyt_multi=65&baza=3

13. Adresy organizacji ekologicznych w Polsce:

<http://www.ekologia.pl/wiedza/organizacje/>

14. Organizacje pozarządowe naukowe i edukacyjne:

- <http://www.ore.edu.pl/component/content/article?id=2394:organizacje-pozarzdowe-jako-partner-w-dziaaniach-na-rzecz-edukacji>

- <http://katalog.onet.pl/1696,organizacje-naukowe-edukacyjne,k.html>

15. Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

<http://katalog.onet.pl/9363.organizacje-na-rzecz-nie-pelnospprawnych,k.html>

15. Kluby seniora:

<http://www.seniorzy.pl/index.php/pasje/115-kluby-seniora-aktywne-ycie-z-pasj>

– Warszawa:

<http://www.domykultury.waw.pl/?dla-seniorow,52>

<http://domyopieki.pl/kluby-seniora.html>

– Piła:

<http://www.klubseniora.pila.pl/>

– Poznań:

http://www.centrumis.pl/kluby_seniora.html

- Gdynia:

<http://www.cas.gdynia.pl/gdynia-dla-seniorow/kluby-seniora>

Trójmiasto:

http://katalog.trojmiasto.pl/hobby_i_czas_wolny/kluby_seniora/

– Łódź:

<http://domyopieki.pl/kluby-seniora.html>

– Kraków:

<http://www.dlaseniora.krakow.pl/2507,kat,87,artykul,instytucje.html>

– Wrocław:

<http://seniorzy.wroclaw.pl/kluby-seniora>

– Kielce:

<http://www.seniorzy-kielce.pl/>

– Lublin:

<http://www.naszaskola.pl/FIO/AS/AS7.html>

2. PRZYKŁADY INICJATYW W ROD ORGANIZOWANYCH PRZEZ OZ I ZARZĄDY ROD OPUBLIKOWANE NA STRONIE WWW.PZD.PL OD LIPCA DO PAŹDZIERNIKA 2015 R.

SENIORZY			
OZ Świętokrzyski	Kielce	Sekcja ogrodnicza Świętokrzyskiego Uniwersytetu III Wieku – współpraca z OZ Świętokrzyskim PZD	Sekcja ogrodnicza nawiązała ściślejszą współpracę z Polskim Związkiem Działkowców Okręgu Świętokrzyskiego w Kielcach. Studenci korzystają z sali konferencyjnej biura OZ, pozycji wydawniczych Wydawnictwa „działkowiec” oraz księgozbioru bibliotecznego biura okręgu świętokrzyskiego. Studenci korzystając z zajęć dydaktycznych zaspokajając swoje potrzeby edukacyjne i poprawiając jakość własnego życia poprzez społeczną integrację.
OZ Toruńsko- -Włocławski	Grudziądz	Działkowy Klub Zainteresowań	Głównym celem Działkowego Klubu Zainteresowań jest propagowanie wśród działkowców, zainteresowań twórczych oraz wiedzy ogrodniczej poprzez wymianę doświadczeń. Klub chce przełamać stereotypy, konfrontować różne spojrzenia, wymieniać się wiedzą i umiejętnościami a przy tym wspierać w tych obszarach, gdzie młodzi i starsi mogą się uzupełniać, dzielić się swoimi umiejętnościami oraz zainteresowaniami.

OZ w Poznaniu	ROD „Urodzaj” w Poznaniu	Artystyczny Klub Seniora	Członkowie klubu seniora "Działkowiec" spotkają się w ROD "Urodzaj" w Poznaniu na różnego rodzaju warsztatach np. nauki decoupage (różne rodzaje techniki zdobniczej na metalu, drewnie, szkle itp.)
OZ Gdańsk	Tczew	Zajęcia ruchowe dla seniorów w Tczewie – „Aktywni Razem”	Kolegium Prezesów Zarządów Tczewskich ROD podjęło współpracę z Towarzystwem Miłośników Koszykówki „Pomorze” z Tczewa. Wspólnie realizują program aktywności ruchowej osób starszych pod hasłem „Aktywni Razem”. Zajęcia z gimnastyki ogólnokorekcyjnej odbywają się w budynku domu działkowca Rodzinnego Ogrodu Działkowego im. Sambora II przy ul. Rokickiej w Tczewie.
OZ w Gdańsku	ROD im. Sikorskiego w Kwidzynie	Koło Gospodyń Działkowych	W Rodzinnym Ogrodzie Działkowym im. gen. Władysława Sikorskiego w Kwidzynie od wiosny 2013 roku działa Koło Gospodyń Działkowych. Jest to miejski odpowiednik Kół Gospodyń Wiejskich, którego głównym celem jest promowanie zdrowej żywności- owoców i warzyw, otrzymanych z upraw w Rodzinnych Ogrodach Działkowych i domowych przetworów wyrabianych z nich na własne potrzeby. Panie często spotykają się w Domu Działkowca lub na swoich działkach przekazując sobie nawzajem i również młodszemu pokoleniu działkowców swoje doświadczenia kulinarne.
DZIECI i MŁODZIEŻ			
OZ w Szczecinie	ROD Przyjaźń w Szczecinie	Wycieczka edukacyjna o ogrodzie dla dzieci z świetlicy SP	Uczniowie z klasy drugiej Szkoły Podstawowej nr 56 im. kpt. ż. w. Konstantego Maciejewicza ze Szczecina mieli okazję zobaczyć jak wyglądają ogrody jesienią oraz spróbować pysznych jeżyn, malin i winogron prosto z krzaczka. Niektórzy po raz pierwszy widzieli rosnące w ziemi warzywa. Działkowicze przyjęli dzieci bardzo serdecznie. Przygotowano dla dzieci niespodziankę: herbatkę, ciasto i świeżo zerwane jabłuszka w świetlicy działkowej.

OZ Podkarpacki	ROD „Małopolanin” w Rzeszowie	Wycieczka edukacyjna o ogrodzie dla dzieci z świetlicy SP	Co to jest kompostownik? Po co przekopujemy ziemię? Kim jest piędzik przedzimek? A jakie prace w ogrodzie trzeba wykonać jesienią? Na te i inne pytania, działkowcy z Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Małopolanin” w Rzeszowie odpowiedzieli uczestnikom wycieczki z Zespołu Szkół nr 6 przy ulicy Solarza 16 w Rzeszowie. Dzieci zapoznały się ze sprzętem ogrodniczym i terminarzem prac na działce. Miały też okazję spróbować zerwanych prosto z drzewa, świeżuteńkich, soczystych gruszek, jabłek i słodkich malin. Po tajnikach działkowej przyrody dzieci oprowadziła jedna z działkowiczek Pani Krystyna Kuzdro.
OZ w Gdańsku	ROD im. Ceynowy	„Zielona szkoła - uczmy dzieci dbania o przyrodę”	Projekt został przygotowany i przeprowadzony ze środków budżetu obywatelskiego Niezagospodarowany terene przy świetlicy ogrodowej przekształcono w miejsce, w którym dzieci mogą poprzez bezpośredni kontakt z przyrodą uczyć się o ekologii, ogrodnictwie i zdrowym trybie życia. To nauka przez praktykę. Dzieci będą zajmować się pracami ogrodniczymi. Podczas lekcji uczniowie poznają na czym polega siew, sadzenie i pielęgnacja roślin. W ramach inwestycji dokonano uprzątnięcia dotychczas niezagospodarowanego terenu. Usunięto zadrzewienia i zakrzewienia oraz rozebrano stare ogrody. Uporzędkowany teren zagospodarowano na nowo poprzez wykonanie chodnika z kostki brukowej, ustawienie czterech tablic informacyjnych o florze i faunie występującej w ogrodach a także przygotowanie miejsca pod grządki oraz umieszczenie stołów i ławek ogrodowych.
OZ Podlaski	ROD „Malwa” w Białej Podlaskiej	Jesienne warsztaty „Jesień w sadzie i w ogrodzie” połączone ze spacerem po ogrodzie	Dzieci z Przedszkola Samorządowego Nr. 11 wybrały się na spacer ogrodową alejką. Warsztaty w połączeniu ze spacerem umożliwiły im zdobycie wiedzy o środowisku naturalnym, ogrodach, pozwoliły na obserwowanie kwiatów, krzewów i drzew owocowych. Przedszkolaki poprzez bezpośredni kontakt z naturą wzbogaciły swoje wiadomości i doświadczenia.

OZ Poznań	ROD im. im. Roosevelta w Poznaniu	Lekcje przyrody dla dzieci	Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Jana III Sobieskiego uczestniczą w lekcjach przyrody organizowanych w ROD poznając m.in. roślinność wczesną jesienią. Dzieci zwiedzając ogród zbierają, co ciekawsze okazy liści różnych roślin do albumu.
OZ Toruńsko-Włocławski	ROD „Flisak” w Toruniu	Lekcje przyrody dla dzieci i młodzieży	W zajęciach uczestniczyły dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Toruniu. Pszczelarz, który prowadzi pasiekę na terenie zapoznał dzieci z zasadami zbierania miodu, przedstawił różnice pomiędzy pszczołą a osą, uświadomił dzieci, że konieczne jest dbanie o pszczoły oraz opowiedział o ich pożyteczności dla ludzi. Były degustacje miodu i piesza wycieczka po terenie ogrodu. Spacerując po ogrodowych alejkach i działkach dzieci rozpoznawały znane już warzywa i owoce, zapoznawały się z warunkami, w jakich żyją rośliny, wsłuchiwały się w śpiew ptaków. Mogły wejść na teren działki i zobaczyć jak rosną warzywa, które kupują z rodzicami na targu lub w sklepie oraz zwiedzić szklarnię. Z zasadami prawidłowej uprawy warzyw i owoców zapoznała dzieci Pani Wadowska, użytkowniczka działki w zwiedzonym ogrodzie.
OZ Małopolski	ROD „Senior” w Nowym Sączu	Praktyczna nauka biologii w ogrodzie	Instruktor ogrodnictwa oprowadza dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 7 w Nowym Sączu po ogrodzie i działkach zapoznając ich z jesiennymi pozostałościami warzyw i owoców. Dzieciom udostępniono plac rekreacyjno-sportowy ze stołem do tenisa stołowego. Chłopcy chętnie grali w piłkę nożną, a dziewczynki malowały rysunki na drodze asfaltowej, pytkach chodnikowych i wylewce betonowej pod wiatrą. Takie wizyty przyczyniają się do podniesienia wśród dzieci świadomości ekologicznej uprawy roślin, zainteresowania otaczającą ich przyrodą oraz popularyzacją ochrony środowiska.
OZ w Lublinie	ROD „Kolejarz” w Chełmie	„Święto piezzonego ziemniaka”	Dzieci z oddziału VI Przedszkola Miejskiego nr 11 w Chełmie obchodziły "Święto Piezzonego Ziemniaka" w "Zaczarowanym ogrodzie" pani Krystyny Gołębiowskiej w rodzinnych ogrodach działkowych "Kolejarz" w Chełmie.

OZ Podkarpacki	ROD „Prefabet” w Kolbuszowej	Przedszkolaki poznają działki	<p>Podczas spaceru po ogrodzie dzieci i ich opiekunowie, w ramach edukacji przyrodniczej, zrywali liście różnych roślin, które później zostały wykorzystane w pracach plastycznych. Dzieci poznawały też różne ciekawe rośliny np. fasolnika egipskiego, strzelały z nasion pęczernicy, a najodważniejsze poznawały smak owoców.</p> <p>Przedszkolakom bardzo smakowały ostanie tego lata borówki amerykańskie oraz zapomniane czerwone porzeczki. Spodobały im się również grządki z kolorowymi warzywami, trafnie nazywały większość z nich, a najbardziej na świecie smakowały pomidorki koktajlowe.</p>
OZ Śląski	ROD „Gajówka” w Wodzisławiu Śląskim	Festyn dla dzieci	<p>Rodzinny Ogród Działkowy „Gajówka” w Wodzisławiu Śląskim odwiedziły księżniczki, rycerze, smoki. Pod tym hasłem odbył się kolejny piknik Kościoła Zielonościowego na terenie ogrodu działkowego. Dla potrzeb zorganizowania zabawy dla dzieci udostępniono ogród oraz dom działkowca. Dla dzieci przygotowano szereg gier, zabaw i konkursów.</p>
OZ Szczecin	Szczecin	Konkurs „Zielona Szkoła – Nasza Przygoda z Bioróżnorodnością”	<p>Konkurs przeznaczony dla dzieci i młodzieży, którego celem jest propagowanie pro ekologicznej świadomości i postaw wśród młodego pokolenia. OZ PZD Szczecinie włączył się w organizację konkursu i przyznanie nagród.</p>
OZ Świętokrzyski	ROD „Kadzielnia” w Kielcach	Warsztaty fotograficzne „Mali odkrywcy – wielkie możliwości”	<p>W ROD „Kadzielnia” w Kielcach odbyły się warsztaty fotograficzne dla dzieci. To efekt współpracy ogrodu z kieleckim Biurem Wystaw Artystycznych. Plener fotograficzny zakończył się wystawą zdjęć. Od kilku lat z wielkim powodzeniem kieleckie Biuro Wystaw Artystycznych prowadzi projekt pod nazwą „Mali odkrywcy – wielkie możliwości”. Są to wakacyjne warsztaty artystyczno-fotograficzne dla dzieci i młodzieży w wieku od 10 do 17 lat. Realizowane w pięciodniowych turnusach kończą się wystawą fotografii powstałych w trakcie warsztatów. Do wystawy drukowany jest katalog. Zajęcia</p>

			<p>prowadzili: Antoni Myśliwiec – fotografik, Izabela Łazarczyk Kaczmarek – historyk sztuki, oraz Magdalena Leśniak – malarka.</p>
OZ Mazowiecki	ROD im. „Sowińskiego” w Warszawie	Piknik dla dzieci	<p>Piknik na terenie ROD dla wszystkich dzieci. Każde dziecko było przywitane przez Myszkę Miki i zaprowadzone w okolice świetlicy gdzie odbywały się gry i zabawy połączone z muzyką i wesołą atmosferą. Wśród zabaw największą popularnością cieszyły się takie animacje jak malowanie twarzy bohaterami z bajek, brokatowe tatuaze, modelowanie baloników, dmuchanie baloników helem, przejażdżki na kucyku czy projekcja bajek. Na jednej z działek dostępny był dmuchany zamek, który również cieszył się ogromnym zainteresowaniem.</p>
OZ Śląski	ROD „Owoc Naszej Pracy” w Pszczynie	Festyn z okazji Dnia Dziecka	<p>Dla uczestników dostępne były zabawy grupowe oraz te bardziej indywidualne. Do dyspozycji maluchy miały różne rozrywki, takie jak mini golf, kręgle, gry planszowe, klocki, malowanie i wiele innych. Nie zabrakło malowania buziek i słodkiego poczęstunku. Chętne dzieci mogły wziąć udział w konkursie wiedzy ogrodniczej. Całości towarzyszyła dziecięca muzyka. Na zakończenie imprezy każde dziecko otrzymało pamiątkowy dyplom i słodycze.</p>
OZ Szczecin	ROD „Olszynka” w Świnoujściu	Lekcja przyrody na działce	<p>Na terenie ogrodów dzieci miały możliwość przyglądania się jak rosną warzywa z reguły kupowane przez ich rodziców w sklepach lub na straganach targowych. Zaglądały też do szklarni z pomidorami, zrywały prosto z krzaczków truskawki i poziomki. Uczniowie przyglądali się drzewom owocowym i krzewom tam występującym. W glebie szukały robaków, przy pomocy lupy podglądały wędrówkę mrówek. Przyglądały się również różnym kwiatom. Kilka informacji na temat ekologii na terenie ogrodów działkowych przekazała dzieciom Wera Stroczyńska - krajowy instruktor ogrodowy.</p>

WYKŁADY, WARSZTATY, SZKOLENIA

OZ Podkarpacki	Rzeszów	Spotkanie prezesów ROD z policjantami w ramach programu prewencyjnego „Bezpieczny Ogród” przyjętego przez Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie	Policjanci przedstawili ogólne zagadnienia związane z bezpieczeństwem, z jakimi spotykają się prezesi ogrodów i działkowcy na terenie ROD, w tym: problemy związane z dewastacjami i włamaniami do altan ogrodowych, kradzieżami sprzętów działkowców i elementów wyposażenia infrastruktury ogrodów, uprawą roślin niedozwolonych, zamieszkiwaniem bezdomnych w altanach, urządzaniem melin i niekontrolowanych miejsc spotkań młodzieży na terenach ogrodów. Podjęto temat współpracy działkowców z policją w sezonie jesienno-zimowym.
OZ Śląski	ROD „Energetyk” w Zabrze	Jesienny turniej szachowy w Zabrze	Integracja społeczeństwa z działkowcami – w turnieju mogli wziąć udział zarówno mieszkańcy Zabrze, jak i działkowcy z zabrzańskich ROD. Do współpracy zaproszono Radę Dzielnicy i Klub Uczniowski, który propaguje szachy wśród młodzieży i osób starszych. Nie każdy jest w stanie ćwiczyć, pływać i uczestniczyć w wysiłku fizycznym, a przecież równie ważny jest sprawny umysł.
OZ Sudecki	ROD „Podzamcze” w Wałbrzychu	Spotkanie wałbrzyskich działkowców z policją	W związku z kończącym się sezonem działkowym policjanci z Komisariatu I Policji w Wałbrzychu wspólnie z wałbrzyskimi działkowcami, w siedzibie największego w naszym kraju ROD „Podzamcze”, gdzie znajduje się około 3 tysięcy działek, zorganizowali spotkanie dotyczące przede wszystkim omówienia zasad bezpieczeństwa i profilaktyki, a także poruszenia problematyki zagrożeń, które mogą spotkać osoby spędzające swój wolny czas w ogrodach działkowych.
OZ w Poznaniu	Poznań	II Spotkanie z Kulturą i Sztuką w ROD	W ogrodowej świetlicy spotkali się działkowcy z Poznania i terenu, aby pokazać innym swoje umiejętności i hobby. Były wystawione prace malowane farbą olejną, akwarele, pastele, przepiękne obrazy haftowane ścięciem krzyżykowym, różne cudeńka z włóczki, decoupage, prześliczne rzeczy wykonane rękami działkowców.

OZ Śląski	ROD „Storczyk” w Mszanie	Prelekcja bezpieczeństwo w ogrodzie	Szkolenie poprowadził przedstawiciel Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Wodzisławiu Śląskim starszy aspirant Pan Dariusz Koczy. Omówione zostały trzy główne tematy: „Bezpieczeństwo na drodze, „Bezpieczeństwo osób starszych”, gdzie m.in. szeroko omówiony został temat tzw. oszustw na wnuczka. W ostatnim temacie poruszone były kwestie osób uprawnionych do przebywania na terenie ogrodów i odpowiedzialności za szkody poczynione przez te osoby, zastosowanie systemu monitoringu na terenie ogrodu, jak i na terenie poszczególnych działek, a wszystko to oczywiście w odniesieniu do Regulaminu ROD jak i Statutu Polskiego Związku Działkowców, a także prawa obowiązującego na terenie Polski.
WYKŁADY, WARSZTATY, SZKOLENIA			
OZ Piła	ROD im. T. Kościuszki w Łobżenicy	3 niezagospodarowane działki przekazano nieodpłatnie do użytkowania na cele edukacyjne Szkole Podstawowej im. KEN w Łobżenicy	Uczniowie pod okiem nauczycieli mogli zagospodarować działki sami. Szkoła Podstawowa im. KEN w Łobżenicy będzie użytkować przekazane działki zgodnie z przepisami Polskiego Związku Działkowców w celu wszechstronnej edukacji uczniów i propagowania wiedzy ogrodniczej.
OZ Koszalin	ROD „Malwa” w Koszalinie	Piknik dla podopiecznych Zarządu Koła Polskiego Związku Niewidomych Okręgu Zachodniopomorskiego	Podczas imprezy zaprezentowano wyroby rękodzieła wykonane przez członków Polskiego Związku Niewidomych. W trakcie miłej zabawy można było spożyć posiłek specjalnie przygotowany dla uczestników.
OZ Sudecki	ROD „Podzamcze” w Wałbrzychu	Udostępnianie zielonych terenów i budynku osobom skupionym w Wałbrzyskim Stowarzyszeniu Osób Szczególnej Troski „Reedukacja”	Celem bezpośredniego kontaktu i przeprowadzenia rozmowy odwiedziłam odpoczywających na działce członków stowarzyszenia. Mężczyźni koszą trawę, naprawiają altanę, konserwują ogrodzenie a panie dbają o porządek i kwiaty. Wszyscy chętnie się wypowiadają, są wdzięczni, że ROD „Podzamcze” nieodpłatnie udostępnia im teren. Tutaj spotykają się od wczesnej wiosny dwa razy w tygodniu w grupie 12-18 osób. Mile spędzają czas przy wspólnym grillowaniu, grach towarzyskich, organizują swoje imprezy np. przywitanie lata. Przebywanie w ogrodzie traktują jako rekreację i wypoczynek.

OZ w Poznaniu	ROD im. 2 Armii Wojska Polskiego w Poznaniu	Piknik Wielkopolskiego Stowarzyszenia Na Rzecz Osób z Chorobą Alzheimera	Piknik odbył się na terenie ogrodu. Pracownicy i wolontariusze Stowarzyszenia serwowali swoim podopiecznym potrawy z grilla, a po posiłku wspólnie śpiewano biesiadne piosenki. Udostępnienie ogrodu ma ogromne znaczenie dla chorych i ich opiekunów, którzy dzięki niemu mają możliwość oderwania się choćby na krótko od szarej codzienności zmagania się z chorobą.
OZ Świętokrzyski	ROD „Magnolia” w Kielcach	Spotkania osób niepełnosprawnych z Kieleckiego Stowarzyszenia „Nadzieja”	Organizacja spotkań integracyjnych, które są wspaniałą okazją do aktywnego spędzenia wolnego czasu na łonie natury działkowej, a wspólna zabawa jest rewelacyjną sposobnością do pełniejszej integracji z grupą rówieśniczą i rodzinami osób niepełnosprawnych.
INICJATYWY OTWIERAJĄCE OGRÓD DLA SPOŁECZEŃSTWA			
OZ w Łodzi	ROD „Polanka” w Łodzi	Park aktywnej rehabilitacji	Ogród realizuje program działania Polskiego Związku Działkowców w zakresie zagospodarowania i modernizacji ROD, jak i przystosowania ogrodu do nowych funkcji. W tym roku jedną z inwestycji, która została zrealizowana w ogrodzie jest park aktywnej rehabilitacji na świeżym powietrzu. Pozwala działkowcom dbać o swoją kondycję.
OZ Mazowiecki	Płock	IX Wystawa kwiatów, owoców i warzyw Rodzinnych Ogrodów Działkowych „Tajemnice Ogrodów”	Współorganizatorem tej imprezy jest Delegatura Rejonowa Okręgu Mazowieckiego PZD w Płocku. Co roku biorą w niej udział Płockie Ogrody Działkowe, które przekazują w całości swoje plony dla dzieci z Ośrodka Opiekuńczo-Wychowawczego w Płocku. To doskonała promocja ruchu ogrodowego w Płocku.
OZ w Szczecinie	Szczecin	Kiermasz „Pamiętajcie o ogrodach”	Kiermasz Pamiętajcie o Ogrodach cieszy się dużym uznaniem oraz frekwencją. Instruktorzy społecznej służby instruktorskiej szczecińskiego okręgu PZD w stoisku oznakowanym flagami i logo PZD udzielali uczestnikom porad, informacji dotyczących ogrodów oraz przepisów związkowych. Można było nabyć odpowiednią literaturę oraz ulotki szkoleniowe i zbadać pH gleby.

OZ w Koszalinie	Połczyn-Zdrój	XVI święto ogrodów w Połczynie Zdroju	Połczyńskie Święto Ogrodów jest imprezą niezwykle popularną w Połczynie Zdroju. Co roku biorą w niej udział setki osób działających w Rodzinnych Ogrodach Działkowych, a także liczni mieszkańcy, kuracjusze i turyści. Co roku impreza zachwyca dorodnymi plonami wyhodowanymi przez działkowców, atrakcyjną loterią i barwnym kiermaszem.
OZ Świętokrzyski	Kielce	Międzyogrodowa wystawa plonów z kieleckich działek	Działkowcy z kieleckich ROD prezentują co roku swoje działkowe plony. Wystawę odwiedziła spora rzesza mieszkańców miasta Kielce i okolic. Była to dogodna sposobność do wymiany poglądów i opinii nie tylko w zakresie samego ogrodnictwa ale także i sytuacji prawnej ogrodów na obszarze Kielc, województwa świętokrzyskiego i w skali ogólnopolskiej.
OZ Bydgoszcz	ROD „Na wzgórzu” w Stopce	„Sołeckie sprzątnięcie świata”	W 2015 roku działkowcy okręgu bydgoskiego z ROD „Na Wzgórzu” w Stopce wspólnie z mieszkańcami sołectwa zorganizowali akcje pn. „Sołeckie sprzątnięcie świata”. Działkowcy wraz ze swoimi dziećmi posprzątały teren wokół ogrodu. Sprzątnięcie zakończyło się niestety imponującym wynikiem - 66 worków śmieci zebranych z terenu wsi Stopka i Okole.
OZ Toruńsko-Włocławski	ROD „Irena” w Inowrocławiu	Bezpieczne wakacje w ROD	Policjanci i strażacy odwiedzili inowrocławskie ogrody „Irena”, by przeprowadzić tam działania prewencyjne i uczyć, jak unikać zagrożeń. Policjanci z inowrocławskiej komendy asp.sztab. Izabella Drobniecka wraz z dzielnicowym Osiedla Solno i Szymborze mł.asp. Mariuszem Graźlewskim, przygotowali dla dzieci stoisko prewencyjne z licznymi materiałami promującymi bezpieczeństwo. Były kamizelki i znaczki odbłaskowe, książeczki edukacyjne i długopisy z numerami alarmowymi. Podczas rozmów z działkowcami poruszane były tematy dotyczące zmian i zaostreżenia przepisów ruchu drogowego, zabezpieczenia swojego mienia, czy oszustw.

OZ Poznań	ROD im. J.Mazurka w Poznaniu	I Działkowa Piątka	Impreza promująca bieganie jako najprostszą z form ruchu, a także umożliwiającą sprawdzenie swoich sił i możliwości w rywalizacji sportowej.
OZ Śląski	ROD „Kolejarz” w Bolesławcu	Nowy plac zabaw	Otwarcie nowego placu zabaw, gdzie znajdują się także przyrządy do ćwiczeń dla dorosłych. Podczas otwarcia Zarząd ROD przygotował dodatkowe atrakcje dla dzieci przybyłych z zaprzyjaźnionego przedszkola i dzieci działkowców. Był m.in. animator zabaw, dmuchane urządzenia zabawowe itp.
OZ Legnica	Zgorzelec	Zgorzelskie święto kwiatów	Święto Kwiatów już prawie od 30 lat jest organizowane przez Rodzinne Ogrody Działkowe w Zgorzelcu. Zgorzeleckie Święto Kwiatów ma trwałe już miejsce podczas święta miasta Dni Zgorzelca. W bieżącym roku można było podziwiać różne kompozycje kwiatowe: wianki, ikebany, kosze, wiązanki okolicznościowe, kwiaty polne, okazy wiązanki roślinne.
OZ Bydgoszcz	ROD „Jarzębinka” w Koronowie	Festyn rodzinny	Festyn organizowany na terenie ROD, w którym atrakcje dostępne są zarówno dla starszych osób, rodzin, seniorów, jak i dla dzieci i młodzieży. Organizatorami festynu byli m.in Polski Związek Działkowców, oraz Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych i SLD.
OZ Świętokrzyski	Kielce	Wystawa Lili w Kielcach	Od roku 1995 coroczne wystawy organizowane przez Polski Związek Działkowców odbywają się w Kieleckim Centrum Kultury i na trwałe wpisały się w kalendarz letnich imprez dla mieszkańców miasta. Podczas wystawy prezentowane są różne odmiany lili, a także konkurs na najpiękniejszą.
OZ Piła	ROD im. St. Staszica w Czarnkowie	BIESIADNA DZIAŁKA	Zarząd Rodzinnego Ogrodu Działkowego m. St. Staszica w Czarnkowie wraz z Centrum Wolontariatu przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnkowie organizuje spotkania pt: BIESIADNA DZIAŁKA. Głównym celem spotkania jest: – integracja międzypokoleniowa, – wskazanie sposobów na spędzenie wolnego czasu, – poznanie możliwości samorealizacji

			poprzez wolontariat, - poznanie zasad bezpieczeństwa na działkach. Dla dzieci przygotowano liczne zabawy i konkursy z nagrodami, a dla wszystkich uczestników biesiadę przy ognisku i wspólne śpiewanie przy muzyce.
OZ Poznań	Gniezno	VIII Pojedynek rekreacyjno-Sportowy	14 reprezentacji działkowych z terenu miasta i powiatu gnieźnieńskiego walczyło w konkurencjach sportowo rekreacyjnych. Najmłodszy uczestnicy imprezy korzystali z zabaw na zamku dmuchanym. Pojedynek rozegrano w bardzo miłej i towarzyskiej atmosferze przy słonecznej pogodzie, skocznej muzyce i kiełbaskach z grilla.
WCZASY W ROD			
OZ Poznań	Środa Wielkopolska	42. „Wczasy na działkach” dla seniorów	Ich uczestnicy mogli liczyć na trzy posiłki dziennie, fachową opiekę oraz ciekawe propozycje spędzania wolnego czasu w ramach zajęć prowadzonych przez instruktorów i terapeutów. Co robią uczestnicy wczasów? Przede wszystkim wypoczywają – korzystają ze spacerów, siedzą sobie w cieniu drzew i prowadzą długie rozmowy ze współtowarzyszami turnusu. Jeśli pada lub jest zbyt gorąco mogą schronić się w ogrodowej świetlicy. Można tam oddawać się słodkiemu lenistwu lub wziąć udział w zajęciach terapeutycznych, czasem pośpiewać, pograć w różne gry, robić to, na co ma się ochotę. W ramach wczasów zorganizowane są wycieczki jednodniowe.
OZ Mazowiecki	ROD „Złote Piaski” Siedlce	Wczasy dla seniorów	Zapracowani na działkach użytkownicy ROD nie zawsze mają czas na odpoczynek. Wakacje w ROD to dla nich atrakcja. Tak samo, jak dla członków Uniwersytetu Trzeciego Wieku, gdzie nie wszyscy mają swój kawałek ziemi, dający wytchnienie i możliwość wypoczynku. Idea wczasów w ROD łączy seniorów z obu grup w jedną. Wczasy organizują aktywny wypoczynek, wykłady, prelekcje i spotkania literacko-muzyczne.
OZ Mazowiecki	ROD „Rakowiec”	Wczasy dla seniorów	Uczestnikami wczasów były osoby w podeszłym wieku, w większości

			<p>samotne, które nie tylko nie mają żadnych możliwości spędzenia lata poza miastem, ale często także i sił na dalsze wyjazdy. Z propozycją przyszli do nich warszawscy działkowcy, którzy gościnnie użyczyli wczasowiczom terenu ogrodu i domu działkowca. Seniorzy mogli spędzić dwa tygodnie w bajecznie zielonym ogrodzie w sercu Warszawy, który ma blisko 90-letnią tradycję. W ciszy i w otoczeniu morza kwiatów, drzew i grządek mogli zregenerować siły, spacerując starannie wypielegnowanymi alejkami ogrodu. Jednak to nie wszystko. Na wczasowiczów czekała też bogata oferta zajęć przygotowana przez Polski Komitet Pomocy Społecznej – współorganizatora wakacji.</p>
OZ Piła	ROD im. Powstańców Wielkopolskich w Chodzieży	41. Wczasy „Pod orzechami”	<p>Organizowane są corocznie dla osób starszych i niepełnosprawnych z terenu miasta. Zarząd Rodzinnego Ogrodu Działkowego, na cały okres wczasów oddaje dla ich uczestników oprócz świetlicy, teren całego ogrodu. Dla wypoczywających zorganizowano pogadanki na tematy geriatryczne przeprowadzone przez rehabilitanta, konkursy sprawnościowe oraz gry i zabawy zespołowe, zorganizowano rejs statkiem spacerowym po jeziorze miejskim i całodzienną wycieczkę autokarową do skansenu w Osieku.</p>

IV. ZAMIESZKIWANIE NA DZIAŁKACH W ROD

1. List z Ministerstwa Infrastruktury do osoby prywatnej

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY I BUDOWNICTWA
Sekretarz Stanu
Kazimierz Smoliński

Szanowna Pani,

W odpowiedzi na przekazane w dniu 10 lutego 2016 r. przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów pismo z dnia 3 stycznia 2016 r., zawierające postulaty w sprawie zmian przepisów o rodzinnych ogrodach działkowych,

uprzejmie udzielam odpowiedzi w zakresie poruszonych zagadnień.

Z uwagą zapoznałem się z przedstawionymi przez Panią propozycjami wprowadzenia nowych uregulowań prawnych w zakresie funkcjonowania rodzinnych ogrodów

działkowych. Odnosząc się z głębokim zrozumieniem do przedstawionych postulatów należy zasygnalizować, że głównym założeniem obecnie obowiązującej ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 40, z późn. zm.), zwanej dalej: „ustawą o rod”, jest ukierunkowanie roli ogrodnictwa działkowego na zaspakajanie socjalnych, wypoczynkowych i rekreacyjnych potrzeb społeczeństwa, a zwłaszcza rodzin z dziećmi, emerytów, rencistów i niepełnosprawnych, poprzez kształtowanie warunków dla prowadzenia aktywnego i zdrowego trybu życia oraz ochrony środowiska i przyrody. Takie cele istnienia ogrodów działkowych są zakorzenione w wieloletniej tradycji ogrodnictwa działkowego, więc obowiązkiem ustawodawcy jest dbałość o ich zachowanie i kontynuowanie. W tym kontekście formułowanie ewentualnych propozycji legislacyjnych zmierzających do istotnej zmiany roli ogrodów działkowych nie może następować bezrefleksyjnie.

Należy zauważyć, że funkcje mieszkalne dotychczas nie były przypisane ogrodom działkowym. Podkreślano ten fakt w uchylonej już ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. Nr 169, poz. 1419, z późn. zm.) oraz w art. 12 obowiązującej ustawy o rod. Przepis powyższy stanowi, że na terenie działki obowiązuje zakaz zamieszkiwania. Ponadto ustawodawca przewidział sankcje za korzystanie z działki lub altany w sposób sprzeczny z przepisami ustawy (art. 36 ust. 3 pkt 1 ustawy o rod). Konsekwencja z jaką ustawodawca traktuje od lat kwestię roli ogrodów jako miejsc wypoczynku i okresowego pobytu, dowodzi, że zakaz zamieszkiwania na terenie ogrodów jest świadomym i słusznym rozwiązaniem. Należy bowiem zauważyć, że tereny rodzinnych ogrodów działkowych nie są przystosowane do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli. Powierzchnia tych nieruchomości, układ przestrzenny, sposób zagospodarowania, stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną, urządzenia ochrony sanitarnej, są niewystarczające dla dopuszczenia tworzenia osiedli mieszkaniowych na tych obszarach. Umożliwienie stałego zamieszkiwania na terenie ogrodów może spowodować, w sytuacji zainteresowania dużej grupy osób, wystąpienie nieprawidłowości i zagrożeń budowlanych, technicznych i sanitarnych. Nie wydaje się zatem, aby możliwe było wprowadzenie regulacji znoszącej zakaz zamieszkiwania na terenie rodzinnych ogrodów działkowych.

W kontekście propozycji zwiększenia powierzchni działki ogrodowej należy zwrócić uwagę, że dopuszczalna wielkość działki ustalona na 500 m², została określona w przepisie art. 2 ust. 2 ustawy o rod w oparciu o funkcję działki rodzinnego grodu oraz w oparciu o wieloletnią praktykę. Jej wielkość uzależniona jest od rodzaju i położenia gruntów oraz od warunków geodezyjnych. Tradycja ogrodnictwa działkowego na ziemiach polskich

sięga XIX wieku. Tereny przeznaczone pod ogrody, dzielono na niewielkie części i przydzielano konkretnym rodzinom, służyły one przede wszystkim pozyskiwaniu warzyw i owoców oraz jako miejsca wypoczynku i taką też rolę pełnią obecnie. Podobnie w przypadku wielkości altan działkowych, których powierzchnia zabudowy zgodnie art. 2 ust. 9a ustawy o rod nie powinna przekraczać 35 m², została uwarunkowana historycznie. Altany budowane były na działkach jako niewielkie domki rekreacyjno-wypoczynkowe, służące za miejsce schronienia przed deszczem, czy przechowywania narzędzi. Stąd wydaje się, iż zmiany ustalonych na podstawie wieloletnich praktyk wielkości powierzchni działki w rodzinnym ogrodzie działkowym oraz powierzchni zabudowy altany działkowej nie znajdują uzasadnienia.

Odnosząc się do postulatu „zdelegalizowania” Polskiego Związku Działkowców należy zauważyć, że w celu zniesienia dominującej pozycji jednej organizacji zrzeszającej działkowców - Polskiego Związku Działkowców wprowadzono z dniem wejścia w życie ustawy o rod, tj. z dniem 19 stycznia 2014 r. instytucję stowarzyszenia ogrodowego, do którego zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 1393, z późn. zm.). W ten sposób ustawodawca zrealizował zalecenie Trybunału Konstytucyjnego zawarte w wyroku z dnia 11 lipca 2012 r., sygn. akt K 8/10, dotyczące zagwarantowania działkowcom chronionej Konstytucją RP wolności zrzeszania się. Na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 1 ustawy o rod, Polski Związek Działkowców stał się jednym ze stowarzyszeń ogrodowych, przy czym ustawodawca umożliwił działkowcom zrzeszanie się w innych stowarzyszeniach ogrodowych. Działkowcy zgodnie z art. 69 ustawy o rod mogli bowiem do dnia 19 stycznia 2015 r. podjąć decyzję, czy pozostaną członkami stowarzyszenia Polski Związek Działkowców, czy wyodrębnią rodzinny ogród działkowy z tego stowarzyszenia i powołają nowe stowarzyszenie, które przejmie prowadzenie ogrodu. Decyzja powyższa mogła zostać podjęta na zebraniach, do których zwołania zostały zobowiązane zarządy rodzinnych ogrodów działkowych. Wystąpienie ze struktur Polskiego Związku Działkowców może również nastąpić zgodnie z art. 74 ust. 4 ustawy o rod, po upływie 24 miesięcy od dnia ostatniego zebrania, którego celem było rozstrzygnięcie o wystąpieniu ze stowarzyszenia Polski Związek Działkowców. Ponadto, jak stanowi art. 73 ust. 3 ustawy o rod, nowo utworzone stowarzyszenie ogrodowe z dniem nabycia osobowości prawnej staje się następcą prawnym terenowej jednostki organizacyjnej stowarzyszenia Polski Związek Działkowców, z której zostało wyodrębnione, zarówno w zakresie praw, jak i obowiązków. Następstwo prawne obejmuje w szczególności prawa do nieruchomości zajmowanych przez rodzinny ogród działkowy, własność infrastruktury ogro-

dowej oraz środki na rachunkach bankowych prowadzonych dla terenowej jednostki organizacyjnej. Omówione powyżej regulacje wypełniają zatem skierowany przez Panią postulat dotyczący umożliwienia działkowcom zrzeszenia się oraz przekazania organizacjom zrzeszającym działkowców praw do gruntów ogrodów.

Odnosnie nadzoru nad stowarzyszeniem ogrodowym Polski Związek Działkowców, należy wskazać, że zasady nadzoru nad stowarzyszeniami regulują przepisy rozdziału 3 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach. Zgodnie z art. 8 ust. 5 pkt 2 powołanej ustawy nadzór nad działalnością stowarzyszeń, w tym stowarzyszeń ogrodowych należy do starosty właściwego ze względu na ich siedzibę. W myśl art. 27 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, w przypadku gdy stowarzyszenie składa się z jednostek terenowych, wówczas nadzór sprawowany jest przez starostę właściwego ze względu na siedzibę terenowej jednostki organizacyjnej. Jak wskazuje art. 28 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach organ nadzoru powinien podjąć działania nadzorcze w przypadku, kiedy stowarzyszenie narusza przepisy prawa. Zgodnie z art. 29 ustawy – Prawo o stowarzyszeniach sąd na wniosek organu nadzorującego stowarzyszenie lub prokuratora może udzielić upomnienia władzom stowarzyszenia, uchylić niezgodną z prawem lub statutem uchwałę stowarzyszenia, rozwiązać stowarzyszenie, jeżeli jego działalność wykazuje rażące lub uporczywe naruszenie prawa albo postanowień statutu i nie ma warunków do przywrócenia działalności zgodnej z prawem lub statutem. Natomiast Najwyższa Izba Kontroli zgodnie z przepisami art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1096) została powołana

do kontrolowania działalności podmiotów państwowych oraz innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych (przedsiębiorców) w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe czy komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa. W związku z powyższym nie jest organem właściwym do nadzoru działalności stowarzyszeń ogrodowych.

Konkludując należy zauważyć, że kwestie podjęte w piśmie zostały uregulowane przepisami, w zgodzie z wieloletnią praktyką w zakresie rodzinnego ogrodnictwa działkowego. Ogrody działkowe nie mogą zastąpić, ani uzupełnić terenów zaspokajających potrzeby mieszkaniowe obywateli. W tym celu niezbędne jest zabezpieczenie powierzchni gruntów o odpowiednich parametrach technicznych, w tym wyposażonych w infrastrukturę techniczną. Zapewniam jednakże, że resort dostrzeżga problem zagrożenia bezdomnością i utrudnień w dostępie do mieszkań dla osób o niższych dochodach. W tym obszarze zostały podjęte już działania systemowe mające na celu zbliżenie poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli w Polsce do obecnego poziomu średniej w Unii Europejskiej, przy założeniu zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego. Kluczowymi filarami takich działań jest stworzenie spójnego prawa regulującego proces inwestycyjno-budowlany i funkcjonowanie rynku mieszkaniowego oraz mechanizmów wsparcia budownictwa mieszkaniowego poprzez udostępnienie gruntów publicznych pod zabudowę. Spodziewanym efektem prac jest zwiększenie dostępności mieszkań dla osób znajdujących się w różnej sytuacji finansowej.

Z poważaniem

SEKRETARZ STANU
/-/ Kazimierz Smoliński

Warszawa, 07 marca 2016 r.

2. Odpowiedź Rzecznika Praw Obywatelskich na list Prezydium KR PZD

Eugeniusz Kondracki
Prezes
Polskiego Związku Działkowców

Wielce Szanowny Panie Prezesie,

Po wnikliwym zapoznaniu się z treścią skierowanego do mnie listu otwartego Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku działkowców z dnia 2 marca 2016 roku, w którym przedstawiono krytyczne uwagi odnoszące się

do wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 25 lutego 2016 r. do Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczących problemu zagrożenia bezdomnością osób zamieszkujących z naruszeniem prawa na działkach

w rodzinnych ogrodach działkowych oraz sankcji za naruszenie prawa przy wznoszeniu altan na tych działkach, pragnę uprzejmie wyjaśnić powstałe nieporozumienia co do celu i treści tych wystąpień.

Ochrona praw i wolności osób użytkujących ogrody działkowe w rodzinnych ogrodach działkowych w oczywisty sposób jest przedmiotem mojej troski jako Rzecznika Praw Obywatelskich. Celem moich wyżej wskazanych wystąpień było właśnie zasygnalizowanie właściwym w sprawie ministrom zagrożeń dla działkowców, które wiążą się z koniecznością uregulowania istniejącego od lat problemu niezgodnego z prawem zamieszkiwania na terenach ogrodów działkowych oraz nieprecyzyjnym i nadmiernie restrykcyjnym kształtem przepisów, sankcjonujących wzniesienie na nich altan z naruszeniem prawa. W moich wystąpieniach jednoznacznie podkreślałem, iż zamieszkiwanie na terenie ogrodów działkowych narusza przepisy prawne regulujące funkcjonowanie rodzinnych ogrodów działkowych i nie jest zjawiskiem pożądanym społecznie. Działania podejmowane w celu przeciwdziałania temu zjawisku są więc, co do zasady, uzasadnione i potrzebne, jednakże nie można abstrahować od oceny i sposobu podejmowania takich działań i ich skutków dla stanu praw i wolności osób zamieszkujących na terenie ogrodów działkowych. Dane pochodzące z raportu Najwyższej Izby Kontroli, a także informacje zawarte w uchwale OZ PZD w Poznaniu na 1/V/2015 wskazują, iż skala problemu zamieszkiwania na terenach ogrodów działkowych nie jest marginalna, co nakazuje szczególną ostrożność przy podejmowaniu działań zmierzających do jego rozwiązania. Podzielając przedstawioną przez Państwa argumentację o konieczności ochrony interesów tej zdecydowanej większości działkowców, która nie zamieszkuje na terenie użytkowanych przez siebie działek, okazując w ten sposób szacunek obowiązującym regulacjom prawnym, chcę jednak podkreślić, iż całkowicie uzasadniona ochrona tych interesów nie może prowadzić do pozbawienia podstawowych praw osób, które naruszyły przepisy regulujące funkcjonowanie rodzinnych ogrodów działkowych. Zgodnie z art. 75 ust. 1 Konstytucji RP władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności. Zaspokojenie tych potrzeb jest również niezbędne dla realizacji takich konstytucyjnie chronionych wolności i praw, jak chociażby życie prywatne i rodzinne (art. 47), zdrowie (art. 68), możliwość kształcenia (art. 70), ochrona dobra rodziny (art. 71), a brak posiadania centrum aktywności życiowej niewątpliwie godzi w przyrodzoną i niezbywalną godność człowieka chronioną przez art. 30 Konstytucji RP. Wśród osób zamieszkujących na terenie ogrodów działkowych są niewątpliwie również osoby zagrożone bezdomnością, którym konieczne będzie zapewnienie pomocy mieszka-

niowej ze strony gmin. Podejmowanym działaniom zmierzającym do rozwiązania problemu zamieszkiwania na terenach ogrodów działkowych muszą więc towarzyszyć adekwatne działania organów publicznych, aby nie doszło do pozostawienia osób tam zamieszkujących w stanie bezdomności i naruszenia wyżej wskazanych wartości konstytucyjnych. Sytuacja ta wymaga dokładnej diagnozy i rozważenia – po jej przeprowadzeniu – podjęcia odpowiednich działań organizacyjnych bądź legislacyjnych przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa, jak i Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, o co wniosłem w wystąpieniach z dnia 25 lutego 2016 r.

Chcę także podkreślić, iż w żadnym wypadku celem moich działań nie jest dążenie do akceptacji stanu powstałego w wyniku budowy tzw. altan ponadnormatywnych z naruszeniem prawa i pozbawienia organów nadzoru budowlanego oraz organów stowarzyszeń ogrodowych narzędzi prawnych służących likwidacji stanów faktycznych naruszających przepisy prawne. W wystąpieniu do Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 25 lutego 2016 r. jednoznacznie podkreśliłem, iż dążenie do uporządkowania wieloletnich zaniechań w zakresie egzekwowania przepisów prawa wobec altan wznoszonych na działkach z naruszeniem przepisów prawnych jest działaniem celowym i znajdującym swoje uzasadnienie. Jednakże działanie takie nie może mieć arbitralnego charakteru abstrahującego od okoliczności naruszenia prawa, takich jak przykładowo brak do niedawna jednoznacznego uregulowania prawnej definicji i sposobu liczenia wymiarów altan działkowych (prowadzącego do powstania wielu kontrowersji i wątpliwości, które były przedmiotem szeroko komentowanych rozstrzygnięć sądów administracyjnych (vide wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 9 stycznia 2014 r., sygn. akt II OSK 1875/12, LEX nr 1457699 czy wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 września 2014 r., II OSK 675/13, LEX nr 1504905)). Z tego względu uznałem za zasadne zgłoszenie swoich zastrzeżeń do przepisów prawnych, które poprzez obligatoryjność stosowania bardzo dotkliwych sankcji związanych ze stwierdzeniem naruszenia prawa przy wzniesieniu altan, mogły nieproporcjonalnie naruszać prawa działkowców. W wystąpieniu tym wskazano również na nieprecyzyjność sformułowań ustawowych nakładających określone obowiązki na stowarzyszenia ogrodowe, które mogą budzić wątpliwości co do przewidzianego prawem sposobu ich realizacji, ale również narazić je na odpowiedzialność w przypadku zakwestionowania prawidłowości działań stowarzyszeń ogrodowych na drodze sądowej. O konieczności daleko idącej precyzji przy unormowaniach odnoszących się do rozwiązania umowy dzierżawy działkowej świadczy chociażby wniesione niedawno do Sądu Najwyższego pytanie prawne w sprawie III CZP 2/16. Z tych powo-

dów właśnie działając w ramach ochrony praw działkowców i stowarzyszeń ogrodowych skierowałem wystąpienie do Ministra Infrastruktury i Budownictwa z prośbą o przanalizowanie zasadności podjęcia prac legislacyjnych dotyczących regulacji sankcjonujących naruszenie prawa przy wznoszeniu altany na działkach w rodzinnych ogrodach działkowych.

Odnosząc się do przedstawionych w liście otwartym zarzutów co do braku reprezentatywności dla środowiska działkowców podmiotów, które zwróciły się do mnie o analizę unormowań mogących – w ich ocenie – naruszać ich prawa, chciałbym przypomnieć, iż zgodnie z art. 80 Konstytucji każdy ma prawo wystąpienia, na zasadach określonych w ustawie, do Rzecznika Praw Obywatelskich z wnioskiem o pomoc w ochronie swoich wolności lub praw naruszonych przez organy władzy publicznej. Podejmując swoje działania Rzecznik opiera się m.in. na art. 210 Konstytucji, zgodnie z którym jest on w swojej działalności niezawisły i jako taki suwerennie decyduje o podejmowanych przez siebie działaniach w przypadku stwierdzenia naruszania konstytucyjnych praw i wolności. Chciałbym podkreślić przy tym, iż bardzo doceniam i szanuję zasługi największej organizacji społecznej reprezentującej środowisko działkowców, jaką jest Polski Związek Działkowców, dla ochrony praw i wolności użytkowników działek w rodzinnych ogrodach działkowych. Podkreślenia wymaga, że właśnie mając świadomość tego, że stanowisko przedstawione w

piśmie do Rzecznika nie musi być reprezentatywne dla całego środowiska działkowców, zwróciłem się zarówno do Ministra Infrastruktury i Budownictwa jak i Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o podanie danych dotyczących skali obu zjawisk – zamieszkiwania na terenie ogródków i funkcjonowania altan działkowych przekraczających dopuszczalne prawem wymiary.

Z tego względu jestem wdzięczny za zadeklarowaną w liście otwartym gotowość do wymiany poglądów i wspólnego poszukiwania rozwiązań, które w optymalny sposób mogłyby prowadzić do rozwiązania problemów związanych z zamieszkiwaniem na terenie ogrodów działkowych oraz funkcjonowaniem na nich tzw. altan ponadnormatywnych, przy poszanowaniu jednakże podstawowych praw i wolności działkowców. Byłbym także bardzo wdzięczny za przedstawienie stanowiska Polskiego Związku Działkowców wobec zagadnień poruszonych przeze mnie w omówionych powyżej wystąpieniach z dnia 25 lutego 2016 r. do Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, a także przedstawienie ewentualnych innych problemów związanych z realizacją uchwały nr 362/2015 Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców z dnia 18 grudnia 2015 roku w sprawie przeciwdziałania budownictwu ponadnormatywnemu oraz zamieszkiwaniu na terenie działek w ROD, jak również danych liczbowych obrazujących skalę tego zagadnienia.

Z wyrazami szacunku

Rzecznik Praw Obywatelskich
/-/ Dr Adam Bodnar

Warszawa, 15.03.2016 r.

3. Interpelacja Poseł Krystyny Sibińskiej

**Interpelacja nr 1630
do ministra infrastruktury i budownictwa, ministra rodziny,
pracy i polityki społecznej
w sprawie osób eksmitowanych z ogrodów działkowych
Zgłaszający: Krystyna Sibińska**

Szanowna Pani Minister! Szanowny Panie Ministrze!

Zwracają się do mnie działkowcy z całego kraju z prośbą o interwencję; osoby eksmitowane z ogrodów działkowych nie mają się gdzie przeprowadzić – najczęściej stają się bezdomne.

Związek działkowców każe takie osoby dodatkowo, rozwiązując umowę dzierżawy zajmowanych przez nich działek.

Problem dotyczy kilku, może nawet kilkudziesięciu tysięcy osób, które zamieszkały w ogrodzie działkowym bo najczęściej nie miały innej alternatywy mieszkaniowej.

Znowelizowana ustawa o ROD przywraca ogrodom działkowym funkcję rekreacyjno-wypoczynkową; ich zamieszkiwanie jest zabronione. Trzeba jednak mieć świadomość, iż dla wielu osób mieszkających na działkach, często osób w wieku podeszłym, niepełnosprawnych, dla rodzin z dziećmi (niektórzy nawet mają tam meldunek), to ich jedyne lokum. Ich eksmisja – bez prawa do lokalu socjalnego – oznacza, że staną się osobami bezdomnymi.

W związku z powyższym zwracam się do pani Minister i pana Ministra z następującymi pytaniami:

1. Jakie działania podejmuje ministerstwo, aby osoby eksmitowane z ogrodów działkowych nie stały się bezdomne?
2. Czy eksmitowani nie powinni mieć prawa do lokalu socjalnego?
3. Czy pozbawianie eksmitowanych prawa do użytkowania ich dotychczasowej działki jest zgodne z prawem i czy stosowanie dodatkowej sankcji (jaką jest rozwiązanie umowy dzierżawy) wobec osób, które przestały łamać prawo, jest konieczne?

4. Stanowisko Prezydium KR PZD w sprawie interpelacji poseł Sibińskiej

STANOWISKO

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 21 marca 2016 r.

w sprawie interpelacji nr 1630 Poseł Krystyny Sibińskiej dotyczącej osób eksmitowanych z ogrodów działkowych

W związku z interpelacją nr 1630 Poseł Krystyny Sibińskiej złożoną do Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie osób eksmitowanych z ogrodów działkowych Prezydium Krajowej Rady PZD uznaje za konieczne odniesienie się do poglądów zawartych w tym wystąpieniu.

Nie ulega wątpliwości, że ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych cieszy się olbrzymim uznaniem i poparciem w środowisku działkowców. W powszechnym odczuciu zawarte w niej rozwiązania łączące tradycję ogrodnictwa działkowego z potrzebą odpowiedzi na wyzwania stojące przed ogrodami, sprawdziły się w praktyce i dobrze służą ogrodom oraz ich użytkownikom. Wyrazem akceptacji dla tego aktu było poparcie go przez blisko milion polskich działkowców, którzy podpisali się pod obywatelskim projektem ustawy. Warto przypomnieć, że w trakcie prac Podkomisji Sejmowej nie podejmowano szerzej problemu ludzi zamieszkujących na działkach, uznając zakaz zamieszkiwania za jedną z fundamentalnych zasad ogrodnictwa działkowego.

Wobec powyższego pytania zadane w interpelacji przez Panią Krystynę Sibińską należy uznać za dość zaskakujące, ponieważ Pani Poseł sama uczestniczyła w długotrwałych pracach na projektem, dlatego jest ona niejako jego współtwórcą. Znane są też wystąpienia Pani Poseł, w których przedstawiała się jako osoba szczącą się efektem swojej pracy, jakim jest nowa ustawa o ROD. Tym bardziej dziwi, że dzisiaj Pani Poseł poddaje

w wątpliwość sposób realizacji jej zapisów troszcząc się jedynie o osoby łamiące prawo, by bezkarnie mogły przekształcać ogrody w osiedla mieszkaniowe.

Prezydium Krajowej Rady z przykrością stwierdza, że Pani Poseł bazując na kłamliwych doniesieniach mówiących o tym, że Związek rozpoczął kampanię „rugowania” ludzi z działek, zamiast wspierać, wskazywać skuteczne rozwiązanie, by problem budownictwa ponadnormatywnego i zamieszkiwania na działkach przestał istnieć, stała się obrońcą tych, którzy rozpoczęli kampanię przeciwko naszemu stowarzyszeniu.

Należy wyraźnie podkreślić, że Polski Związek Działkowców nigdy nie prowadził i nie prowadzi masowych eksmisji ludzi z ogrodów. Z badań nadesłanych przez okręgowe zarządy jasno wynika, że w całym kraju miało miejsce jedynie 7 przypadków eksmisji. Były one dokonane w ostateczności i tylko przy braku jakiegokolwiek woli porozumienia ze strony działkowca z zarządem ROD. Osoby eksmitowane otrzymały mieszkania socjalne. Nie ma jakichkolwiek dowodów na masowe eksmisje osób występujących do Pani Poseł z prośbą o ochronę. Nie może być więc prawdziwe stwierdzenie Pani Poseł, że działa ona w obronie tych osób, które są eksmitowane z działek przez PZD.

Niestety prezentowana opinia w zakresie naruszenia obowiązujących praw przez nieodpowiedzialnych użytkowników działek świadczy, że powszechnie obowiązujące przepisy, które egzekwuje Związek nie mają żadnego znaczenia, a co gorsza opisywana interpelacja nakłania do ich łamania, a z tym nie możemy się zgodzić,

dlatego Prezydium Krajowej Rady wyraża swoje zaniepokojenie wobec postawy Pani Poseł. Rzeczą niebywałą jest, aby w demokratycznym państwie prawnym poseł, który ma obowiązek stać na straży realizacji zasady równego traktowania obywateli wobec prawa, podejmował inicjatywy zmierzające do usankcjonowania działań niezgodnych z prawem i ze szkodą dla działkowców, którzy postępują zgodnie z przepisami.

Stwierdzenie Pani Poseł, mówiące o tym, że „znowelizowana ustawa o ROD przywraca ogrodom działkowym funkcję rekreacyjno-wypoczynkową” świadczy o braku przez nią znajomości problematyki ogrodnictwa działkowego w Polsce, ponieważ od momentu obowiązywania pierwszej regulacji prawnej (ustawa z dnia 9 marca 1949 r. o pracowniczych ogrodach działkowych), ogrody działkowe nigdy nie służyły celom mieszkaniowym, a wyłącznie celom rekreacyjno-wypoczynkowym, których znowelizowana ustawa nie musiała „przywracać”.

Wśród stawianych przez Panią Poseł zapytań, zwłaszcza pytanie trzecie, dotyczące zgodności z prawem wypowiedzenia umów dzierżawy działkowej w stosunku do osób zamieszkujących, może budzić zdziwienie. Obowiązek wypowiedzenia umowy dzierżawy działkowej w takich przypadkach jest bowiem wprost wskazany w przepisach ustawy. Mimo to w PZD nie podejmuje się masowo decyzji o wypowiedzeniu prawa do działki wyłącznie z powodu zamieszkiwania powstałego w wyniku ubóstwa. Wręcz przeciwnie, wszystkie organy Związku dokładają w takich sytuacjach starań, żeby pomóc takim osobom w uzyskaniu mieszkania socjalnego, podejmując w tym celu współpracę z MOPS i władzami samorządowymi.

Ustawodawca należycie zabezpieczył prawa działkowca w związku z jego utratą prawa do działki. Ma on zapewnioną ochronę prawną wynikającą z art. 37 ustawy o ROD tj. prawo do rozpoznania zasadności wypowiedzenia umowy dzierżawy działkowej przez sąd oraz art. 42 tj. prawo do wynagrodzenia za znajdujące się na działce nasadzenia, naniesienia i urządzenia. Oczywiście jest więc, że wydanie działki jest naturalną konsekwencją utraty do niej prawa, a w przypadku braku dobrowolnego jej wydania sądowy nakaz eksmisji.

Nie zaprzeczamy, że problem bezdomności, w tym szczególnie z powodu ubóstwa powinien być dostrzega-

ny. Prezydium Krajowej Rady stoi jednak na stanowisku, że niedopuszczalne jest obarczanie Polskiego Związku Działkowców zadaniami, które przypisane są do specjalnie powołanych instytucji rządowych i samorządowych, dlatego zgadza się, że rozwiązaniem sprawy zapobiegania bezdomności musi kompleksowo zająć się państwo. Nie podlega jednak wątpliwości, że działania organów władzy państwowej w tej sprawie powinny uwzględnić również potrzeby innych działkowców, którzy nie wykorzystują działki w celach mieszkaniowych.

Można się również zgodzić, że eksmitowani z ogrodów działkowych powinni mieć prawo do lokalu socjalnego, ale przy uwzględnieniu ich sytuacji materialnej oraz spełnieniu wymagań stawianych także innym obywatelom. Jak najbardziej zasadne, o ile oczywiście szczerze, jest zainteresowanie tym problemem organów państwowych, ponieważ ogrody działkowe same nie rozwiążą problemu braku mieszkań socjalnych.

Rodzinne ogrody działkowe stanowią filar funkcjonowania społeczeństwa i rodziny w obszarach zurbanizowanych. Dzięki temu milion polskich rodzin ma dostęp do zdrowego i aktywnego wypoczynku.

Wobec powyższego rodzi się pytanie, w jakim kierunku miałyby zmierzać nowe rozwiązania, bo jeżeli do zezwolenia na zamieszkiwanie w altanach, to ogrody utracą swój sens, jaki przyświeca ich funkcji na całym świecie.

Prezydium Krajowej Rady z niepokojem stwierdza, że w ostatnim czasie bardzo nasiliły się działania zmierzające do zburzenia obecnego systemu funkcjonowania ogrodnictwa działkowego, które nieprzypadkowo mają na celu uchylenie ustawy o ROD oraz zmarginalizowanie roli Związku. W zasadzie ich celem jest więc usunięcie dwóch najważniejszych filarów, które stanowią podstawę do skutecznego działania rodzinnych ogrodów działkowych. Aktualną sytuację determinują bezprecedensowe wydarzenia zapoczątkowane wystąpieniem działkowców z ROD „Forsycja” w Poznaniu. Spowodowały one niepokojące działania pewnych instytucji, które korzystając ze swoich kompetencji wyraźnie dążą do podważenia ustawy o ROD.

Wielkie zdziwienie budzi fakt, że jedną z takich osób jest Pani Poseł Krystyna Sibińska Przewodnicząca Podkomisji Sejmowej, która przygotowywała projekt obowiązującej dziś ustawy o ROD.

Prezydium Krajowej Rady
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa, dnia 21 marca 2016 r.

5. Pismo Podsekretarza Stanu MRPiPS do Rzecznika Praw Obywatelskich

**Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 lutego br. w sprawie sytuacji osób, które zamieszkują na terenie rodzinnych ogrodów działkowych, proszę przyjąć następujące wyjaśnienia:

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej monitoruje sytuację osób bezdomnych, szczególnie tych przebywających poza placówkami, w tzw. miejscach niemieszkalnych, do których należą m.in. pustostany, domki i altany działkowe. Zgodnie z danymi zawartymi w sprawozdaniu z Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych, przeprowadzonego w nocy z 21 na 22 stycznia 2015 r., na terenie ogrodów działkowych przebywa 6 316 osób. Z informacji uzyskanych od Wojewodów wynika jednak, że tylko w województwie kujawsko-pomorskim w badaniu uwzględniono wszystkie osoby przebywające na działkach, również te zamieszkujące domy - ogrzewane, posiadające pełny węzeł sanitarny oraz dostęp do prądu. W pozostałych województwach nie brano pod uwagę takich osób i rodzin, gdyż zamieszkując lokal mieszkalny nie spełniają one kryteriów definicji osoby bezdomnej zawartej w ustawie o pomocy społecznej.

W odpowiedzi na apel wystosowany do Wojewodów 15 stycznia br. z prośbą o koordynację działań na rzecz bezdomnych rodzin z dziećmi, Wydziały Polityki Społecznej poinformowały, że zbierają informacje z gmin odnośnie przyjętych planów i harmonogramów zapewnienia tym rodzinom samodzielnych lokali mieszkalnych. Przypadki zagrożenia rodzin bezdomnością traktowane są priorytetowo, stąd polityka mieszkaniowa gmin prowadzona jest w sposób umożliwiający w pierwszej kolejności uzyskanie mieszkań socjalnych przez te rodziny. Natomiast w sytuacji braku wystarczającej liczby mieszkań socjalnych w mieszkaniowym zasobie gminy, rodziny znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji kierowane są do odpowiedniego ośrodka wsparcia, ośrodka interwencji kryzysowej, ewentualnie do mieszkania chronionego.

Z informacji przekazywanych Wojewodom przez ośrodki pomocy społecznej wynika, że wśród powodów zamieszkiwania na działkach wskazywane są najczęściej: brak uprawnień do przydziału mieszkań z zasobów gminy, brak wystarczających środków na zakup lub wynajem mieszkania na otwartym rynku oraz niechęć dzielenia mieszkania z innymi członkami rodziny. Część rodzin w ogóle nie ubiega się o mieszkanie z zasobu gmin, gdyż w sposób świadomy sprzedała posiadane

mieszkania, a za część uzyskanych w ten sposób środków finansowych zakupiła działkę ogrodniczą wraz z domkiem. Stał się on docelowym miejscem zamieszkania, za które rodziny te nie ponoszą stałych comiesięcznych opłat.

Osoby zamieszkujące na działkach są grupą niejednorodną, tak pod względem powodu wyboru takiego miejsca pobytu, jak i sytuacji materialnej. Pracownicy socjalni prowadzą stały monitoring warunków bytowych osób zamieszkujących ogródki działkowe. Działania te ulegają znacznemu zintensyfikowaniu w okresie jesienno-zimowym. Znaczący udział biorą w nich funkcjonariusze Straży Miejskiej (gminnej), pracownicy ośrodków działkowych i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Każdy sygnał o pogorszeniu się warunków życia, stanu zdrowia czy sytuacji materialnej jest niezwłocznie sprawdzany i podejmowane są wszystkie możliwe działania, aby pomóc tym osobom.

Rodziny znajdujące się w sytuacji materialnej uprawniającej do pomocy społecznej korzystają ze wsparcia materialnego w postaci zasiłków przyznanych z powodu bezrobocia czy długotrwałej choroby. Objęte są one także pomocą w postaci pracy socjalnej, posiłków dla dzieci oraz opału na zimę. Źródło utrzymania stanowią również świadczenia alimentacyjne, zasiłki dla bezrobotnych oraz wynagrodzenia za pracę.

Ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych, na podstawie której swoje uchwały podejmuje Polski Związek Działkowców, znajduje się w gestii Ministra Infrastruktury, stąd wszelkie ewentualne zmiany legislacyjne w tym zakresie mogą zostać przeprowadzone jedynie w tym resorcie. Jeśli w wyniku działań zarządów ogrodów działkowych okazałoby się, że osoby zamieszkujące na stałe na ich terenie zostałyby pozbawione dachu nad głową, wówczas to gmina, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.), ma obowiązek zapewnić im schronienie.

Jednocześnie informuję, że do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przesłano stanowiska kilku Zarządów Okręgowych Polskiego Związku Działkowców w przedmiotowej sprawie, w których przedstawiają one obraz i skalę zjawiska zamieszkiwania na działkach różniący się od tego przekazanego Panu Rzecznikowi przez Wielkopolskie Stowarzyszenie Lokatorów oraz Stowarzyszenie Ogrodów Działkowych „Forsycja”. Obie strony odmiennie interpretują zapisy ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, stąd Minister Rodziny, Pracy

i Polityki Społecznej nie posiada kompetencji, aby rozstrzygnąć, argumentacja której ze stron jest słuszna.

Podsumowując, mogę zapewnić Pana Rzecznika, że każdej osobie znajdującej się w sytuacji kryzysowej, ja-

ką jest utrata schronienia, zostanie udzielona niezbędna pomoc przez zobligowane do tego jednostki organizacyjne pomocy społecznej.

Z poważaniem

Podsekretarz Stanu
/-/ Elżbieta Bojanowska

Warszawa, dnia 21 marca 2016 r.

6. Komunikat KR PZD w sprawie osób eksmitowanych z ROD

Komunikat Krajowej Rady z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie osób eksmitowanych z ogrodów działkowych

Nie ulega wątpliwości, że w ostatnim czasie bardzo nasiliły się niepokojące działania pewnych osób i instytucji, które mają na celu zburzenie obecnego systemu funkcjonowania ogrodnictwa działkowego, poprzez uchylenie ustawy o ROD oraz zmarginalizowanie roli Związku. Uznać więc należy, że w zasadzie dążą one do usunięcia dwóch podstawowych filarów, które zapewniają prawidłowe funkcjonowanie ogrodów działkowych w Polsce. Zostały one zapoczątkowane wystąpieniem członków stowarzyszenia „Forsycja” w Poznaniu, którzy ogłosili, że Związek rozpocznie kampanię „rugowania” ludzi z działek.

Na te nieprawdziwe doniesienia zareagował Rzecznik Praw Obywatelskich i Pani Poseł Krystyna Sibińska, która złożyła do Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej interpelację nr 1630 w sprawie osób eksmitowanych z ogrodów działkowych, twierdząc, że występuje w obronie działkowców z całego kraju eksmitowanych z działek, którzy zwracają się do niej z prośbą o pomoc. Krajowa Rada uważa, że to stwierdzenie Pani Poseł nie jest prawdziwe, dlatego nie mogła pozostać na nie obojętna.

W związku z tym Prezydium Krajowej Rady PZD uznało za konieczne odniesienie się do informacji i zapytań zawartych w interpelacji nr 1630 Poseł Krystyny Sibińskiej, gdyż z danych nadesłanych przez okręgowe zarządy, jasno wynika, że w ciągu ostatnich lat **w całym kraju dokonano jedynie sześciu eksmisji**. Miały one miejsce tylko w czterech okręgach, po jednym przypadku w Okręgu w Częstochowie i w Poznaniu i po dwie eksmisje w Okręgu w Szczecinie i w Okręgu Śląskim. W Okręgu w Legnicy, Okręgu Małopolskim i Podlaskim mimo wydania nakazu eksmisji przez sąd osoby te nadal bezprawnie mieszkają na działce.

W Okręgu w Częstochowie, w którym miała miejsce jedna eksmisja z działki rodzina otrzymała 3-pokojowe mieszkanie z zasobu mieszkań komunalnych, dzięki in-

terwencji Prezesa Okręgowego Zarządu w Komisji Mieszkaniowej w Urzędzie Miasta Częstochowa. Powodem eksmisji było wybudowanie ponadnormatywnej altany niezgodnej z regulaminem. Jej wygląd oraz wykończenie mogą świadczyć o tym, że sytuacja finansowa tej rodziny była dobra.

W Okręgu w Poznaniu również miała miejsce tylko jedna eksmisja dokonana w 2013 r. Na podstawie wyroku sądowego eksmitowane zostało małżeństwo. Po eksmisji dokonanej przez komornika sądowego oboje opuścili działkę. Powodem eksmisji było zamieszkiwanie na działce, posiadanie ponadnormatywnej altany, zaleganie z opłatami za działkę oraz udowodniona kradzież prądu w ogrodzie. Ze strony tych osób nie było żadnej woli ugodowego załatwienia sprawy.

W Okręgu w Szczecinie przeprowadzono dwie eksmisje w związku z zakończonym postępowaniem o wydanie działki. Pierwsza osoba została pozbawiona członkostwa w PZD i prawa użytkowania działki za zamieszkiwanie i brak opłat. Miasto zapewniło jej lokal socjalny. Druga natomiast nie posiadała w ogóle prawa do działki. Została niejako na nią wprowadzona jako jej opiekun. Faktyczni użytkownicy tej działki zostali pozbawieni członkostwa i prawa użytkowania, więc opiekun również nie mógł bezprawnie na niej pozostać.

W Okręgu Śląskim również odnotowano dwa przypadki eksmisji. Jedna z osób nie była członkiem PZD. Bezprawnie zajmowała działkę w ROD, na której zamieszkiwała w ponadnormatywnej altanie. Osoba ta otrzymała lokal socjalny. Drugi przypadek dotyczy działkowca, który został pozbawiony prawa do działki za zamieszkiwanie i uporczywe zaśmiecanie. Miał możliwość zamieszkania u członka rodziny, z której nie korzystał. Został przewieziony do domu pomocy społecznej, z którego uciekł, ponieważ nie mógł tam spożywać alkoholu.

W Okręgu w Legnicy sprawa dotyczyła małżeństwa byłych działkowców, którzy wybudowali ponadnorma-

tywną altanę i zamieszkali w niej. Postępowanie o wydanie nieruchomości toczyło się najpierw przed Sądem Rejonowym, następnie w trybie odwoławczym przed Sądem Okręgowym. Ostatecznie sprawa zakończyła się sądownym nakazem wydania nieruchomości. Mimo tego małżeństwo to nadal mieszka na działce.

Na terenie Okręgu Mazowieckiego wystąpił jeden przypadek postępowania w sprawie o eksmisję działkowca i jego rodziny, którzy zamieszkali w domu działkowca. Postępowanie zakończyło się wyrokiem wydanym przez Sąd Rejonowy. Wyrok mimo skierowania do komornika nie został wykonany, ponieważ eksmitowany nie miał lokalu zastępczego, a zamieszkiwał z małoletnim. Zamieszkujący wraz z rodziną notorycznie zaśmiecał teren ogrodu, parkował swoje samochody na alejkach utrudniając poruszanie się działkowcom. Przejawiał także agresywne zachowania w stosunku do innych członków PZD.

W Okręgu Podlaskim miał miejsce tylko jeden przypadek związany z eksmisją. Sprawa do dnia dzisiejszego nie została zakończona. Zarząd ROD wystąpił o eksmisję dwóch pełnoletnich osób, które nigdy nie były działkowcami. Działkę zajęły po bracie, który na stałe przebywa za granicą. Ostateczny wyrok został wydany przez Sąd Okręgowy. Orzeczono w nim nakaz eksmisji wyżej wymienionych osób z powodu bezprawnego zajęcia przez nie działki. Sprawa została skierowana do komornika, jednak eksmisja zostanie przeprowadzona dopiero po wpłacie przez ogród znacznej sumy pieniężnej. Ogródu nie stać na taki wydatek. Osoby te mimo wyroku sądu nadal mieszkają na działce.

W Okręgu w Pile nie było żadnego przypadku eksmisji. Działania Okręgowego Zarządu przy współpracy z pracownikami MOPS doprowadziły do tego, że rodzina mieszkająca w ogrodzie otrzymała mieszkanie socjalne od władz miasta Piły.

W pozostałych Okręgach nie przeprowadzono żadnej eksmisji.

Wszystkie te osoby, które zamieszkały na działkach, uczyniły to z rażącym naruszeniem przepisów, z których od początku jednoznacznie wynika, że działka nie może być wykorzystywana do zamieszkiwania. W każdym opisanym przypadku głównym powodem eksmisji było stałe zamieszkiwanie na działce, posiadanie ponadnormatywnej altany, a także dodatkowo inne poważne naruszenia przepisów, m.in. długotrwałe zaleganie z opłatami lub ich całkowity brak, kradzieże prądu, składowanie na działce hałd śmieci. Osoby, które w ten sposób rażąco wykraczają przeciwko porządkowi prawnemu nie mogą posiadać prawa do działki.

Zawsze, kiedy działkowiec rażąco narusza przepisy, m.in. przez mieszkanie na działce zarząd ROD na początku wzywa go do zaprzestania naruszeń i przywrócenia stanu zgodnego z prawem. Poucza go również, że jeżeli

będzie postępował niezgodnie z prawem zostanie pozbawiony prawa do działki. Dopiero, kiedy działkowiec mimo wezwań nadal rażąco narusza porządek prawny zarząd ROD pozbawia go prawa do działki. Ustawodawca należyście zabezpieczył prawa działkowca w takim przypadku. Ma on bowiem zapewnioną ochronę prawną wynikającą z art. 37 ustawy o ROD, co oznacza, że może odwołać się od wypowiedzenia do sądu powszechnego. Dopiero kiedy wszystkie etapy postępowania zostaną zakończone prawomocnym wyrokiem orzeczenie kierowane jest do komornika w celu przeprowadzenia eksmisji. Sprawy takie toczą się przez wiele lat. We wszystkich wymienionych wyżej przypadkach nakazy eksmisji wydane przez sądy powszechne poprzedzone były długotrwałym postępowaniem. Były dokonane w ostateczności i tylko przy braku jakiegokolwiek woli porozumienia ze strony działkowca z zarządem ROD.

Biorąc powyższe informacje pod uwagę Prezydium Krajowej Rady wydało stanowisko w sprawie interpelacji nr 1630 Poseł Krystyny Sibińskiej dotyczącej osób eksmitowanych z ogrodów działkowych. Zostało ono następnie skierowane do Poseł Krystyny Sibińskiej, Marszałka Sejmu i Przewodniczącego Klubu Parlamentarnego PO.

Sprawa została również przedstawiona na posiedzeniu Krajowej Rady, która po analizie nadesłanych danych, wyraźnie podkreśliła, że Związek nigdy nie prowadził i nie prowadzi masowych eksmisji ludzi z ogrodów.

Krajowa Rada uznała, że w PZD praktycznie nie występuje problem eksmisji, ponieważ w całym kraju na przestrzeni wielu lat było tylko sześć takich przypadków. W każdym z nich działkowcy łamali prawo, budowali ponadnormatywne altany, zamieszkiwali w nich i dopuszczali się wielu innych naruszeń. Nie wykazywali też żadnej woli ugodowego załatwienia sprawy. Eksmisje zostały więc przeprowadzone w ostateczności, przy wcześniejszym wykorzystaniu wszystkich innych dostępnych metod.

Komunikat ten wraz ze wspomnianym powyżej stanowiskiem jest odpowiedzią na interpelację nr 1630 Poseł Krystyny Sibińskiej, zawarte w niej pytania oraz informacje, które niewiele mają wspólnego z rzeczywistością, gdyż nie ma żadnych dowodów na masowe eksmisje osób występujących do Pani Poseł z prośbą o ochronę. Nie może być więc prawdziwe stwierdzenie, że Pani Poseł działa w obronie tych którzy są eksmitowani z działek przez PZD. Nieprawdą jest również, że problem dotyczy kilku, a może nawet kilkudziesięciu tysięcy osób, które zamieszkały w ogrodzie działkowym, ponieważ pokazaliśmy wszystkie przypadki eksmisji z ostatnich lat w całym kraju. Nie było ich kilka tysięcy, ani nawet kilkaset, a zaledwie sześć. Tym bardziej dziwi, skąd u Pani Poseł przeświadczenie, że problem eksmisji dotyczy kilkudziesięciu tysięcy osób.

Zdaniem Krajowej Rady podawanie takich niesprawdzonych informacji jest krzywdzące dla działkowców, ponieważ wywołuje nieistniejący problem. Nie powinno więc nikogo dziwić, że rodzi się podstawowe pytanie, a mianowicie w obronie czyich interesów występuje Pani Poseł? Z jej interpelacji wynika bowiem jasno, że troszczy się jedynie o osoby łamiące prawo, by bezkarnie mogły przekształcać ogrody w osiedla mieszkaniowe,

a zapomina o prawie milionowej grupie działkowców, którzy użytkują działkę zgodnie z przepisami.

Bylibyśmy radzi, gdyby Pani Poseł przekazała do Krajowej Rady prośby wszystkich tych działkowców, którzy zwracają się do Pani Poseł o interwencję w sprawie emisji z ogrodów działkowych, aby Krajowa Rada mogła te sprawy rozpatrzyć i zająć wobec nich stanowisko.

Krajowa Rada
Polskiego Związku Działkowców

Warszawa, dnia 31 marca 2016 r.

7. Rzecznik Praw Obywatelskich burzy spokój działkowców

Rzecznik Praw Obywatelskich obrońca czy też pogromca działkowców? Takie pytania cisną się na usta wielu przedstawicielom środowiska działkowego, którzy wyrażają głębokie zaniepokojenie po wystąpieniu dr Adama Bodnara w obronie działkowców łamiących prawo w ROD. To, co jeszcze niedawno wydawało się mało istotnym tematem, dziś trafiło na szczyt medialnego szumu. Wszystko za sprawą listu, jaki RPO wystosował do Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Poruszył w nim problem rodzin zamieszkujących ogrody działkowe. Nie byłoby w tym może i nic dziwnego, gdyby nie fakt, że ludzie ci w sposób bezpardonowy i bezkarny od wielu już lat łamią prawo doprowadzając do powstania wielu zagrożeń zarówno dla siebie, swoich rodzin, jak i środowiska naturalnego oraz całej społeczności ogrodowej. Czyżby w Polsce brakowało ważnych problemów i

tematów, za które w pierwszej kolejności zabrać się Rzecznik Praw Obywatelskich, że z za pazuchy wyciągnięto tak niefortunną sprawę jak obronę mających za nic obowiązujące prawo i normy społeczne ludzi? Prezentując swój program działania Adam Bodnar mówił o tym, że będzie starał się rozwiązać problem bezdomności. Szkoda jednak, że nie wskazał wówczas, iż ma się to stać kosztem nie państwa, a zwykłych ludzi. Doprowadzenie do utraty praw przez ponad milion działkowców, a także likwidacja rodzinnych ogrodów działkowych w celu zamienienia ich w osiedla mieszkaniowe, albo slumsy zamieszkiwane przez bezdomnych nie jest sposobem rozwiązywania problemów. Ogrody działkowe nie mogą być traktowane jako „lek” na problemy mieszkaniowe społeczeństwa. Chyba, że nie o bezdomnych w tym wszystkim chodzi. Wówczas sens tego wystąpienia staje się zupełnie oczywisty.

Burza w szklance wody

Problem zamieszkiwania w ROD, który stał się tak ważny w oczach Rzecznika dotyka de facto zaledwie 1,02% osób posiadających działki. Raport w tej sprawie został przygotowany z należytą starannością i opiera się na potwierdzonych dokumentami faktach, a nie na emocjonalnych dywagacjach osób, którym wydaje się, że skoro one same łamią prawo, to muszą robić to także inni – w domyśle zaś wszyscy. Dane te są powszechnie dostępne. Zostały one opublikowane przez PZD pod koniec 2015 roku. Dlatego jest całkowicie niezrozumiałe dla czego organ, jakim jest Rzecznik Praw Obywatelskich, nie opiera się na faktycznych danych dotyczących skali tego problemu? Nie dziwi więc pojawiające się w środowisku działkowym podejrzenie, że w rzeczywistości nie chodzi o tę grupkę kilkuset osób, ale o grunty ogrodów działkowych, o które toczy się nieustająca walka.

Wystarczy przypomnieć sobie bój, jaki toczyli zjednoczeni pod egidą PZD działkowcy przez blisko 18 miesięcy, a który zakończył się ogromnym sukcesem – uchwaleniem ustawy o ROD, która wydawało się – przyniesie w końcu działkowcom spokój i bezpieczeństwo. Jak widać jednak, tam gdzie w grę wchodzi miliony złotych ukryte w ziemi, tam o spokoju mowy być nie może. Jak zwrócili uwagę członkowie Prezydium KR ZPD „wydaje się co najmniej dyskusyjna sytuacja, w której autorytet urzędu RPO angażowany jest w działania skierowane przeciwko ustawie przyjętej dzięki inicjatywie obywatelskiej”. Rola, jaką próbuje w tym wypadku odegrać Rzecznik Praw Obywatelskich nie tylko nie licuje z powagą pełnionego stanowiska, ale też dalece odbiega od tego, co powinno w tej sprawie zostać uczynione.

Praworzędność czy bezprawie?

„W mojej ocenie uchwalona 13 grudnia 2013 roku ustawa o ROD (...) w nadmierny sposób ingeruje w sferę podstawowych praw i wolności osób, które takie budynki na działkach wzniosły” – czytamy w liście RPO, który podkreśla, że rozwiązanie umowy uprawniającej do korzystania z działki bez odszkodowania za utratę własności znajdujących się na działce – obiektów stanowiących własność działkowca – jest zbyt dotkliwą sankcją. Pytanie jednak kto i dlaczego, zdaniem Rzecznika, ma płacić za obiekty wykonane niezgodnie z prawem? Samowola budowlana w demokratycznym państwie prawnym, jakim jest Polska, nie może być przecież sankcjonowana. To byłby całkowity absurd. Co w tym wypadku z konstytucyjną zasadą, jaką jest równość wszystkich obywateli wobec prawa? Wszystko wskazuje jednak na to, że Rzecznik Praw Obywatelskich uległ

jedynie emocjonalnym aspektom tej sprawy, całkowicie ignorując albo nie dostrzegając obowiązujących w tym względzie norm prawnych i społecznych. „Zaskakujące są także konstrukcje, w których powołując się na rzekomą nadmierną ingerencję ustawodawcy w prawo własności do naniесień będących samowolą budowlaną w ROD, RPO abstrahuje od faktu, iż żaden przepis prawa nie przewiduje, aby osoby działające w warunkach samowoli budowlanej mogły oczekiwać, że usunięcie skutków naruszenia prawa (rozbiórka obiektu) następować ma za odszkodowaniem” – czytamy w liście otwartym Prezydium KR PZD. Czy obrona własności stoi zatem ponad konstytucyjną zasadą praworzędności i konieczność ochrony prawa do zaspakajania socjalnych, wypoczynkowych i rekreacyjnych potrzeb innych użytkowników działek w ogrodzie działkowym?

Kto zyskał, a kto straci

Zamieszkiwanie w ogrodach działkowych to trudny problem, który nie pojawił się wczoraj. Istnieje od wielu lat, ale jego znikomy wymiar, a przede wszystkim brak jakichkolwiek działań odpowiedzialnych za to instytucji państwowych sprawił, że PZD wciąż nie może uznać go za rozwiązany. Co więcej brak jakichkolwiek konsekwencji czy kar dla osób łamiących prawo zachęca też innych do takiego postępowania, a więc pośrednio przyczynia się do wzrostu ilości takich przypadków. Pomijając jednak bezprawność tych działań, płacenie odszkodowań za samowole budowlane byłoby ogromnym polem do nadużyć i wyłudzeń pieniędzy. Granica poszanowania dla własności zbudowanej na cudzym terenie i wbrew prawu, a dążeniem do normalizacji i akceptacji tej sytuacji przez organa państwowe jest w tym wypadku dosyć kontrowersyjna. Dlatego trzeba podkreślić, że działania Rzecznika wydają się w tym względzie nie tylko wątpliwe ze względu na szacunek dla stanowiących

norm prawa i ich przestrzegania, ale także wywołują zamęt i chaos wśród całego środowiska. Oto bowiem obronę zyskują nie ci, którzy prawo przestrzegają, ale ci, którzy sięją bezprawie. Z działań RPO nie trudno wysnuć wnioski, że nie warto być uczciwym Polakiem, bo oszukując, łamiąc prawo – można zyskać więcej, np. można bezkarnie zamieszkiwać ogrody działkowe i mieć obronę samego Rzecznika Praw Obywatelskich. Czy o to chodziło RPO, gdy wziął w obronę grupę nie pokrzywdzonych przez prawo ludzi, ale garstkę osób dumnych z własnych poczynań stojących przy okazji w całkowitej sprzeczności z prawem, a wręcz łamiących konstytucyjne prawa innych osób. Niestety, jak wskazuje w swoim liście Prezydium KR PZD „treść podpisanych przez RPO wystąpień skierowanych do w/w ministrów, daje podstawy by sądzić, że przyjął on wyjątkowo jednostronny punkt widzenia na kwestię zamieszkiwania i samowoli budowlanych w ROD”.

Błędne założenia RPO

Tymczasem śledząc ten temat od dłuższego czasu z całą pewnością można stwierdzić, że nikt nigdy nie skrzywdził żadnej rodziny, która z przyczyn materialnych zamieszkała w ogrodzie, łamiąc w tym względzie obowiązujące prawo. PZD nie jest także uprawniony ani do przeprowadzania wysiedleń, ani eksmisji z ROD. Jednak rola, jaką próbuje w tym wypadku odegrać Rzecznik Praw Obywatelskich nie tylko nie licuje z powagą pełnionego stanowiska, ale też dalece odbiega od tego, co powinno w tej sprawie zostać uczynione. To nie ustawa jest przyczyną tego stanu rzeczy. Dlatego też całkowicie niezrozumiałe są wysnuwane przez Adama Bodnara

przypuszczenia, że działania struktur PZD będące „porządkowaniem sprawy i przywracaniu w tym zakresie stanu zgodnego z prawem”, mogą sprawić, „że w niedługim czasie bardzo duża liczba osób będzie wymagała pomocy mieszkaniowej ze strony gmin”. Błędne jest też przekonanie, iż sprawa ma wymiar szerszy, co zostało już wyjaśnione powyżej. Niestety dążenie niektórych środowisk do legalizacji samowoli budowlanych w ROD było widoczne już podczas prac nad nową ustawą działkową, podobnie jak bój o zapis dopuszczalności zamieszkiwania na działkach. Jednak propozycje te stały w rażącej sprzeczności z zasadami funkcjonowania ROD

oraz z założeniami projektu obywatelskiego. Nieprawdą jest zatem sugestia RPO, że za taki kształt ustawy odpowiada raport NIK, bowiem to sami działkowcy dążyli do eliminacji zjawiska zamieszkiwania w ogrodach i wielokrotnie wyrazili swój stanowczy sprzeciw wobec tak krzywdzących propozycji garstki członków tychże stowarzyszeń. To, że są wśród działkowców niezadowoleni z tej ustawy nie jest zatem żadną niespodzianką – są to głównie ludzie, którzy nieustająco próbują nagiąć pra-

wo do swoich potrzeb lub usankcjonować nieprawidłowości powstałe w wyniku łamanych przez siebie kiedyś przepisów. Ich dążenie wywołuje jednak masowy sprzeciw całego środowiska działkowego. Tym razem kolejny już raz działkowcy widzą potrzebę pokazania prawdziwego oblicza problemu zamieszkiwania na działkach, dlatego też do PZD trafiają kopie dziesiątek listów, jakie każdego dnia docierają na biurko RPO i ministra infrastruktury.

Co piszą działkowcy?

„Wprowadzone procedury przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom przez organy podstawowych jednostek organizacyjnych stowarzyszenia ogrodowego, jakimi są zarządy ROD nie są nadmiernie restrykcyjne, a jedynie mają na celu uporządkowanie przedmiotowej materii. Nie podjęcie tych działań szybko spotkałoby się z atakami zaniechania” – można przeczytać w liście Krajowej Komisji Rewizyjnej. Z kolei OZ PZD we Wrocławiu zwraca uwagę za zagrożenia, jakie w swoim wystąpieniu zupełnie zignorował Adam Bodnar, a które wiążą się w sposób bezpośredni z zamieszkiwaniem w ROD: „sugerowane przez Rzecznika zmiany w obowiązującym prawie mogą doprowadzić do ogromnego chaosu w ogrodach działkowych, do tysięcy konfliktów, do powstawania niekontrolowanej zabudowy, do powstawania slumsów, do naruszania prawa dotyczącego środowiska naturalnego (szamba, niekontrolowane odprowadzanie ścieków, zaleganie śmieci i odpadów), do działań sprzecznych z przepisami sanitarno – epidemiologicznymi”. Postępowania RPO nie potrafią zrozumieć przede wszystkim zwykli działkowcy. „Nie rozumiem dlaczego Rzecznik Praw Obywatelskich popiera bezprawie tych działkowców i neguje prawne działania zarządów rodzinnych ogrodów działkowych, które egzekwują od tej grupy działkowców zgodnie z zapisami ustawy o ROD z 2013 roku przestrzeganie prawa” – pisze Czesław Wiśniewski z ROD S. Sempołowskiej w Pile. Autorzy listów zwracają przede wszystkim uwagę, iż bezdomni zamieszkujący ogrody z przyczyn działkowych to znikomy problem. Ubogiego i bezdomnego człowieka nie stać na wybudowanie altany, nawet mniejszej niż dopuszczalne normy. Tymczasem wystarczy

przejsć się ogrodowymi alejami, by zobaczyć 2 albo i 3-krotnie większe niż dopuszczalne normy pseudo-altany będące w rzeczywistości zwykłymi domami jednorodzinnymi budynki, które nie spełniają jakichkolwiek norm budowlanych, a także stojące przy nich ekskluzywne auta. „Tolerujemy tych, którzy z powodów losowych zamieszkują w altanach. Są to ludzie biedni, którym należy pomóc. Piętnujemy tych, którzy pobudowali domy w ogrodach działkowych i czerpią z tego korzyści, bowiem za cenę kilkuset złotych rocznej opłaty mieszkają na działkach, a swoje mieszkania często wynajmują. Pierwsi są cisi, jakby zawstydzeni swą sytuacją, drudzy głośno domagają się praw. I Pan występuje w obronie tych drugich, sugerując konieczność zmiany prawa działkowego” – alarmują członkowie OZ PZD w Opolu. Z kolei na aspekty braku rozeznania w temacie, jak i szukania źródeł, które mogłyby Rzecznikowi wskazać światło w tunelu, wskazują członkowie OZ PZD na Śląsku. „Przed wystąpieniem, powinien Pan zasięgnąć opinii Polskiego Związku Działkowców, jako największej organizacji zrzeszającej Działkowców w Polsce. PZD posiada bowiem pełną wiedzę na omawiany temat, w tym również zna powody zamieszkiwania na działkach rodzinnych” – napisano w liście. „Polski Związek Działkowców, jako reprezentant prawie milion członków naszego stowarzyszenia jest społecznym partnerem we wszystkich sprawach, dotyczących funkcjonowania rodzinnych ogrodów działkowych i winien występować przy konsultacjach i opiniowaniu inicjatyw związanych z funkcjonowaniem ogrodów działkowych w Polsce, jako jej prawny reprezentant” – dodają w temacie członkowie OZ PZD w Częstochowie.

Zamiast dialogu – monolog

Szkoda, że słowa Adama Bodnara o dialogu społecznym, który jest naturalnym elementem każdej demokracji, tak szybko odeszły w zapomnienie. Czy były one jedynie frazesami, a nie rzeczywistym planem działania nowego rzecznika na tym stanowisku? Podczas swojego wywiadu dla Gazety Wyborczej w lipcu ur. mówił: „Rzecznik powinien się starać reprezentować wszystkich

obywateli, traktować na równi rozmaite wrażliwości. To nie znaczy, że nie powinien w ogóle dotykać tematów wrażliwych. Ale jeśli sytuacja tego wymaga, powinien przed podjęciem decyzji zorganizować debatę, w której swoje argumenty będą mogły przedstawić wszystkie strony. I dopiero potem podjąć decyzję”. Czy pół roku piastowania stanowiska tak drastycznie zmieniło wyrażane

wówczas przekonania i opinie? Występując przeciwko ustawie działkowej i sytuacji zamieszkiwania w ogrodach, Rzecznik Praw Obywatelskich nie tylko nie reprezentuje wszystkich obywateli, ale wręcz zdecydowanie występuje przeciwko większości z nich. Nie tylko nie ma przyzwolenia społecznego na mieszkanie w ogrodach, ale sytuacja ta jest niebezpieczna dla zdrowia i życia mieszkających tam osób i ich sąsiadów, którzy w ogrodach szukają wytchnienia i odpoczynku, a więc dokładnie tego, do czego zostały one powołane. Przyjmując ten wyjątkowo jednostronny punkt widzenia, dr Adam Bodnar nie tylko

pokazał zupełny brak rozeznania w tym temacie, ale przede wszystkim całkowicie pominął choćby fakt, że obowiązująca ustawa jest gwarantem praw nie dla garstki osób, ale dla całego środowiska działkowego. Nie da się rozwiązywać problemów koncentrując się jedynie na myśleniu incydentalnym i emocjonalnym. W języku codziennym funkcjonuje powiedzenie, że „nadgorliwość gorsza jest od faszyzmu”. Czy zatem słuszne i potrzebne jest działanie, które zaprzęści bezpieczeństwo milionowego środowiska działkowców wyłącznie po to, by usankcjonować ogrodowe bezprawie i samowolkę?

AH

8. Dużo słów, mało czynów – RPO nie rozumie problemu bezdomności

Minęło nie więcej niż kilka tygodni od kiedy Rzecznik Praw Obywatelskich zainicjował działania w obronie osób zamieszkujących na stałe na terenie ogrodów działkowych, gdy w Słupsku doszło do tragicznych zdarzeń. Policja ustala przyczyny zgonu trzech osób, które znaleziono w altanach działkowych. Dwoch mężczyzn zmarło prawdopodobnie na skutek zacczadzenia. Przyczyna zgonu trzeciego mężczyzny wciąż jest w toku wyjaśniania – informuje Głos Pomorza. Powstaje wiele pytań, choćby o to, jak to się stało, że doszło do tej tragedii i dlaczego ludzie Ci zamieszkiwani w ogrodzie działkowym. Ile jeszcze osób zginie w ten sposób zanim władze miast zrozumieją, że przyczyną tych tragedii jest ciche przyzwolenie na zamieszkiwanie w ROD? Niestety, argumenty które wielokrotnie podnosił PZD wskazując, że tolerowanie zamieszkiwania w ogrodach prowadzi do tragedii, zostały niestety zupełnie zbagatelizowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich. Choć deklaruje on chęć pomocy osobom bezdomnym, to w rzeczywistości swoim wystąpieniem dał im przyzwolenie nie tylko na łamanie ustanowionego prawa (zgodnie z art. 12 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych z dnia 13 grudnia 2013r. na terenie działki obowiązuje zakaz zamieszkiwania), ale też przyłożył niejako rękę do takich tragedii. W całym kraju co roku ginie w ten sposób co najmniej kilkanaście osób. W Słupsku funkcjonuje zarówno noclegownia dla bezdomnych, jak i specjalna grupa pracowników z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, która zajmuje się udzielaniem pomocy bezdomnym i patrolowaniem miejsc, w których oni przebywają. Są to nie tylko altanki, ale piwnice, pustostany i inne miejsca, które są de facto zagrożeniem dla życia tych osób. Całkowicie niezrozumiałe wydaje się więc, że skoro nie są tym osobom w stanie pomóc ośrod-

ki pomocy, to pomocą taką będzie zmiana ustawy działkowej i usankcjonowanie takich przypadków. Czy rzeczywiście akceptacja zamieszkiwania w ogrodach sprawi, że osoby te otrzymają realną pomoc, a w ogrodach nie będzie dochodzić do tragedii, podobnych do tych w Słupsku?

To nie z winy PZD ani zarządów ROD dochodzi do podobnych zdarzeń. Osoby, które decydują się na stałe przebywanie, czy zamieszkiwanie na terenie ogrodów działkowych – nie tylko w zimie, ale przez cały rok – robią to samowolnie i całkowicie bezprawnie, łamiąc prawo. Niestety działania, jakie PZD podejmuje by wyeliminować takie przypadki podlegają ostrej krytyce, podczas gdy ich celem jest jedynie dążenie do uruchomienia odpowiedniej pomocy dla tych osób, by miały one szansę na normalne życie, a nie marną egzystencję na granicy życia i śmierci. Zimą działkowcy nie przebywają na działkach i z tego względu trudno także o reakcję w przypadku zauważenia osób bezdomnych lub zamieszkujących na terenie ogrodów działkowych.

Nie wystarczą szumne hasła o ochronie bezdomnych, by ocalić ich przed zagrożeniem utraty życia. Dbanie o los osób bezdomnych leży przede wszystkim po stronie władz miast, a nie po stronie zarządów ogrodów, działkowców, czy Związku. Dla tych ludzi nie mają znaczenia zapisy ustawy, zakazy czy nakazy. Dla nich liczy się realna pomoc. Pisanie listów do ministerstw i dążenie do zmiany ustawy – to dla tych osób żadna poprawa ich losu. Osoby te potrzebują realnej pomocy, bo zabranie bezdomnego na nocleg do noclegowni, albo wprowadzanie kolejnych zapisów ustawowych, nie rozwiązuje narastających problemów tych osób. Czy muszą zginąć kolejni ludzie, zanim zrozumie to także Rzecznik Praw Obywatelskich?

AH

9. Działkowcy zabrali głos

Sprawa wystąpienia Rzecznika Praw Obywatelskich przeciwko obywatelskiej ustawie o ROD odbija się szerokim echem wśród całej społeczności działkowców. Rzecznik w wystosowanych pismach do Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej sugeruje rozpoczęcie ponownych prac legislacyjnych nad ustawą o ROD, aby prawnie umożliwić zamieszkiwanie w ROD. Tym samym Rzecznik, który powinien stać na straży przestrzegania praw obywatelskich, godzi w interesy ponad miliona polskich uczciwych działkowców, którzy korzystają z ogrodów działkowych zgodnie z przeznaczeniem. Bowiem żadne przepisy prawne w ponad stuletniej historii ogrodnictwa działkowego nigdy nie umożliwiały zamieszkiwania w ROD, a zmiana tego stanu rzeczy nie znajduje również uznania społecznego.

Zarówno PZD, jak i ponad milion polskich działkow-

ców przeciera oczy ze zdumienia, że Rzecznik Praw Obywatelskich swoim działaniem próbuje skrzywdzić całą społeczność działkową. Swoim wystąpieniem nie tylko zachęca obu Ministrów do rozważenia zmian prawnych w ustawie o ROD, umożliwiających zamieszkiwanie w ogrodzie działkowym, co otwiera po raz kolejny niepotrzebną dyskusję na ten temat. Niestety Rzecznik w swoim stanowisku nie wziął pod uwagę funkcji rodzinnych ogrodów działkowych, które od lat pełnią, a wśród których próżno szukać zamieszkiwania. Nie przeszkodziło mu to jednak stanąć w obronie garstki osób, które mieszkają w ROD w luksusowych „altankach” mierzących często przeszło 70, 100 czy 150 m². Tymczasem ustawowo powierzchnia altany w ROD nie może przekroczyć przecież 35 m². Jakże zatem działania Rzecznika mają się do obowiązującego prawa? A przede wszystkim... czyich interesów broni?

Niszcząc ogrody

Działkowcy, którzy na co dzień użytkują ogrody działkowe w celach rekreacyjno – wypoczynkowych, są przeżarci wizją, że ROD mogłyby przemienić się w osiedla mieszkaniowe, tym bardziej że rękę do tego przykładają sam Rzecznik Praw Obywatelskich. Przy takim obrocie spraw bezpowrotnie utraciliby oni oazy zieleni, do których uciekają z szarych ciasnych blokowisk, aby zaznać chociaż odrobinę spokoju i relaksu w otoczeniu natury. Niezrozumiała jest postawa Rzecznika, który zamiast wspierać tworzenie i sposób funkcjonowania takich zielonych enklaw w centrum miast, opowiada się przeciwko nim. Uczciwi działkowcy wiedzą bowiem jakie konsekwencje dla nich i ich ogrodów będzie miało prawne zalegalizowanie mieszkania w ROD. Przede wszystkim

ogrody przestaną być ogrodami, a staną się osiedlami. Kto bowiem będzie chciał stracić okazję na niskokosztowe mieszkanie w samodzielnym domu? Na całe środowisko działkowców padł błady strach, że wypracowana przez ponad sto lat idea ogrodnictwa działkowego zostanie zaprzepaszczone przez kolejne populistyczne hasła i nieprzemyślane działania polityków i tego, który powinien obywateli bronić, a nie krzywdzić, czyli Rzecznika Praw Obywatelskich. Kolorytu całej sytuacji dodaje także fakt, że nim Rzecznik zabrał głos w sprawie ustawy o ROD nie zadał sobie trudu by o zdanie w tej sprawie zapytać samych działkowców i Polski Związek Działkowców, który ich reprezentuje.

Bez rozmów

W całej Polsce słychać głosy oburzenia tymi nieracjonalnymi działaniami Rzecznika. Każdego dnia spływają one na jego biurko w listach kierowanych od indywidualnych działkowców, całych grup działkowców, zarządów ROD i okręgowych zarządów. Również Prezydium Krajowej Rady wystosowało list do Rzecznika oraz stanowisko w sprawie jego stosunku do problemu zamieszkiwania i ponadnormatywnego budownictwa w ROD. Polski Związek Działkowców namawia Rzecznika do dialogu, jednak czy Rzecznik go podejmie pozostaje to już tylko w jego gestii. Z prośbą o konsultacje ze Związkiem zwracają się do Rzecznika bezpośrednio także sami działkowcy.

„Nie rozumiem jakich to argumentów użyła kilkudziesię-

sięcioosobowa grupa uważająca się za ofiary ‘bezpardonowych działań’ Polskiego Związku Działkowców, że zechciał Pan wziąć ich w obronę. Jakoś Pana poprzednicy nie wykazywali takiego zainteresowania, kiedy ważyły się losy całego środowiska działkowców. Szkoda, że dla Pana stroną nie jest Stowarzyszenie Ogrodowe PZD, bo tylko ono posiada wiarygodne informacje na temat rzeczywistej skali problemu zamieszkiwania na działkach. Szkoda, że nie zechciał się Pan dostosować do hasła: warto rozmawiać” – przyznaje z żalem Maria Tokarska z ROD „Relax” w Strzyżowie.

Nie jest to jednak pojedynczy głos, gdyż działkowcy z ROD „Podzamcze” w Wałbrzychu wypowiadają się w podobnym tonie: „Obawy działkowców co do losów

ustawy, która powstała z inicjatywy obywatelskiej są uzasadnione, zważywszy że podważa ją Pan tylko i wyłącznie na podstawie oskarżeń Polskiego Związku Działkowców przez stowarzyszenia, które nie prowadzą żadnego ogrodu działkowego, a jedynie występują jako „adwokaci” osób żerujących na ustawie o ROD i na ogrodach. Działkowcy chyba nie mylą się w swej ocenie co do Pana intencji wyrażonych w wystąpieniach do Mi-

nistrów Infrastruktury i Budownictwa oraz Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, skoro w tak ważnej sprawie jak ustawa o ROD pominął Pan Polski Związek Działkowców, który jest reprezentantem 1200000 działkowców. Oczekujemy od Rzecznika Praw Obywatelskich podjęcia konstruktywnych konsultacji z Polskim Związkiem Działkowców, w którym funkcjonuje 95% rodzinnych ogrodów działkowych w kraju”.

Kto jest ofiarą, a kto katem?

Działkowcy zgodnie wskazują, że walka nie toczy się o zamieszkiwanie w ROD osób, które są na to skazane, lecz osób zamożnych, które zdecydowały się na ten krok w pełni świadomie. „Działkowcy”, którzy najgłośniejsze domagają się legalizacji ponadnormatywnych altan w ROD i pozwolenia na zamieszkiwanie w ogrodzie to w zasadzie działkowcy już tylko z nazwy. Wbrew przepisom prawa zbudowali oni bowiem na swoich działkach nie altany, ale domy o dużym metrażu oraz wysokim standardzie, i zamieszkali w nich, pomimo wiedzy o przepisach związkowych i powszechnych w tej sprawie. To nie są ani ludzie biedni, ani skrzywdzeni przez los, ale osoby, które pod swoimi „altanami” parkują samochody warte kilkadziesiąt tysięcy złotych, a na działce niejednokrotnie prowadzą działalność gospodarczą, której prowadzenie w ROD zakazuje prawo. W skali całego kraju zamieszkiwanie w ROD nie jest dużym zjawiskiem, ale w ROD, w którym się pojawia skutecznie burzy porządek zagospodarowania ogrodu i ład społeczny. Co więcej, ci „działkowcy” pragną także korzystać z przywilejów jakimi cieszą się prawowici działkowcy, wśród których jest m.in. zwolnienie z podatku od nieruchomości czy korzystniejsze zasady opłat za wywóz odpadów. To jednak nie wszystko, społeczność działkową burzy fakt, że osoby te, opłacając jedynie ok. 400 zł rocznej opłaty ogrodowej, mogą się cieszyć mieszkaniem w niezależnym domu, kiedy w tym samym czasie uczciwi obywatele muszą ponosić wszelkie opłaty i podatki zgodnie z literą prawa. Gdzie tutaj jest sprawiedliwość społeczna? Czy tych faktów Rzecznik Praw Obywatelskich już nie dostrzega? A może nie chce?

„Zamiast wspierać Zarządy Rodzinnych Ogrodów Działkowych w eliminowaniu problemu ponadnormatywnej zabudowy mieszkalnej czyli tzw. altan ogrodowych, a także okazywać daleko idącą pomoc w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych dla faktycznie bezdomnych działkowców wprowadza Pan Rzecznik swoimi nie trzymającymi się rzeczywistości argumentami ogólne zamieszanie i pozostawia niesmak” – pisze Jan Jabłoński Prezes ROD „Maciejowice” w Szczecinie.

Na tę jawną niesprawiedliwość zwraca również uwagę działkowiec Andrzej Ochab z ROD „Barbara” w Ropczycach: „Nie można ukrywać, że w ogrodach działkowych istotnie jest garstka działkowców, których należy traktować jak cwaniaków, żyjących kosztem innych, ich codzienność to beztroska, bezczelność, manipulacje. Doskonale udają pokrzywdzonych, a wystarczy tylko przyjrzeć się, jak wykończone są ich domy pobudowane na działkach i jakimi samochodami jeżdżą. Prawda jest też taka, że ci „niby-bezdomni” mają mieszkania, które wynajmują albo sprzedają, a sami idą mieszkać do działkowych altan, przy których parkują nawet po dwa samochody. Szkoda, że Pan Rzecznik wziął w obronę właśnie tę kategorię ludzi, a resztę działkowców, która ma zagwarantowane w ustawie o ROD prawa, zaliczył do tak ostatnio modnego „drugiego sortu”. Niestety to nie ci „pokrzywdzeni przez PZD”, ale postępujący zgodnie z Regulaminem ROD ponoszą największe koszty związane z zamieszkiwaniem na działkach. Na wszystkich rozkładają się przecież opłaty obejmujące np. wywóz śmieci z ogrodów, a największy udział w wytwarzaniu odpadów mają właśnie zamieszkujący na działkach”.

Państwo zapomina o swoich obywatelach

Działkowcy nie tylko stają w obronie ustawy o ROD, ale także swojego stowarzyszenia ogrodowego – Polskiego Związku Działkowców. Stanowczo protestują przeciwko spychaniu odpowiedzialności na Związek za zamieszkiwanie w ROD i budowę ponadnormatywnych altan. Zadają Rzecznikowi Praw Obywatelskich zasadnicze pytania: Gdzie w tym wszystkim są instytucje państwowe, które powinny pełnić służebną i socjalną funkcję wobec swoich obywateli? Gdzie są organy pań-

stwa, które nie podejmują żadnych działań? Czy to naprawdę organizacja pozarządowa utrzymująca się ze składek swoich członków, jaką jest PZD, ma wziąć na swoje barki odpowiedzialność za fatalną politykę mieszkaniową naszego państwa?

„Problem zamieszkiwania na terenie ogrodów działkowych to przede wszystkim problem władzy. Brak właściwych uregulowań i zabezpieczeń socjalnych i finansowych zmusza niektóre osoby do łamania prawa. [...]

Dlaczego wspiera Pan rozwiązania, w których Państwo uchyla się od wykonywania konstytucyjnych obowiązków w stosunku do swoich obywateli? Takie działania nie licują z mianem Rzecznika Praw Obywatelskich, a na pewno nie mogą nazwać Pana swoim Rzecznikiem członkowie Polskiego Związku Działkowców” – pisze Leonard Niewiński Prezes ROD im. A. Domagalskiego w Gdyni.

„Obarczanie Polskiego Związku Działkowców odpowiedzialnością za los tych pokrzywdzonych przez życie ludzi jest zwykłą psychologią i wygodnictwem ze strony organów państwowych. Rodzinne Ogrody Działkowe nie pełnią funkcji mieszkalnej, a Polski Związek Działkowców nie jest instytucją, która ma wyręczać miejskie i

gminne ośrodki pomocy społecznej” – we wspólnym liście do Rzecznika Praw Obywatelskich piszą prezesi ROD w Nowej Soli.

Władze Polskiego Związku Działkowców nie próżnią i próbują zatrzymać lawinę wywołaną przez Rzecznika Praw Obywatelskich. List w tej sprawie Prezydium Krajowej Rady PZD przesłało do Rzecznika Praw Obywatelskich, Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Działkowcy mogą być jednak pewni, że Związek nie dopuści do likwidacji rodzinnych ogrodów działkowych i uchwalenia przepisów ze szkodą dla przeszło miliona uczciwych działkowców i ich rodzin.

AD

10. Interpelacja, która stała się jednocześnie kompromitacją posłanki Krystyny Sibińskiej (PO)

Krystyna Sibińska środowisku działkowemu jest doskonale znana z czasów, gdy w sejmowej podkomisji toczyły się zacięte boje o zapisy obowiązującej teraz ustawy działkowej. Określająca się mianem „przyjaciela działkowców” posłanka wielokrotnie udawiała, że całkowicie nie liczy się ze zdaniem tego środowiska. Z uśmiechem na twarzy wbijała kolejne szpile, które miały ostatecznie doprowadzić do przeforsowania wyjątkowo szkodliwych i uderzających w prawa działkowców zapisów proponowanych przez macierzysty klub posłanki Sibińskiej – Platformę Obywatelską. Nie żałowała sobie także wyjątkowo zjadłych złośliwości kierowanych pod adresem przedstawicieli działkowców. Jej manipulacje, stosowanie podwójnych standardów oraz ignorancja budziły gwałtowny sprzeciw posłów ówczesnej opozycji – Prawa i Sprawiedliwości oraz lewicy, a nawet posłów koalicjantów z Polskiego Stronnictwa Ludowego. Nikt nie miał wątpliwości, że jej arogancja i lekceważenie to efekt całkowitej ignorancji w temacie i braku zrozumienia tematyki działkowej. Posłanka Sibińska była przewodniczącą komisji nie z racji swojej wiedzy, doświadczenia czy przyjaźni dla środowiska działkowego, ale z namaszczenia partyjnego. To jej przewodnictwo doprowadziło do sytuacji, w której nie pozostało działkowcom nic innego, jak wyjść na ulicę, by zaprotestować przeciwko bezpardonowemu działaniu tejże podkomisji, w której większość mieli wówczas posłowie PO, a której prace zmierzały de facto do przeforsowania własnej wizji ustawy autorstwa posła PO Stanisława Huskowskiego. To więc, jak jest postrzegana posłanka Sibińska zawdzięcza tylko i wyłącznie własnej pracy. Niestety prezentowała tak skrajnie negatywną postawę i poglądy,

że z pewnością nikogo nie zaskakuje, iż ostatecznie znalazła swoich fanów. Tyle, że nie są nimi działkowcy, ale osoby, które ze środowiskiem działkowym walczą z różnych względów. Ponadto wielokrotnie udowodniona przez dział medialny PZD stronniczość posłanki i bulwersujące kulisy prac nad ustawą oraz zwyczajny brak elementarnej wiedzy w tematyce funkcjonowania ogrodów działkowych w Polsce sprawił, że żywi ona wyjątkową niechęć i daleko idący emocjonalny stosunek do organizacji, która zrzesza milion rodzin działkowych. Stąd też nie dziwi nikogo, że posłanka Sibińska kolejny raz bierze w obronę ludzi łamiących prawo, którzy zamieszkują w ROD i próbują przeforsować nowelizację ustawy o ROD, by zalegalizować swoje bezprawne zamieszkiwanie w ogrodach działkowych, które mają za zadanie pełnić funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe, a nie mieszkaniowe.

Posłanka skierowała interpelację do ministra infrastruktury i budownictwa oraz ministra rodziny, pracy i polityki społecznej w sprawie osób eksmitowanych z ogrodów działkowych. Tymczasem PZD nie eksmitował nikogo na bruk, bowiem nie ma takich możliwości prawnych. Trudno zatem zrozumieć, o jakich działkowcach wspomina posłanka Sibińska w interpelacji. „Związek każe takie osoby dodatkowo, rozwiązując umowę dzierżawy zajmowanych przez nich działek” – czytamy w interpelacji. Jak zostało wyjaśnione powyżej, Związek nikogo nie eksmitował, więc trudno mówić o dodatkowych karach stosowanych przez PZD w sytuacjach, które nie zaistniały. Wynika stąd, że negatywne nastawienie do PZD, sprawia, iż posłanka nie bierze pod uwagę faktów, a jedynie pomówienia osób, które wybudowały po-

nadnormatywne altany, a teraz robią wszystko, by uprawomocnić swoje bezprawie.

Również skala problemu jest zawyżona, bowiem PZD posiada szczegółowy raport na ten temat. Niestety posłanka Sibińska, jak i powołany głosem Platformy Obywatelskiej na urząd Rzecznika Praw Obywatelskich dr Adam Bodnar, nie chcą wziąć pod uwagę realnych danych, a swoją wiedzę opierają nie na faktach, a na własnych domysłach i fantazjach.

Całkowitą kompromitacją dla byłej przewodniczącej podkomisji zajmującej się opracowaniem przepisów NOWEJ ustawy o ROD są jednak słowa:

„Znowelizowana ustawa o ROD przywraca ogrodom działkowym funkcje rekreacyjno-wypoczynkową”. Słowa te obnażają okrutną prawdę, że posłanka, która powinna ustawę tę znać doskonale nie ma o niej bladego pojęcia. Jak to możliwe, skoro posłanka PO była sprawozdawcą sejmowym, którego rolą było zaprezentowanie ostatecznej wersji ustawy działkowej, nie wie, że to nie była nowelizacja, a całkowicie nowa ustawa? Całkowitym blamażem jest też to, że posłanka nie ma pojęcia o tym, iż zamieszkiwanie w ROD nigdy – w żadnych przepisach i ustawach nie było dozwolone. Nie może być zatem mowy o powrocie do funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych, bo te są głównym celem istnienia ogrodów działkowych od początku ich powstawania w Polsce i na całym świecie. Spektakl ośmieszania się posłanki Sibińskiej przybrał już formę ostatecznie skrajną. Rodzi się jednak pytanie, czy to kolejne podchody posłów Platformy Obywatelskiej do likwidacji ogrodów działkowych?

Środowisko działkowe wciąż pamięta skandaliczny projekt ustawy autorstwa posła Huskowskiego. Gdyby nie ogromne poparcie, jakiego działkowcom i PZD udzielili posłowie PiS, PSL i lewicy – dziś ogrodów działkowych mogłoby już po prostu nie być. Czy głos posłanki Sibińskiej to jedynie echo przeszłości i efekt braku rozumienia problematyki działkowej czy też głębiej przemyślane działanie? Z całą pewnością czas pokaże.

O tym jak posłanka Sibińska wytrwale pracowała można poczytać w archiwalnych artykułach publikowanych na PZD.pl:

Posłanka Sibińska (PO) lekceważy ponad 920 tys. podpisów złożonych pod projektem obywatelskim

<http://pzd.pl/artykuly/9015/111/Poslanka-Sibinska-PO-lekcewazy-ponad-920-tys-podpisow-zlozonych-pod-projektem-obywatelskim.html>

Skandaliczny spektakl posłów PO zakończył prace podkomisji

<http://pzd.pl/artykuly/10556/111/Skandaliczny-spektakl-poslow-PO-zakonczyl-prace-podkomisji.html>

Posłanka Sibińska kolejny raz mydli oczy działkowcom

<http://pzd.pl/artykuly/10705/111/Poslanka-Sibinska-kolejny-raz-mydli-oczy-dzialkowcom.html>

Podkomisja Nadzwyczajna wybrała nową Przewodniczącą

<http://pzd.pl/artykuly/9596/111/Podkomisja-Nadzwyczajna-wybrala-nowa-Przewodniczaca.html>

AH

11. Listy do Rzecznika Praw Obywatelskich

Listy do Rzecznika Praw Obywatelskich

Każdego dnia do biura Krajowej Rady wpływa wiele listów adresowanych do Rzecznika Praw Obywatelskich i Ministra Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej od działkowców z całej Polski i organów PZD, które oburzone są wystąpieniem RPO przeciwko ustawie o ROD.

Swoje pisma w sprawie ustawy o ROD kierują Prezy-

• Prezydium OZ Śląskiego

„Problem ponadnormatywnych altan nigdy nie był zanedbywany w Polskim Związku Działkowców. Od wielu lat jednostki terenowe Polskiego Związku Działkowców podejmują działania przeciwko rozbudowie ponadnormatywnych altan. Powoływane są komisje problemowe i rozstrzygane postępowania, które są szczególnie trudne. Osoby, które zamierzają altanę rozbudować do

dia OZ, Okręgowe Zarządy, Okręgowe Komisje Rewizyjne, Okręgowe Komisje Polityki Społecznej, Delegatury OZ, Kolegia Prezesów ROD, Zarządy ROD oraz indywidualni działkowcy i ich grupy. Poniżej prezentujemy fragmenty tylko kilku stanowisk. Z pełną ich treścią oraz innymi pismami w tej sprawie można zapoznać się na stronie pzd.pl.

rozmiarów ponadnormatywnych, zazwyczaj nie przedstawiają Zarządowi prawdziwych informacji w tym zakresie na etapie budowy, choć jest to ich obowiązkiem. Postępowania sądowe inicjowane są po wielu próbach nakłaniania takich działkowców do usunięcia naruszenia i bez winy Polskiego Związku Działkowców trwają od kilku miesięcy do kilku lat. Trudności w wyegzekwowaniu stosowania

przepisów zakazujących budownictwa ponadnormatywnego powoduje osłabienie ich oddziaływania na innych członków działkowej społeczności a także frustrację osób, które z tym problemem się zmagają. Jako przedstawiciele tej zdecydowanej większości działkowców, która od lat stosuje się do przepisów prawa i pragnie w

• OZ Mazowiecki

„Uważamy za swoją moralną powinność i pragniemy podkreślić i zarazem przypomnieć, że Polski Związek Działkowców jest reprezentantem niemal czterech milionów obywateli naszego kraju, zaś obowiązująca od dwóch lat ustawa, ma służyć dobru całego społeczeństwa, również tej grupy ludzi. Zdumiewa nas zatem to, że Rzecznik Praw Obywatelskich stara się podważać obowiązujące przepisy ustawy przedkładając interesy małej, choć krzykliwej grupy mieszkańców altan lub domów mieszkalnych pobudowanych wbrew ładowi prawnemu i logice, nie zawsze działkowców, łamiącej do tego przepisy obowiązującego prawa, ustawy, Statutu i Regulaminu ROD, nad postępowaniem, prawami i interesami ogromnej rzeszy

• Okręgowa Komisja Rewizyjna w Zielonej Górze

„Nasz niepokój budzi zaangażowanie się Rzecznika Praw Obywatelskich i posłów RP w sprawę osób zamieszkujących na terenie rodzinnych ogrodów działkowych. Funkcjonująca obecnie ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych powstała również na bazie inicjatyw poselskich, z których określono ramy dla przyszłości rodzinnych ogrodów działkowych z wykluczeniem możliwości zamieszkiwania na terenie działki. Obecne

• Okręgowa Komisja Polityki Społecznej w Bydgoszczy

„Wyrażamy dezaprobatę wobec działań Rzecznika Praw Obywatelskich, który zamiast bronić działkowców przestrzegających ustawy o ROD broni działkowców, którzy świadomie łamali i łamią prawo. W pełni podzielamy stanowisko wyrażone przez Prezydium KR PZD o niezgodnym z ustawą o rodzinnych ogrodach działkowych wykorzystywaniu przez niektórych działkowców użytkowanych przez nich altan do zamieszkiwania na

• Delegatura OZ w Bytomiu

„Przypominamy Panu, że obowiązująca obecnie ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych jest aktem prawnym, jednym z niewielu uchwalonych przez Sejm RP w wyniku inicjatywy ustawodawczej obywateli. Rozwiązania przyjęte w tej ustawie cieszą się olbrzymim poparciem społecznym. Dlatego uważamy, że

spokoju korzystać ze swoich działek rodzinnych, wyrażamy nadzieję, że uda się z zaistniałej sytuacji wyciągnąć prawidłowe wnioski i wspólnie podjąć takie działania, które doprowadzą do eliminacji tego niepożądanego zjawiska społecznego, jakim jest budowa ponadnormatywnych altan na działkach w rodzinnych ogrodach działkowych”.

prawomyślnych i praworzędnych działkowców. Nielegalne budowle na terenach Rodzinnych Ogrodów Działkowych, niezależnie od ich usytuowania, zamieszkiwanie w nieprzystosowanych do tego obiektach ogrodowych, szantaż wobec władz samorządowych, wobec władz ogrodów działkowych i temu podobne zachowania powinny i muszą być uznawane za sprzeczne zarówno z przepisami obowiązującego prawa, jak również sprzeczne z przyjętymi normami określającymi cele i zadania rodzinnych ogrodów działkowych. Uważamy, że podjęta przez Pana Rzecznika obrona łamiących ustawę, uprawiających taką samowolę, czynienie z nich ofiar systemu, kłóci się z podstawowymi zasadami państwa prawa”.

próby nagięcia prawa lub jego obejście dla nielicznej grupy osób jest krzywdzące dla pozostałej milionowej społeczności działkowej. Okręgowa Komisja Rewizyjna w Zielonej Górze wyraża pełne poparcie dla podejmowanych działań przez Krajową Radę Polskiego Związku Działkowców w celu unormowania kwestii zamieszkiwania na terenie rodzinnych ogrodów działkowych”.

działkach. Zakaz zamieszkiwania na działkach nie jest nowym przepisem, który ukazał się dopiero w ustawie z dnia 13 grudnia 2013 roku o rodzinnych ogrodach działkowych. Nie może być więc ten przepis dla części działkowców zamieszkujących w altanach na działkach ogrodowych żadnym zaskoczeniem. Zamieszkujący, tak poprzednio jak i teraz świadomie naruszali i naruszają przepisy prawa”.

powinien Pan wspierać nasze inicjatywy i egzekwowanie przyjętego prawa, a nie je kwestionować, a w przyszłości traktować PZD jako partnera i nie pomijać zasięgania opinii od naszej organizacji. Mamy nadzieję, że w przyszłości państwa działania będą oparte o nasze opinie i konsultacje, co powinno stanowić fundamentalną zasadę.

Uważamy za rzecz niedopuszczalną, aby autorytet urzędu RPO został podważony przez angażowanie się w działania skierowane przeciwko tej ustawie przyjętej dzięki

ogromnemu zaangażowaniu obywateli. Tego typu działania traktujemy jako kolejną próbę rozbicia i ingerowania w nasze środowisko”.

• Kolegium Prezesów ROD z Gubina

„Jeżeli uważa Pan, że rygory postawione działkowcom co do zakazu budownictwa ponadnormatywnego w ROD są nadmiernie restrykcyjne, to oznacza że uważa Pan, iż można przekształcić ogrody działkowe w osiedla lub getta dla osób, którym nie powiodło się w życiu lub osób które chcą tanim kosztem zapewnić sobie dach nad głową. Pytamy czy w tym kierunku mają rozwijać się ogrody działkowe, bo jeżeli tak, to oznacza, że to czego cała Europa nam zazdrości, tj. dobrze funkcjonujących tere-

nów rekreacyjnych, które podtrzymują więzi społeczne i integrują społeczność lokalną, należy zamienić na slumsy, w których każdy robi co chce. My, prezesi rodzinnych ogrodów działkowych, którzy zajmują się ich administracją od wielu lat uważamy, że powinien Pan przemyśleć po co powstały i czemu mają służyć rodzinne ogrody działkowe, a później wytaczać argument i zwracać się do ministrów o rozważenie zmian w prawie, które dobrze służy działkowcom”.

• Zarząd ROD im. Gen. Wł. Sikorskiego w Kwidzynie

„Ogrody działkowe od wielu lat spełniają funkcje rekreacyjne, zapewniając wypoczynek działkowcom i ich rodzinom, zapewniają zdrowe warzywa i owoce, integrują rodziny i lokalną społeczność. I te funkcje ROD zostały podtrzymane w zapisach nowej ustawy z 13 grudnia 2013 roku. Problem zamieszkiwania na działkach istnieje od dawna, lecz do tej pory walka z tymi, co łamią prawo działkowe była trudna. Dopiero nowa ustawa i zmiana niektórych zapisów w prawie budowlanym i innych przepisów umożliwiła skuteczną walkę z tym problemem. Na działkach mieszka nieliczna grupa, w

której naprawdę ludzie biedni stanowią znikomą część. Jak już są to cwaniacy, którzy znaleźli sobie tani sposób na zamieszkiwanie i zaspakajanie swoich potrzeb życiowych. Tylko jak sobie wyobrazić relaks i wypoczynek prawdziwego działkowca, gdy na sąsiedniej działce toczy się życie rodziny z wszelkimi towarzyszącymi odgłosami i zapachami, a na linkach wisi pranie, majtki, skarpety czy kalesony. Dlatego zwracamy się do Pana, aby stanął Pan po stronie tych działkowców, którzy nie mieszkają na działkach, szanują ład prawny i porządek”.

• Działkowiec Bogusław Dąbrowski z ROD im. Kmdr. Ppor. Jana Grudzińskiego w Gdyni

„Ogarnia mnie przysłowiowy pusty śmiech, kiedy dowiaduję się, że ci pseudo działkowcy, którzy pobudowali się na działkach żyją wręcz na skraju ubóstwa i nic nie mają. Nikt nie wmówi mi, że ludzie jeżdżący luksusowymi samochodami tylko dlatego mieszkają na działce, bo nie mają się gdzie podziąć. Wybudowanie domu, a nie altany działkowej przecież też sporo kosztuje. Gros osób zamieszkujących całorocznie na działkach niszczy nasze ogrody, bo wydaje im się, że są ponad prawem. To nie jest tak, że to Związek uwziął się na tych ludzi. Dział-

kowa społeczność korzystająca z ROD zgodnie z przeznaczeniem ma dość tych cwaniaków nagminnie łamiących prawo. Czy Polski Związek Działkowców ma się jedynie biernie przyglądać, jak na naszych oczach niszczone jest nasze wspólnie mienie, łamane jest prawo i jak ludzie, którzy to czynią czują się bezkarni, bo w ich obronie zabrał głos Rzecznik Praw Obywatelskich? Na takie pojmowanie sprawy nie było i nie będzie przyzwolenia naszej ponad milionowej społecznej organizacji porządowej!”.

• Działkowcy z ROD „Leśna Dolina” w Kwidzynie

„Działkowcy dobrze wiedzą, że nasze Rodzinne Ogrody Działkowe, zwłaszcza w dużych miastach są od kilkudziesięciu lat solą w oku i łakomym kąskiem wielkiego świata biznesu, którzy wszelkimi metodami dążą do odebrania nam terenów, które sami zagospodarowaliśmy na składowiskach śmieci, ugorach i bagnach wkładając w nie wiele zdrowia i serca, nie mówiąc już o włożonym kapitale. Nie rozumiemy również, poczyni-

ających na obronie osób zamieszkujących działki przez władze miejskie czy gminne, nadające im adres meldunkowy, przez co umywają swoje ręce przed inwestowaniem w regionalne socjalne budownictwo dla bezdomnych. Dochodzimy do wniosku, że następny RPO zamiast przeanalizować zamieszkiwanie na działkach pragnie rozbicia naszego Związku działkowców wszelkimi sposobami”.

Opr. AD

12. Ministrowie odpowiadają na interpelację posłanki Krystyny Sibińskiej

• Minister Infrastruktury i Budownictwa

Szanowny Panie Marszałku,

uregulowania prawne przewidziane w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150, z późn. zm.) w zakresie ochrony przed eksmisją z lokalu dotyczą lokatora, tj. najemcy lokalu lub osoby używającej lokal na podstawie innego tytułu prawnego niż prawo własności.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, przez lokal należy rozumieć lokal służący do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych, a także lokal będący pracownią służącą twórcy do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki.

Z kolei stosownie do art. 2 pkt 9a ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 40, z późn. zm.), przez altanę działkową należy rozumieć wolno stojący budynek rekreacyjno-wypoczynkowy lub inny obiekt budowlany spełniający taką funkcję, położony na terenie działki w rodzinnym ogrodzie działkowym, o powierzchni zabudowy do 35 m² oraz o wysokości do 5 m przy dachach stromych i do 4 m przy dachach płaskich, przy czym do powierzchni zabudowy nie wlicza się tarasu, werandy lub ganku, o ile ich łączna powierzchnia nie przekracza 12 m².

Altana działkowa nie jest lokalem mieszkalnym w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. W związku z tym osoba zamieszkująca w takiej altanie na terenie rodzinnego ogrodu działkowego nie może być uważana za lokatora w rozumieniu tej ustawy. Z tego powodu, w przypadku orzekania przez sąd obowiązku wydania działki po wygaśnięciu prawa do działki, brak jest podstaw prawnych do przyznania przez sąd w wyroku uprawnienia do lokalu socjalnego.

Uprzejmie informuję, że brak jest uzasadnienia do zmiany stanu prawnego w tym zakresie. Prawo powinno chronić te stany faktyczne, które są zgodne z prawem. Tymczasem na terenie działek obowiązuje zakaz zamieszkiwania (art. 12 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych). Tak więc podjęcie nielegalnego zamieszkiwania w altanach działkowych nie może powodować przyznania danej osobie statusu lokatora, jednak osoba taka może skorzystać z systemowych regulacji realizujących dyrektywę zapisaną w art. 75 ust. 1 Konstytucji RP, dotyczącą przeciwdziałania bezdomności. Osoby eksmitowane z altan posadowionych w rodzinnych ogrodach działkowych mogą liczyć na to, że stosownie do treści art. 1046 § 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks

postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.), zostanie im wskazane tymczasowe pomieszczenie (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2007 r. sygn. akt III CZP 157/06), jeśli jednak takie pomieszczenie nie zostanie wskazane w terminie sześciu miesięcy od dnia wszczęcia postępowania egzekucyjnego, dłużnik zostanie wyeksmitowany do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe. Eksmisja dłużnika do noclegowni, schroniska lub innej placówki zapewniającej miejsca noclegowe stanowi nadal realizowanie przez państwo polityki przeciwdziałającej bezdomności i zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych. Nie jest to oczywiście zaspokojenie potrzeb w pełni, jednak jest to działanie zmniejszające i łagodzące skutki eksmisji. Osoba przeniesiona w takie miejsce nie staje się bezdomna. Ma miejsce pozwalające na zaspokojenie podstawowych potrzeb, które ma stanowić punkt wyjścia do podejmowania przez taką osobę prób zmiany swojej sytuacji materialnej i osobistej. Z uwagi na godność człowieka, ustawodawca daje każdemu możliwość skorzystania z ochrony przed warunkami atmosferycznymi i możliwość odpoczynku, schronienia. Nie jest to bezdomność w potocznym rozumieniu tego słowa, gdyż taka wiązałaby się rzeczywiście z koniecznością przebywania w miejscach nieprzystosowanych i nieprzygotowanych na pobyt ludzi, z ciągłym i bezpośrednim wystawieniem na warunki atmosferyczne. Taka sytuacja nie ma miejsca w przypadku noclegowni i miejsc o podobnym charakterze.

Niezależnie od powyższego mając na uwadze, że zarówno wymagania zawarte w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, jak i sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego (ograniczone fundusze gminy) przekładają się na brak możliwości bieżącego i pełnego zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców, chociażby spełniających ustawowe kryteria, Ministerstwo złożyło wnioski o wpisanie do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów nowelizacji ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Obecnie w resorcie trwają prace analityczne nad koncepcją i zakresem zmian ukierunkowanych na bardziej efektywne osiągnięcie celów, jakim powinien służyć zasób publiczny. Rozważane propozycje mają zmierzać do wypracowania rozwiązań systemowych pozwalających gminom na prowadzenie racjonalniejszej i elastyczniejszej polityki mieszkaniowej, co z kolei przełoży się na skuteczniejsze udzielanie pomocy mieszkaniowej osobom jej potrzebującym. Po opracowaniu projektu i skierowaniu do uzgod-

nień międzyresortowych zostanie on udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej – podstawa prawna: art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

Przechodząc do kwestii pozbawienia eksmitowanych prawa do użytkowania ich dotychczasowej działki należy zauważyć, że funkcje mieszkalne dotychczas nie były przypisane ogrodom działkowym. Głównym założeniem obecnie obowiązującej ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych jest ukierunkowanie roli ogrodnictwa działkowego na zaspakajanie socjalnych, wypoczynkowych i rekreacyjnych potrzeb społeczeństwa, a zwłaszcza rodzin z dziećmi, emerytów, rencistów i niepełnosprawnych, poprzez kształtowanie warunków dla prowadzenia aktywnego i zdrowego trybu życia oraz ochrony środowiska i przyrody. Podkreślano ten fakt w uchylonej już ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. Nr 169, poz. 1419, z późn. zm.) oraz w art. 12 obowiązującej ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych. Przepis powyższy stanowi, że na terenie działki obowiązuje zakaz zamieszkiwania. Konsekwencja z jaką ustawodawca traktuje od lat kwestię roli ogrodów jako miejsc wypoczynku i okresowego pobytu dowodzi, że zakaz zamieszkiwania na terenie ogrodów jest świadomym i słusznym rozwiązaniem. Należy bowiem zauważyć, że tereny rodzinnych ogrodów działkowych nie są przystosowane do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych obywateli. Powierzchnia tych nieruchomości, układ przestrzenny, sposób zagospodarowania, stan wyposażenia w infrastrukturę techniczną, urządzenia ochrony sanitarnej, są niewystarczające dla dopuszczenia tworzenia osiedli mieszkaniowych na tych obszarach.

Ustawodawca przewidział sankcje za korzystanie z działki lub altany w sposób sprzeczny z przepisami.

Przepis art. 36 ust. 3 pkt 1 ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych stanowi, że stowarzyszenie ogrodowe może wypowiedzieć umowę, nie później niż na miesiąc naprzód, na koniec miesiąca kalendarzowego, jeżeli działkowiec pomimo pisemnego upomnienia nadal korzysta z działki lub altany działkowej w sposób sprzeczny z przepisami ustawy lub regulaminem, niszczy infrastrukturę ogrodową albo wykracza w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi ogrodowemu, czyniąc uciążliwym korzystanie z innych działek. Wobec powyższego należy zauważyć, że umocowanie do rozwiązania umowy działkowej w przypadkach, o których mowa powyżej ma charakter fakultatywny. Ponadto z przepisu wynika, że wypowiedzenie umowy dzierżawy działkowej powinno nastąpić dopiero w razie bezskuteczności pisemnego wezwania działkowca do zaprzestania korzystania z działki w sposób sprzeczny z ustawą lub regulaminem ogrodu. Jeśli zatem działkowiec zastosuje się do zasad wynikających z przepisów i regulaminu, stowarzyszenie nie ma podstaw do rozwiązania umowy.

Należy zauważyć, że przepisy ustawy o rodzinnych ogrodach działkowych, w tym rozwiązania przewidujące sankcje za korzystanie z działki w sposób sprzeczny z jej przeznaczeniem zostały przyjęte przez Parlament na podstawie obywatelskiego projektu ustawy. W pracach uczestniczyli przedstawiciele działkowców. Docierające aktualnie do resortu sygnały wskazują, że w ocenie licznej grupy działkowców obowiązujące przepisy w sposób należyty zabezpieczają potrzeby użytkowników ogrodów działkowych i gwarantują zachowanie idei ogrodnictwa działkowego w Polsce zgodnie z tradycją. Z większości wystąpień skierowanych do resortu wynika, że działkowcy nie wnoszą zastrzeżeń do przewidzianych w ustawie o rodzinnych ogrodach działkowych sankcji za nieprzestrzeganie przepisów.

Z wyrazami szacunku

/-/ Kazimierz Smoliński
Sekretarz Stanu

Warszawa, 31-03-2016

• **Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej**

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej monitoruje sytuację osób bezdomnych, szczególnie tych przebywających poza placówkami, w tzw. miejscach niemieszkalnych, do których należą m.in. pustostany, domki i altany działkowe. Dlatego też, mając na względzie ich bezpieczeństwo, szczególnie w okresie zimowym, co roku zwraca się z prośbą do wszystkich Wojewodów o zorganizowanie i koordynację działań mających na ce-

lu pomoc osobom bezdomnym, w tym w szczególności o zabezpieczenie noclegu i posiłku dla osób potrzebujących.

Ponadto, w dniu 2 stycznia 2016 r. na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej został zamieszczony Apel Pani Elżbiety Rafalskiej, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, z prośbą o szczególną wrażliwość i troskę polskiego społeczeństwa

na los osób potrzebujących pomocy w okresie silnych mrozów. Pani Minister zwróciła się do pracowników socjalnych i samorządów lokalnych, aby docierać z informacją i pomocą do wszystkich osób potrzebujących wsparcia.

W obszarze szczególnego zainteresowania i troski Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Sytuacja znajduje się sytuacja dzieci, które wraz ze swoimi rodzicami przebywają w tzw. miejscach niemieszkalnych. W związku z tym, w dniu 15 stycznia br. do Wojewodów został wystosowany apel z prośbą o koordynację działań na rzecz bezdomnych rodzin z dziećmi. W odpowiedzi, Wydziały Polityki Społecznej poinformowały o bieżącym monitorowaniu sytuacji osób i rodzin zagrożonych utratą mieszkania. Ponadto Wojewodowie zbierają informacje z gmin odnośnie przyjętych planów i harmonogramów zapewnienia tym rodzinom samodzielnych lokali mieszkalnych. Przypadki zagrożenia rodzin bezdomnością traktowane są priorytetowo, stąd polityka mieszkaniowa gmin prowadzona jest w sposób umożliwiający w pierwszej kolejności uzyskanie mieszkań socjalnych przez te rodziny. Natomiast w sytuacji braku wystarczającej liczby mieszkań socjalnych w mieszkaniowym zasobie gminy, rodziny znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji kierowane są do odpowiedniego ośrodka wsparcia, ośrodka interwencji kryzysowej, ewentualnie do mieszkania chronionego.

W przypadku eksmisji rodzinom z dziećmi należy zapewnić mieszkanie socjalne. W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, art. 14 ust. 1 stanowi bowiem, że w wyroku nakazującym opróżnienie lokalu sąd orzeka o uprawnieniu do otrzymania lokalu socjalnego bądź o braku takiego uprawnienia wobec osób, których nakaz dotyczy. Obowiązek zapewnienia lokalu socjalnego ciąży na gminie właściwej ze względu na miejsce położenia lokalu podlegającego opróżnieniu. Zgodnie z art. 14 ust. 4 ww. ustawy, sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego m.in. wobec małoletniego oraz sprawującego nad taką osobą opiekę i wspólnie z nią zamieszkałą, wobec osób obłożnie chorych, a także emerytów i rencistów spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej.

Z informacji przekazywanych Wojewodom przez ośrodki pomocy społecznej wynika, że wśród powodów zamieszkiwania na działkach wskazywane są najczę-

ściej: brak uprawnień do przydziału mieszkań z zasobów gminy, brak wystarczających środków na zakup lub wynajem mieszkania na otwartym rynku oraz niechęć dzielenia mieszkania z innymi członkami rodziny. Część rodzin w ogóle nie ubiega się o mieszkanie z zasobu gmin, gdyż w sposób świadomy sprzedała posiadane mieszkanie, a za część uzyskanych w ten sposób środków finansowych zakupiła działkę ogrodniczą wraz z domkiem. Stał się on docelowym miejscem zamieszkania, za które rodziny te nie ponoszą stałych comiesięcznych opłat.

Osoby zamieszkujące na działkach są grupą niejednorodną, tak pod względem powodu wyboru takiego miejsca pobytu, jak i sytuacji materialnej. Pracownicy socjalni prowadzą stały monitoring warunków bytowych osób zamieszkujących ogródki działkowe. Działania te ulegają znacznemu zintensyfikowaniu w okresie jesienno-zimowym. Znaczący udział biorą w nich funkcjonariusze Straży Miejskiej (gminnej), pracownicy ogródków działkowych i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Każdy sygnał o pogorszeniu się warunków życia, stanu zdrowia czy sytuacji materialnej jest niezwłocznie sprawdzany i podejmowane są wszystkie możliwe działania, aby pomóc tym osobom.

Rodziny znajdujące się w sytuacji materialnej uprawniającej do pomocy społecznej korzystają ze wsparcia materialnego w postaci zasiłków przyznanych z powodu bezrobocia czy długotrwałej choroby. Objęte są one także pomocą w postaci pracy socjalnej, posiłków dla dzieci oraz opału na zimę. Źródło utrzymania stanowią również świadczenia alimentacyjne, zasiłki dla bezrobotnych oraz wynagrodzenia za pracę.

Ustawa o rodzinnych ogrodach działkowych, na podstawie której swoje uchwały podejmuje Polski Związek Działkowców, znajduje się w gestii Ministra Infrastruktury, stąd Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie posiada kompetencji, aby stwierdzić, czy pozbawienie eksmitowanych prawa do użytkowania ich dotychczasowej działki jest zgodne z prawem i czy rozwiązanie umowy dzierżawy jest w takiej sytuacji konieczne.

Jeśli w wyniku działań zarządów ogrodów działkowych okazałoby się, że osoby zamieszkujące na stałe na ich terenie zostałyby pozbawione dachu nad głową, wówczas to gmina, zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 ze zm.), ma obowiązek zapewnić im schronienie.

Podsekretarz Stanu
/-/ Elżbieta Bojanowska

Warszawa, 01-04-2016

V. STAN POSIADANIA PZD

UCHWAŁA NR 75/2016

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 7 kwietnia 2016 r.

w sprawie przyjęcia stanu organizacyjnego PZD na dzień 31.12.2015 r.

Prezydium Krajowej Rady PZD działając na podstawie statutu PZD § 134 ust.2 pkt 6 w oparciu o dane, przekazane przez OZ PZD w formie Ankiety stanu organizacyjnego postanawia:

§ 1

Przyjąć wyniki ankiet, sporządzonych przez okręgowe zarządy PZD, zestawione w formie niżej opisanych tabel, stanowiących załącznik do niniejszej uchwały:

Tabela 1. Stan organizacyjny okręgowych zarządów PZD wg województw na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 2. Liczba jednostek organizacyjnych (zarzą-

dów ROD) na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 3. Powierzchnia Rodzinnych Ogrodów Działkowych (w ha) na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 4. Liczba działek w Rodzinnych Ogrodach Działkowych na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 5. Powierzchnia działek Rodzinnych Ogrodów Działkowych (w ha) na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 6. Liczba terenów Rodzinnych Ogrodów Działkowych na dzień 31.12.2015 r.

Tabela 7. Tytuł prawny PZD do gruntów ROD na dzień 31.12.2015 r.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPREZES

/-/ Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2016 r.

Tabela 1.

Stan organizacyjny okręgowych zarządów PZD wg województw wg stanu na dzień 31.12 2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD		Województwo	Liczba ROD	Powierzchnia ROD	Liczba działek	Powierzchnia Działek	Liczba terenów
	OZ	Woj.			w ha		w ha	
1.		Legnica	DOLNOŚLĄSKIE	164	1 685,8067	38 622	1 362,9570	315
2.		Sudecki		138	2 253,3443	41 878	1 523,9543	585
3.		Wrocław		226	2 345,2583	57 909	1 855,1056	419
	1			528	6 284,4093	138 409	4 742,0169	1 319
4.		Bydgoszcz	KUJAW.-POMORSKIE	203	1 568,2230	30 164	1 151,2475	217
5.		Toruń-Włocł.		193	1 127,3954	23 821	888,3295	244
	2			396	2 695,6184	53 985	2 039,5770	461
6.	3	Lublin	LUBELSKIE	170	1 312,4372	30 536	1 020,1315	219
7.		Gorzów Wlkp.	LUBUSKIE	70	724,9095	16 302	586,0200	103
8.		Zielona Góra		121	1 380,6365	28 684	1 128,8288	220
	4			191	2 105,5460	44 986	1 714,8488	323
9.	5	Łódzki	ŁÓDZKIE	306	1 981,9778	44 341	1 523,5278	413
10.	6	Małopolski	MAŁOPOLSKIE	251	1 296,0012	29 318	996,8470	336
11.	7	Mazowiecki	MAZOWIECKIE	467	3 568,4617	79 960	2 740,4760	561
12.	8	Opolski	OPOLSKIE	105	1 631,9499	38 503	1 317,8954	289
13.	9	Podkarpacki	PODKARPACKIE	169	1 325,7860	29 667	1 084,1472	228
14.	10	Podlaski	PODLASKIE	99	953,9441	20 935	723,1108	113
15.		Gdańsk	POMORSKIE	234	2 174,2018	50 720	1 715,5507	344
16.		Słupsk		23	542,9390	11 826	459,0786	70
	11			257	2 717,1408	62 546	2 174,6293	414
17.		Częstochowa		59	449,2287	8 642	309,1043	79
18.		Śląski	ŚLĄSKIE	603	3 781,3621	92 512	3 209,3584	874
	12			662	4 230,5908	101 154	3 518,4627	953
19.	13	Świętokrzyski	ŚWIĘTOKRZYSKIE	79	813,6908	18 709	611,5315	147
20.		Elbląg		76	530,4988	10 446	393,1789	100
21.		Warm.-Mazurski	WARMIŃ.-MAZUR.	168	1 711,3030	38 227	1 352,0496	236
	14			244	2 241,8018	48 673	1 745,2285	336
22.		Kalisz	WIELKOPOLSKIE	134	911,7467	20 816	727,5127	186
23.		Piła		83	706,2199	16 133	571,2518	98
24.		Poznań		298	2 636,5137	54 768	1 963,6650	369
	15			515	4 254,4803	91 717	3 262,4295	653
25.		Koszalin	ZACH.-POMORSKIE	86	1 046,3900	22 006	851,8029	123
26.		Szczecin		170	2 528,4368	51 442	2 041,1984	347
	16			256	3 574,8268	73 448	2 893,0013	470
		Ogółem		4 695	40 988,6629	906 887	32 111,4151	7 235

Tabela 2.
Liczba jednostek organizacyjnych (zarządów ROD) wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD	Ogółem	Razem	Stałe		Razem	Czasowe	
				miejskie	podmiejskie		miejskie	podmiejskie
1.	Bydgoszcz	203	202	122	80	1	1	0
2.	Częstochowa	59	58	34	24	1	1	0
3.	Elbląg	76	76	48	28	0	0	0
4.	Gdańsk	234	234	205	29	0	0	0
5.	Gorzów Wlkp.	70	70	67	3	0	0	0
6.	Kalisz	134	134	118	16	0	0	0
7.	Koszalin	86	86	80	6	0	0	0
8.	Legnica	164	164	150	14	0	0	0
9.	Lublin	170	165	147	18	5	5	0
10.	Łódzki	306	304	247	57	2	2	0
11.	Małopolski	251	247	211	36	4	4	0
12.	Mazowiecki	467	467	304	152	11	7	4
13.	Opolski	105	105	81	24	0	0	0
14.	Piła	83	83	79	4	0	0	0
15.	Podkarpacki	169	161	153	8	8	8	0
16.	Podlaski	99	99	81	18	0	0	0
17.	Poznań	298	298	249	49	0	0	0
18.	Słupsk	23	23	23	0	0	0	0
19.	Sudecki	138	138	138	0	0	0	0
20.	Szczecin	170	170	157	13	0	0	0
21.	Śląski	603	594	581	13	9	9	0
22.	Świętokrzyski	79	77	74	3	2	2	0
23.	Toruńsko-Włocławski	193	182	148	34	11	11	0
24.	Warmińsko-Mazurski	168	168	145	23	0	0	0
25.	Wrocław	226	226	222	4	0	0	0
26.	Zielona Góra	121	121	86	35	0	0	0
	Ogółem	4695	4652	3950	691	54	50	4

Tabela 3.
Powierzchnia Rodzinych Ogrodów Działkowych (w ha) wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD	Ogółem	Razem	Stałe		Razem	Czasowe	
				miejskie	podm.		miejskie	podm.
1.	Bydgoszcz	1 568,2230	1 568,1654	886,5057	678,6597	3,0576	3,0576	0
2.	Częstochowa	449,2287	447,4002	224,1746	223,2256	1,8285	1,8285	0
3.	Elbląg	530,4988	530,4988	298,0121	232,4867	0	0	0
4.	Gdańsk	2 174,2018	2 174,2018	1 921,5883	252,6135	0	0	0
5.	Gorzów Wlkp.	724,9095	724,9095	713,1688	11,7407	0	0	0
6.	Kalisz	911,7467	911,7467	758,4255	153,3212	0,0000	0,0000	0
7.	Koszalin	1 046,3900	1 046,3900	988,5442	57,8458	0	0	0
8.	Legnica	1 685,8067	1 685,8067	1 455,3936	230,4131	0	0	0
9.	Lublin	1 312,4372	1 293,9852	1 163,5858	130,3994	18,4520	18,4520	0
10.	Łódzki	1 981,9778	1 980,3778	1 549,1178	431,2600	1,6000	1,6000	0
11.	Małopolski	1 296,0012	1 292,7776	1 025,7992	266,9784	3,2236	3,2236	0
12.	Mazowiecki	3 568,4617	3 534,5040	3 357,3452	1 277,1588	33,9577	26,2177	7,7400
13.	Opolski	1 631,9499	1 631,9499	1 360,9411	271,0088	0,0000	0,0000	0
14.	Piła	706,2199	706,2199	624,8328	81,3871	0	0	0
15.	Podkarpacki	1 325,7860	1 288,1149	1 255,8149	32,3000	37,6711	37,6711	0
16.	Podlaski	953,9441	953,9441	682,7297	271,2144	0	0	0
17.	Poznań	2 636,5137	2 636,5137	2 016,2856	620,2281	0	0	0
18.	Słupsk	542,9390	542,9390	459,0417	83,8973	0	0	0
19.	Sudecki	2 253,3443	2 253,3443	2 253,3443	0	0	0	0
20.	Szczecin	2 528,4368	2 528,4368	2 354,7197	173,7171	0	0	0
21.	Śląski	3 781,3621	3 758,9501	3 677,8401	81,1100	22,4120	22,4120	0
22.	Świętokrzyski	813,6908	812,9623	773,5735	39,3888	0,7285	0,7285	0
23.	Toruń.-Włocł.	1 127,3954	1 104,9973	938,4832	166,5141	22,3981	22,3981	0
24.	War.-Mazurski	1 711,3030	1 711,3030	1 365,2333	346,0697	0	0	0
25.	Wrocław	2 345,2583	2 345,2583	2 280,8564	64,4019	0	0	0
26.	Zielona Góra	1 380,6365	1 380,6365	929,5465	451,0900	0	0	0
	Ogółem	40 988,6629	40 843,3338	35 314,9036	6 628,4302	145,3291	137,5891	7,7400

Tabela 4.
Liczba działek w Rodzinnych Ogrodach Działkowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD	Ogółem	Razem	Stałe		Razem	Czasowe	
				miejskie	podmiejskie		miejskie	podmiejskie
1.	Bydgoszcz	30 164	30 112	20 760	9 352	52	52	0
2.	Częstochowa	8 642	8 569	4 526	4 043	73	73	0
3.	Elbląg	10 446	10 446	6 807	3 639	0	0	0
4.	Gdańsk	50 720	50 720	47 354	3 366	0	0	0
5.	Gorzów Wlkp.	16 302	16 302	15 989	313	0	0	0
6.	Kalisz	20 816	20 816	17 421	3 395	0	0	0
7.	Koszalin	22 006	22 006	20 899	1 107	0	0	0
8.	Legnica	38 622	38 622	34 605	4 017	0	0	0
9.	Lublin	30 536	30 081	26 991	3 090	455	455	0
10.	Łódzki	44 341	44 301	36 450	7 851	40	40	0
11.	Małopolski	29 318	29 286	24 601	4 685	32	32	0
12.	Mazowiecki	79 960	79 258	55 663	23 595	702	405	297
13.	Opolski	38 503	38 503	32 950	5 553	0	0	0
14.	Piła	16 133	16 133	14 311	1 822	0	0	0
15.	Podkarpacki	29 667	28 773	27 848	925	894	894	0
16.	Podlaski	20 935	20 935	16 277	4 658	0	0	0
17.	Poznań	54 768	54 768	41 882	12 886	0	0	0
18.	Słupsk	11 826	11 826	10 367	1 459	0	0	0
19.	Sudecki	41 878	41 878	41 878	0	0	0	0
20.	Szczecin	51 442	51 442	48 453	2 989	0	0	0
21.	Śląski	92 512	91 880	90 434	1 446	632	632	0
22.	Świętokrzyski	18 709	18 668	18 124	544	41	41	0
23.	Toruń.-Włocławski	23 821	23 201	19 278	3 923	620	620	0
24.	Warmiń.-Mazurski	38 227	38 227	34 583	3 644	0	0	0
25.	Wrocław	57 909	57 909	56 921	988	0	0	0
26.	Zielona Góra	28 684	28 684	18 634	10 050	0	0	0
	Ogółem	906 887	903 346	784 006	119 340	3 541	3 244	297

Tabela 5.
Powierzchnia działek Rodzinych Ogrodów Działkowych (w ha) wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD	Ogółem	Razem	Stałe		Razem	Czasowe	
				miejskie	podmiejs.		miejskie	podmiejs.
1.	Bydgoszcz	1 151,2475	1 148,0655	780,0329	368,0326	3,1820	3,1820	0
2.	Częstochowa	309,1043	307,5243	160,5987	146,9256	1,5800	1,5800	0
3.	Elbląg	393,1789	393,1789	250,0286	143,1503	0	0	0
4.	Gdańsk	1 715,5507	1 715,5507	1 594,1994	121,3513	0	0	0
5.	Gorzów Wlkp.	586,0200	586,0200	576,1700	9,8500	0	0	0
6.	Kalisz	727,5127	727,5127	612,2438	115,2689	0,0000	0,0000	0
7.	Koszalin	851,8029	851,8029	807,3337	44,4692	0	0	0
8.	Legnica	1 362,9570	1 362,9570	1 190,3446	172,6124	0	0	0
9.	Lublin	1 020,1315	1 006,7315	873,7003	133,0312	13,4000	13,4000	0
10.	Łódzki	1 523,5278	1 522,3678	1 140,0378	382,3300	1,1600	1,1600	0
11.	Małopolski	996,8470	994,1370	807,4119	186,7351	2,7000	2,7000	0
12.	Mazowiecki	2 740,4760	2 730,1466	1 815,9224	914,2242	10,3294	4,3294	6,0000
13.	Opolski	1 321,4493	1 321,4493	1 125,3968	196,0525	0,0000	0,0000	0
14.	Piła	571,2518	571,2518	504,4688	66,7830	0	0	0
15.	Podkarpacki	1 084,1472	1 061,5949	1 035,2595	26,3354	22,5523	22,5523	0
16.	Podlaski	723,1108	723,1108	538,0296	185,0812	0	0	0
17.	Poznań	1 963,6650	1 963,6650	1 405,7627	557,9023	0	0	0
18.	Słupsk	459,0786	459,0786	393,9948	65,0838	0	0	0
19.	Sudecki	1 523,9543	1 523,9543	1 523,9543	0	0	0	0
20.	Szczecin	2 041,1984	2 041,1984	1 926,4184	114,7800	0	0	0
21.	Śląski	3 209,3584	3 189,8941	3 126,9406	62,9535	19,4643	19,4643	0
22.	Świętokrzyski	611,5315	611,0083	588,6514	22,3569	0,5232	0,5232	0
23.	Toruń.-Włocław.	888,3295	868,0876	727,5685	140,5191	20,2419	20,2419	0
24.	Warmin.-Mazurski	1 352,0496	1 352,0496	1 067,0258	285,0238	0	0	0
25.	Wrocław	1 855,1056	1 855,1056	1 805,5756	49,5300	0	0	0
26.	Zielona Góra	1 128,8288	1 128,8288	713,8458	414,9830	0	0	0
	Ogółem	32 111,4151	33 016,2820	27 090,9167	4 925,3653	95,1331	89,1331	6,0000

Tabela 6.
Liczba terenów Rodzinnych Ogrodów Działkowych wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD	Ogółem	Razem	Stałe		Razem	Czasowe	
				miejskie	podmiejskie		miejskie	podmiejskie
1.	Bydgoszcz	217	216	132	84	1	1	0
2.	Częstochowa	79	78	47	31	1	1	0
3.	Elbląg	100	100	69	31	0	0	0
4.	Gdańsk	344	344	310	34	0	0	0
5.	Gorzów Wlkp.	103	103	99	4	0	0	0
6.	Kalisz	186	186	166	20	0	0	0
7.	Koszalin	123	123	115	8	0	0	0
8.	Legnica	315	315	299	16	0	0	0
9.	Lublin	219	214	195	19	5	5	0
10.	Łódzki	413	411	344	67	2	2	0
11.	Małopolski	336	331	293	38	5	5	0
12.	Mazowiecki	561	549	367	182	12	8	4
13.	Opolski	289	289	255	34	0	0	0
14.	Piła	98	98	94	4	0	0	0
15.	Podkarpacki	228	216	206	10	12	12	0
16.	Podlaski	113	113	94	19	0	0	0
17.	Poznań	369	369	306	63	0	0	0
18.	Słupsk	70	70	63	7	0	0	0
19.	Sudecki	585	585	585	0	0	0	0
20.	Szczecin	347	347	328	19	0	0	0
21.	Śląski	874	865	847	18	9	9	0
22.	Świętokrzyski	147	145	141	4	2	2	0
23.	Toruńsko-Włocławski	244	225	186	39	19	19	0
24.	Warmińsko-Mazurski	236	236	204	32	0	0	0
25.	Wrocław	419	419	415	4	0	0	0
26.	Zielona Góra	220	220	165	55	0	0	0
	Ogółem	7 235	7 167	6 325	842	68	64	4

Tabela 7.
Tytuł prawny PZD do gruntów ROD na dzień 31. 12.2015 r.

Lp.	Okręgowy Zarząd PZD	POWIERZCHNIA ROD (w ha)						Razem	% pow. w użytkowaniu wieczystym i własność do pow. ogółem
		Ogółem	Użytkowanie		Użytkowanie wieczyste i własność				
			użytkowanie nabyte		użytkownie wieczyste nabyte		własność		
			odpłatnie	nieodpłatnie	odpłatnie	nieodpłatnie			
1.	Bydgoszcz	1 568,2230		303,3298	39,0605	1 225,3487	0,4840	1 264,8932	80,7%
2.	Częstochowa	449,2287		90,1900		359,0387		359,0387	79,9%
3.	Elbląg	530,4988		30,8866		499,5122		499,6122	94,2%
4.	Gdańsk	2174,2018	0,4775	665,7178		1 507,1965	0,8100	1 508,0065	69,4%
5.	Gorzów Wlkp.	724,9095		17,6765		704,8079	2,4251	707,2330	97,6%
6.	Kalisz	911,7467		325,8724	0,0917	585,5046	0,2780	585,8743	64,3%
7.	Koszalin	1 046,3900	8,4589	89,4431	2,4113	943,7707	2,3080	948,4900	90,6%
8.	Legnica	1 685,8067		14,3529	1,1764	1 669,3545	0,9229	1 671,4538	99,1%
9.	Lublin	1 312,4372		667,9407		639,8696	4,6269	644,4965	49,1%
10.	Łódzki	1 981,9778		1 282,7506		693,9764	5,2508	699,2272	35,3%
11.	Małopolski	1 296,0012		787,1143		503,6040	5,2829	508,8869	39,3%
12.	Mazowiecki	3 568,4617		2 663,6890	2,6000	899,2527	2,9200	904,7727	25,4%
13.	Opolski	1 631,9499		366,4396	0,0101	1 262,1992	3,3010	1 265,5103	77,5%
14.	Piła	706,2199		7,8500		698,3699		698,3699	98,9%
15.	Podkarpacki	1 325,7860		385,8269	1,0552	937,0144	1,8895	939,9591	70,9%
16.	Podlaski	953,9441		233,8222		719,9685	0,1534	720,1219	75,5%
17.	Poznań	2 636,5137	0,9596	1 088,2480	6,1600	1 539,1706	1,9755	1 547,3061	58,7%
18.	Słupsk	542,9390		69,8485	0,0986	454,5248	18,4671	473,0905	87,1%
19.	Sudecki	2 253,3443		150,5981		2 100,7788	1,9674	2 102,7462	93,3%
20.	Szczecin	2 528,4368		1 197,1555	1,1640	1 329,6473	0,4700	1 331,2813	52,7%
21.	Śląski	3 781,3621		3 185,1862	37,3871	558,7888		596,1759	15,8%
22.	Świętokrzyski	813,6908	3,1000	554,0411		247,9136	8,6361	256,5497	31,5%
23.	Toruń.-Włocł.	1 127,3954		161,5948	1,6387	959,0257	5,1362	965,8006	85,7%
24.	Warmin.-Mazur.	1 711,3030		281,4077		1 429,8953		1 429,8953	83,6%
25.	Wrocław	2 345,2583		645,8690		1 698,7291	0,6602	1 699,3893	72,5%
26.	Zielona Góra	1 380,6365		2,4477	0,0037	1 377,6835	0,5016	1 378,1888	99,8%
	Ogółem	40 988,6629	12,9940	15 269,2990	92,8573	25 545,0460	68,4666	25 706,3699	62,7%

VI. KONKURS KRAJOWY „WZOROWA ALTANA”

Prezydium KR PZD dnia 21 marca 2016 r. podjęło uchwałę o ogłoszeniu konkursu krajowego „Wzorowa altana”. Jest to konkurs otwarty, do którego mogą zgła-

szać się bezpośrednio wszyscy działkowcy z ROD zrzeszonych w PZD. Zgłoszenia można przysyłać do biura KR PZD od dnia 25 maja 2016 r.

UCHWAŁA NR 60 /2016

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 21 marca 2016 r.

w sprawie ogłoszenia konkursu krajowego „WZOROWA ALTANA”

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców, działając na podstawie § 134, pkt. 14 statutu PZD w związku z § 7 statutu, postanawia:

§ 1

1. Ogłosić na rok 2016 konkurs krajowy pn. „**Wzorowa Altana**”.
2. Regulamin konkursu stanowi załącznik Nr 1 do uchwały.
3. Ankieta konkursowa stanowi załącznik Nr 2 do uchwały.

§ 2

- 1 Do udziału w konkursie mogą być zgłaszane altany działkowców z ROD zrzeszonych w Polskim Związku Działkowców.
- 2 Do konkursu mogą być zgłaszane wyłącznie altany zgodne z regulaminem ROD oraz ustawą o ROD z dnia 13 grudnia 2013r.
- 3 Warunkiem uczestnictwa w Konkursie jest pisemna akceptacja regulaminu konkursu „Wzorowa Altana”.
- 4 Termin zgłaszania altan do konkursu upływa z dniem 25 maja 2016 r.
(decyduje data stempla pocztowego).

§ 3

Zgłoszenie altany do konkursu winno zawierać:

1. Nazwiska i imiona działkowców – użytkowników altany wraz z adresem korespondencyjnym.
2. Numer działki oraz nazwę i adres ROD, na terenie którego znajduje się altana.
3. Pisemną informację o altanie ujmującą wszystkie działy zawarte w regulaminie konkursu krajowego.
4. Materiał zdjęciowy (do 5 fotografii) dobrej jakości obejmujący:
 - a) altanę w całej okazałości,
 - b) altanę wraz z jej najbliższym otoczeniem,

c) wyposażenie altany,

d) altanę na tle całej działki.

§ 4

Brak załączenia do zgłoszenia dokumentów, o których mowa w § 3, skutkuje nie przyjęciem altany do konkursu.

§ 5

1. Członek Komisji Konkursowej KR PZD wraz z instruktorem SSI na podstawie przesłanych materiałów, a także lustracji przeprowadzonej w okresie od dnia 15 czerwca 2016 r. do dnia 10 lipca 2016 r. dokona oceny altan zgłoszonych do konkursu.
2. Komisja Konkursowa Krajowej Rady PZD sporządzi protokół wraz z wnioskami na potrzeby Prezydium Krajowej Rady PZD.

§ 6

Prezydium Krajowej Rady PZD na podstawie protokołu i wniosków Komisji Konkursowej dokona rozstrzygnięcia konkursu i ustali listę jego laureatów oraz wyróżnionych w konkursie.

§ 7

Działkowcy:

- 1) laureaci konkursu (10 altan) otrzymają nagrody rzeczowe o wartości 1000,- zł.
- 2) wyróżnionych 20 altan otrzymają nagrody rzeczowe o wartości 500,- zł.
- 3) użytkownicy wszystkich altan biorących udział w konkursie otrzymują dyplomy, a także roczną prenumeratę miesięcznika „działkowiec” oraz wydawnictwa związkowe.

§ 8

Wyniki konkursu opublikowane zostaną w miesięczniku „działkowiec”, Biuletynie Informacyjnym PZD oraz na stronie internetowej Krajowej Rady PZD.

I WICEPREZES

/-/ Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 21 marca 2016 r.

REGULAMIN KONKURSU „WZOROWA ALTANA”

I. ORGANIZATOR

Krajowa Rada Polskiego Związku Działkowców

II. CEL KONKURSU

Celem konkursu jest propagowanie rodzinnych ogrodów działkowych poprzez funkcjonalne altany.

III. WARUNKI UCZESTNICTWA

1. Konkurs ma charakter otwarty, skierowany jest do wszystkich działkowców z ROD zrzeszonych w Polskim Związku Działkowców.
2. Do konkursu mogą być zgłaszane wyłącznie altany zgodne z Regulaminem ROD oraz z Ustawą o ROD z 13 grudnia 2013 r. Zgłoszone do konkursu altany niezgodne z Regulaminem ROD oraz z Ustawą o ROD z 13 grudnia 2013 r. nie będą rozpatrywane i nie wezmą udziału w konkursie.
3. Każdy uczestnik przystępując do Konkursu składa oświadczenie zawarte w Ankiecie konkursowej dotyczące:
 - a) zapoznania się i akceptacji regulaminu konkursu „Wzorowa Altana”
 - b) potwierdzenia danych i osobistego wykonania pracy konkursowej,
 - c) wyrażenia zgody na przekazanie Krajowej Radzie Polskiego Związku Działkowców praw autorskich do zdjęć,
 - d) wyrażenia zgody na przetwarzanie swoich danych osobowych wyłącznie dla potrzeb konkursu „Wzorowa Altana” zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 r. o Ochronie Danych Osobowych (Dz. U. Nr 133 poz. 883)
 - e) prawa do altany zgłoszonej do konkursu.
4. Uczestnik konkursu powinien przesłać maksymalnie 5 fotografii dobrej jakości, na których musi się znaleźć:
 - a) altana w całej okazałości
 - b) altana wraz z jej najbliższym otoczeniem
 - c) wyposażenie altany
 - d) altana na tle całej działki
5. Dostarczenie pracy do biura Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców jest równoznaczne z udziałem w konkursie.
6. Materiały konkursowe powinny być dostarczone na adres: konkursy@pzd.pl (w tytule e-maila należy wpisać „Konkurs Wzorowa Altana”) lub tradycyjną pocztą na adres: Polski Związek Działkowców Krajowa Rada ul. Bobrowiecka 1 00-728 Warszawa.
7. Komisja nie zwraca uczestnikom konkursu „Wzorowa Altana” przesłanych przez nich materiałów konkursowych.
8. Materiały konkursowe powinny zawierać:
 - a) dane osobowe uczestnika:
 - imię i nazwisko,
 - wiek,
 - adres zamieszkania,
 - telefon kontaktowy,
 - adres e-mail.
 - b) opis miejsca wykonania fotografii: nr działki, nazwa ROD, okręg,
 - c) dokładny opis każdej przesłanej fotografii.
9. Materiały konkursowe nie mogą być poddane wcześniejszej obróbce graficznej.

IV. PRZEBIEG KONKURSU

1. Zgłoszenia do Konkursu przyjmowane będą do dnia 25 maja 2016r.
2. Oceny prac dokona Komisja Konkursowa; prace niespełniające warunków regulaminowych nie będą oceniane.

ANKIETA KONKURSOWA „WZOROWA ALTANA”

.....
.....
.....
(nazwiska i imiona działkowców – użytkowników altany, zgłoszonej do konkursu „Wzorowa Altana”,
adres korespondencyjny, numer telefonu)

Altana położona na działce nr w Rodzinnym Ogrodzie Działkowym

im. W

Okręg

Ocena zgłoszonej do konkursu Altany i przyznawanie punktów odbywa się na podstawie poniższych wytycznych:

1. Estetyka i stan techniczny altany

a) estetyka altany	0-10 pkt.	...pkt.
b) stan techniczny altany	0-10 pkt.	...pkt.
b) kreatywne rozwiązania architektoniczne	0-10 pkt.	...pkt.

2. Użycie ekologicznych materiałów

0-10 pkt. ...pkt.

3. Wyposażenie altany

a) harmonijne i funkcjonalne rozwiązania we wnętrzu altany, służące do zaspokajania potrzeb wypoczynkowych i socjalnych	0-10 pkt.	...pkt.
b) pomieszczenia gospodarcze	0 - 5 pkt.	...pkt.
c) taras i jego stan techniczny	0-10 pkt.	...pkt.
d) inne wyposażenie	0 - 5 pkt.	...pkt.

4. Funkcjonalność altany

a) nowatorskie i innowacyjne rozwiązania	0-10 pkt.	...pkt.
b) inne przydatne funkcje	0- 5 pkt.	...pkt.

5. Wkomponowanie altany w krajobraz ROD

0-10 pkt. ...pkt.

6. Zagospodarowanie terenu wokół altany

0-10 pkt. ...pkt.

Razem 105 pkt. Przyznano -pkt.

Podpisy przedstawicieli
Zarządu ROD

Podpisy członków zespołu
Komisji Konkursowej

Podpisy działkowców
– użytkowników altany

1.

1.

.....

2.

2.

.....

Pieczęć ROD

Miejscowość, dnia 2016 r.

Oświadczenie uczestnika Konkursu „Wzorowa Altana”

Przystępując do konkursu „Wzorowa Altana” niniejszym oświadczam, że:

- a) zapoznałam/zapoznałem się i akceptuję regulamin Konkursu „Wzorowa Altana”,
- b) jestem właścicielem altany zgłoszonej do konkursu,
- c) zawarte w niniejszej ankiecie dane są prawdziwe, a dostarczoną pracę wykonałam/ wykonałem osobiście i nie narusza ona praw autorskich innych osób,
- d) wyrażam zgodę na przekazanie praw autorskich do zdjęć na rzecz Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców,
- e) wyrażam zgodę na przetwarzanie swoich danych osobowych (zgodnie z Ustawą z dnia 29.08.1997 r. o Ochronie Danych Osobowych- Dz. U. Nr 133 poz. 883) dla potrzeb konkursu „Wzorowa Altana”

.....
(data i podpis składającego oświadczenie)

VII. UCHWAŁY PREZYDIUM KR PZD

UCHWAŁA NR 76/2016

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 7 kwietnia 2016 r.

**w sprawie skreślenia ROD z Rejestru ROD
w związku z wyodrębnieniem ROD na podstawie ustawy o ROD**

Prezydium Krajowej Rady PZD działając na podstawie § 134 ust. 2 pkt. 7 i 12 statutu PZD w związku z wyodrębnieniem ROD na podstawie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (Dz. U. 2014 poz. 40) postanawia, co następuje

§ 1

1. Z dniem wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) i uzyskania osobowości prawnej stowarzyszenie ogrodowe powołane na podstawie uchwały o wyodrębnieniu rodzinnego ogrodu działkowego (zwane dalej stowarzyszeniem ogrodowym) staje się następcą prawnym PZD w zakresie praw i obowiązków PZD w stosunku do rodzinnego ogrodu działkowego (ROD). Następstwo prawne obejmuje w szczególności prawa do nieruchomości zajmowanych przez ROD, własność infrastruktury ogrodowej oraz środki na rachunkach bankowych prowadzonych dla ROD.
2. Podstawę rachunkową wyodrębnienia ROD stanowi sprawozdanie finansowe ROD sporządzone na dzień poprzedzający dzień uzyskania wpisu stowarzyszenia ogrodowego w KRS.
3. Postanowienie o rejestracji stowarzyszenia ogrodowego w KRS stanowi podstawę zakończenia działalności ROD prowadzonego przez PZD, w tym skreślenia ROD z Rejestru ROD.

4. W przypadku zaskarżenia postanowienia o rejestracji stowarzyszenia ogrodowego w KRS, skreślenie ROD z Rejestru ROD ulega zawieszeniu do czasu rozstrzygnięcia sprawy.

§ 2

1. W celu skreślenia ROD z Rejestru ROD okręgowy zarząd PZD winien wystąpić do Prezydium Krajowej Rady PZD z wnioskiem o podjęcie uchwały w sprawie skreślenia ROD z Rejestru ROD w związku z wyodrębnieniem ROD na podstawie ustawy o ROD.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, winny być załączone następujące dokumenty:
 - a) odpis aktualny z KRS dotyczący stowarzyszenia ogrodowego,
 - b) uchwała Prezydium OZ PZD w sprawie stwierdzenia wyodrębnienia ROD zgodnie z ustawą o ROD wraz z oznaczeniem nieruchomości, zajętej przez ROD (*numer rejestrowy, powierzchnia ROD i liczba działek rodzinnych, numery działek geodezyjnych, tytuł prawny przysługujący PZD do nieruchomości oraz dokumenty prawne z nim związane*),
 - c) wniosek o wykreślenie ROD z REGON.
3. Dane wyodrębnionego ROD winny być uprzednio uzgodnione w Rejestrze ROD w oparciu o aktualny

stan prawny bądź posiadaną wiedzę.

§ 3

Niezależnie od działań, o których mowa w § 2, okręgowy zarząd PZD zobowiązany jest do:

1. Poinformowania właścicieli gruntów zajętych przez ROD o przejęciu przez stowarzyszenie ogrodowe na podstawie art. 73 ust. 3 ustawy o ROD praw do nieruchomości zajmowanych przez wyodrębniony ROD i własności infrastruktury ogrodowej.
2. Podejmowania przewidzianych prawem działań mających na celu zabezpieczenie praw PZD i działkowców, w szczególności poprzez zapewnienie aby zmiany w księgach wieczystych związane z ujawnianiem praw stowarzyszenia ogrodowego nie obejmowały praw do nieruchomości zajmowanych przez ROD prowadzone przez PZD.
3. Podejmowania działań, o których mowa w uchwale nr 261/2015 Prezydium KR PZD z dnia 20.10.2015 r. w sprawie przyjęcia wytycznych w sprawie sporządzenia sprawozdań finansowych na okoliczność wyodrębnienia się ROD. Komplet dokumentów związanych ze sprawozdaniem finansowym o którym mowa w § 1 ust. 2 jest przechowywany przez OZ PZD w aktach rejestrowych

wyodrębnionego ROD.

4. Podejmowania przewidzianych prawem działań w celu dokonania ze stowarzyszeniem ogrodowym rozliczeń z tytułu należności wewnątrzorganizacyjnych wyodrębnionego ROD.

§ 4

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Traci moc uchwała nr 221/2015 Prezydium KR PZD z dnia 30 września 2015 r. w sprawie skreślenia ROD z Rejestru ROD w związku z wyłączeniem się na podstawie ustawy o ROD.
3. W wytycznych do sporządzania sprawozdania finansowego na dzień poprzedzający wyodrębnienie ROD, wprowadzonych uchwałą nr 261/2015 Prezydium KR PZD z dnia 20.10.2015 r. w ostatnim akapicie na str. 5 skreśla się następujący tekst: „*Okręgi PZD po dokonaniu oceny sprawozdania finansowego przez okręgową komisję rewizyjną i przyjęciu przez prezydium OZ PZD, przesyłają komplet dokumentów każdego wyłączonego się ROD (wraz z oceną dokonaną przez główną księgową okręgu) do jednostki krajowej PZD w terminie 15 dni od daty przyjęcia przez prezydium OZ PZD*”.

I WICEPREZES

/-/ Tadeusz JARZĘBAK

PREZES

/-/ Eugeniusz KONDRACKI

Warszawa, dnia 7 kwietnia 2016 r.

VIII. POWOŁANIE INSTRUKTORÓW KRAJOWYCH

UCHWAŁA Nr 72 /2016

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców
z dnia 21 marca 2016r.

*w sprawie powołania instruktorów krajowych
Społecznej Służby Instruktorskiej PZD*

Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców, działając na podstawie Uchwały Nr 11/95 Prezydium Krajowej Rady PZD z dnia 24 sierpnia 1995 r. w sprawie Społecznej Służby Instruktorskiej w PZD, w oparciu o wniosek Prezydium OZ Podlaskiego PZD, postanawia:

§ 1

Powołać na instruktorów krajowych Społecznej Służby Instruktorskiej:

1. Stefana Grodzkiego z ROD „Aster” w Łomży.
2. Kazimierza Czauż z ROD im. E. Orzeszkowej w Czarnej Białostockiej.
3. Eugeniusza Panasiuka z ROD im. Wojska Polskiego w Białymstoku.

§ 2

1. Powołani instruktorzy krajowi SSI PZD pełnią swoje obowiązki społecznie realizując zadania określone w § 3 wytycznych stanowiących załącznik do przywołanej na wstępie uchwały Prezydium KR PZD, regulaminem ROD oraz innymi uchwałami Krajowej Rady i Prezydium KR.

WICEPREZES
/-/ Tadeusz JARZĘBAK

Warszawa, dnia 21 marca 2016 r.

2. Powołani niniejszą Uchwałą instruktorzy otrzymywać będą miesięcznik „działkowiec”, którego koszty zakupu i wysyłki pokryje Krajowa Rada PZD.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

PREZES
/-/ Eugeniusz KONDRACKI

IX. PRZEGLĄD PUBLICYSTYKI ZWIĄZKOWEJ

Na stronie pzd.pl każdego dnia publikowane są artykuły o sprawach ważnych dla działkowców, rodzinnych ogrodów działkowych oraz całego Polskiego Związku

• NIE dla ogrodowych pałaców

„W ostatnim czasie jesteśmy świadkami tego, jak osoby świadomie łamiące przepisy prawa, próbują zdobyć dla siebie opinię publiczną, przychylność mediów, a nawet obrońców praw człowieka. Tymczasem art. 32. 1. Konstytucji RP jasno wskazuje, że „wszyscy są wobec prawa równi”. Zarówno ludzie, którzy mają wiele pieniędzy, jak i ci którzy ich nie mają wcale – te dwie pozornie skrajne grupy łączy jedno – żadna z nich nie może wychodzić poza wskazane granice prawa. Dlaczego zatem niewielka grupa bezprawnie zamieszkujących ROD działkowców próbuje udowodnić wszystkim, że nie jest ważny sam fakt, że łamie się prawo, ale powody takiego działania? Czy człowiek, który ukradł samochód, by pojechać do sklepu po chleb, nie jest złodziejem, bo chciał się tylko najeść? Podobnie jest z dzikimi lokatorami w ROD. Choć twierdzą, że robią to wyłącznie dlatego, że

• Czarne owce w ROD. Działkowcy mają dosyć!

„Epatowanie ludzkim nieszczęściem w celu zyskania przychylności społeczeństwa wydawać by się mogło dobrze obraną taktyką w celu odwrócenia uwagi od faktycznego sedna sprawy. A zdaniem działkowców (sprzeciwiających się budowaniu w ROD ponadnormatywnych altan i zamieszkiwaniu) jest nim bezwzględna walka o zachowanie profitów czerpanych z faktu bezprawnego mieszkania na działce. Należy jednak rozróżnić okoliczności, które w dużej mierze przyczyniły się do tego, kto i dlaczego na zamieszkiwanie w ROD został „skaza-

Działkowców. Poniżej prezentujemy fragmenty najważniejszych z nich. Z treścią całych artykułów można zapoznać się na stronie pzd.pl do czego gorąco zachęcamy.

jest to ich ostatnia deska ratunku przed emigracją lub bezdomnością, to w rzeczywistości nie szukają rozwiązań, które oznaczałyby dla nich rezygnację ze swoich dotychczasowych działań. Żądają natomiast, by miasto, państwo i całe społeczeństwo uznało ich za wybranych, którym wolno łamać prawo i nie ponieść z tego tytułu jakiegokolwiek konsekwencji. Niczym z kapelusza wyciągane historie wielodzietnych rodzin, tudzież samotnych matek sprawiają, że argumenty emocjonalne wysuwają się przed racjonalnymi. Nagle te kilkaset osób zgarnia całą uwagę mediów sprawiając, że milion działkowców, tych, którzy od dziesiątek lat żyją w zgodzie z naturą i literą prawa, mogą stracić swoje ustawowe przywileje tylko po to, by garstka osób mogła usankcjonować swoje bezprawie”.

Autor AH, opublikowano 5.02.2016

ny”, a kto znalazł się tam z własnego wyboru. W tym drugim przypadku - wyboru nierzadko podszytego kombinatorstwem, potrzebą odniesienia prywatnych korzyści i chęcią przechytrzenia „systemu”. Wszak okazuje się, że niewielka grupa osób ot tak stworzyła w niektórych ROD swoiste państwo w państwie, przekształcając ogrody w wyjęte spod prawa prywatne folwarki. Bo jak inaczej nazwać zagrażające bezpieczeństwu samowole budowlane, nagminne bagatelizowanie prawa oraz stosowanie gróźb wobec przestraszonych i bezbronnych dział-

kowców? Ci z kolei oburzeni są faktem, że osoby zamieszkujące w ROD, posiadające kilkupiętrowe wille, uprawiające tzw. samowolkę, dewastujące ogrody, utożsamiane są w mediach z grupą zaszczytanych i pokrzywdzonych osób. Poczucie niesprawiedliwości działkowców użytkujących ROD zgodnie z ich przeznaczeniem sprawiło, że nie zamierzają oni dalej biernie przy-

glądać się hucpie, którą kieruje grupka lobbująca za łamaniem przepisów w ROD. Tam, gdzie problem ponadnormatywnych altan i zamieszkiwania w ROD występuje, działkowcy respektujący regulamin mówią jednym głosem: dosyć dewastowania naszych ogrodów przez krętaczy i kombinatorów beczelnie zasłaniających się osobami pokrzywdzonymi przez los”.

Autor ŁP, opublikowano 19.02.2016

• „Ubóstwo równa się zamieszkiwaniu w ROD” - czyli kto i dlaczego mydli działkowcom oczy?

„Podkarpacie. Jeden z najbiedniejszych regionów Polski. Duże bezrobocie, niskie zarobki, niezadowolający poziom pomocy socjalnej. W związku z powyższym wydawać by się mogło, że obszernie omawiany w ostatnim czasie problem zamieszkiwania w ponadnormatywnych altanach w polskich ROD, zwłaszcza na Podkarpaciu będzie zjawiskiem nagminnym. Nic bardziej mylnego. Paradoksalnie okazuje się, że na terenie okręgu podkarpackiego PZD nie występują ponadnormatywne altany. Ponadto nie stwierdzono tam przypadków stałego zamieszkiwania na działkach. Dlaczego akurat ten region nie boryka się z problemem? Na czym polega jego wyjątkowość? Co sprawia, że tamtejsi działkowcy w stu procentach mogą korzystać z uroków ROD, nie martwiąc się zdemolowanymi alejkami, hałasem przejeżdżających

przez ogród samochodów, smrodem wydobywającym się z kominów kilkupiętrowych domów, będących samowolami budowlanymi i zagrażającymi bezpieczeństwu działkowców? Złośliwi powiedzą, że na tamtejszych działkach próżno szukać ponadnormatywnych altan, bo nikogo nie stać na budowę domu. Skąd zatem w innych częściach naszego kraju ludzie określane mianem ubogich posiadają fundusze na wybudowanie wielorodzinnego domu i jego odpowiednie wyposażenie? Przecież już z samej definicji „ubóstwa” nie powinno być ich stać na tak dużą inwestycję. Tym samym garstka osób kreujących się w mediach na ofiary, de facto bezpardonowo wykorzystująca i zasłaniająca się faktycznie pokrzywdzonymi przez los jednostkami, stosując kolejno zaprzeczającą sobie retorykę, wpada we własne sidła”.

Autor ŁP, opublikowano 10.02.2016

• Altana w ROD – duma każdego działkowca

„Wybór altan na rynku jest ogromny, a mowa zarówno o altanach nowych i używanych. Altany możemy kupić w marketach budowlanych, przez internet, czy bezpośrednio u producenta. Wiele firm oferuje kompleksowe usługi z transportem i instalacją altany włącznie. Ceny uzależnione są przede wszystkim od powierzchni altany oraz od... fantazji działkowca. W zależności od grubości naszego portfela możemy wyposażyć altanę w wiele dodatkowych opcji lub złożyć zamówienie na altanę wykonaną z najwyższych jakościowo materiałów. Działkowiec, który nie musi martwić się o swój budżet, naprawdę ma w czym wybierać. Warto jednak zawsze zapytać sprzedawcę o rabat. Duża konkurencja na rynku sprawia, że sprzedawcy i producenci zabiegają o uwagę klienta-działkowca, oferując atrakcyjne ceny i upusty.

Wielu polskich producentów domków ogrodowych posiada w swojej ofercie co najmniej po kilkanaście różnych typów i modeli altan, które z powodzeniem możemy zainstalować na naszej działce. Największym zainteresowaniem cieszą się altany o powierzchni 25m², których cena oscyluje w granicach 13 tysięcy złotych. Za tę cenę możemy już nabyć altanę wykonaną z drewna sosnowego i świerkowego, posiadającą m.in. trzy okna (jedno w antresoli), drewniane drzwi z klamką i zamkiem patentowym. Wśród dodatkowych, płatnych opcji producent oferuje m.in. pokrycie dachu blachodachówką, rynny, ocieplenie podłogi, ocieplenie ścian, ocieplenie dachu, okna Pcv itd. Lista dodatkowych, dedykowanych elementów jest bardzo długa, więc nie ma obawy, że nasze potrzeby nie zostaną zaspokojone”.

Autor ŁP, opublikowano 8.02.2016

• Władza w rękach działkowców, czyli demokracja w ROD

„Zbierzesz, co posiejesz – to ponadczasowe powiedzenie, które nabiera nowego znaczenia w obliczu zbliżają-

cej się kampanii walnych zebrań. Ze względu na powagę podejmowanych podczas tych zebrań decyzji i

uchwał, powinno w nich uczestniczyć jak najwięcej działkowców, którzy są członkami PZD. Warto zatem zadbać o odpowiednie warunki, terminowe i prawidłowe zawiadomienie oraz wykorzystać wszystkie inne możliwości, by zachęcić członków PZD do udziału w walnym zebraniu. Związek już teraz intensywnie przygotowuje zarządy ROD do tego zadania poprzez liczne szkolenia i broszury informacyjne. Prezydium KR PZD przygotowało m.in. „Wytyczne w sprawie przeprowadzania walnych zebrań sprawozdawczych w ROD”, które dostępne są na stronie internetowej: www.pzd.pl, a także zostały opublikowane w Biuletynie Informacyjnym 01/2016. Ponadto Krajowa Rada PZD zadecydowała o wydaniu

broszury zawierającej wspomniane wytyczne oraz wzory druków i dokumentów. Książeczki, które zostały wydrukowane w nakładzie 20 tys. trafiły bezpośrednio do zarządów rodzinnych ogrodów działkowych. Zamiast narzekać, że w ogrodzie nie ma prądu, a woda każdej wiosny stoi nie tylko w ogrodowych alejkach, można wziąć sprawy w swoje ręce i wskazać priorytetowe działania, jakimi powinien zająć się zarząd ROD w ciągu najbliższego roku. Każdy, kto ma działkę w ROD i jest członkiem PZD powinien uczestniczyć w walnym zebraniu sprawozdawczym, by móc zdecydować o działalności swojego ogrodu”.

Autor AH, opublikowano 22.01.2016

• Nowoczesne rodzinne ogrody działkowe - z PZD to możliwe

„Efekty poczynionych dzięki PZD inwestycji w ROD w całej Polsce widać gołym okiem, a skala tych działań jest naprawdę bardzo duża. Zresztą suma pieniędzy przeznaczonych przez Polski Związek Działkowców na realizację zadań inwestycyjno-remontowych w ROD w latach 2012 – 2015 robi duże wrażenie. Mowa przecież o dotacjach obejmujących 3800 ROD na łączną kwotę ponad 39 milionów 500 tysięcy złotych. Przekazane przez PZD fundusze na rzecz ogrodów mają niebagatelne znaczenie dla ich funkcjonowania i rozwoju. Bezzwrotną dotację zainteresowane ROD mogą otrzymać z krajowego Funduszu Rozwoju ROD, którą udziela Prezydium Krajowej Rady PZD lub z okręgowego Funduszu Rozwoju ROD, którą udziela Prezydium Okręgowego Zarządu PZD. Ponadto zarządy ROD mogą zwrócić się o pomoc do Prezydium Krajowej Rady PZD z Funduszu Samopomocowego, którego środki są przeznaczane na

udzielanie pożyczek na rzecz ROD na cele budowy, modernizacji i remontów infrastruktury. Na marginesie należy również wspomnieć, iż PZD udziela także wsparcia finansowego w sytuacji zniszczeń powstałych w ROD wskutek klęsk żywiołowych. W takim przypadku można również zwrócić się do Prezydium Krajowej Rady PZD o udzielenie bezzwrotnej dotacji z Funduszu przeznaczonego na usuwanie skutków klęsk żywiołowych w ROD. Polski Związek Działkowców inwestuje w poprawę jakości infrastruktury w ROD, co wpływa na większe udogodnienia dla działkowców i wszystkich tych, którzy z rodzinnych ogrodów korzystają. Związek skutecznie dąży do tego, by dzięki oferowanej pomocy Rodzinne Ogrody Działkowe były jeszcze bardziej przyjaznym miejscem, co zachęciłoby całe rodziny do spędzania w nim wolnego czasu”.

Autor ŁP, opublikowano 29.01.2016

• Czy miasta mogą się rozwijać nie niszcząc ogrodów działkowych?

„Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym przewiduje istnienie dwóch dokumentów, na podstawie których gmina prowadzi politykę i gospodarkę przestrzenną. Są to: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Ich zadaniem jest w szczególności ustanowienie regulacji prawnych i standardów zapewniających jakość przestrzeni miasta, ochronę interesów publicznych oraz warunków prawno-przestrzennych rozwoju, w tym realizacji inwestycji. Plan miejscowy, jako akt prawa lokalnego jest podstawą formułowania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu. Niestety wiele polskich miast wciąż nie ma uchwalonych planów zagospodaro-

wania miast, a te, które zajmują się tematem, wyrzucają z nich ogrody działkowe. Badania stanu prawnego gruntów ROD na dzień 1 lutego 2012 r. przeprowadzone przez KR PZD pokazują, że zaledwie 58% powierzchni ROD (ponad 25 tys. ha) ujętych było w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Najwięcej terenów, gdzie brak jest miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bądź ogrody nie zostały w nich ujęte znajdują się w: Gorzowie Wielkopolskim – 92,82 % pow., Toruńsko-Włocławskim – 81,71 % pow., w Gdańsku – 77,93 % pow., Mazowieckim – 65,30 % pow. W sumie 276 241 działek w ROD nie ujęto w żadnym planie i studium zagospodarowania przestrzennego, a to oznacza, że w dłuższym okresie czasu de facto

czekać je będzie likwidacja. W niektórych dużych miastach pojęcie „ogrody działkowe” zostało wykreślone niemalże całkowicie. Tylko 63,27 % ogółu powierzchni ROD w 56 polskich miastach przeznaczonych zostało w miejscowym planie bądź w studium na zieleni działko-

wą. W miastach tych funkcjonuje 1747 rodzinnych ogrodów działkowych, zajmujących powierzchnię ponad 15,5 tys. ha, na której urządzonych jest 361 739 działek rodzinnych”.

Autor AH, opublikowano 12.02.2016

• W jakiej formie i kiedy zarząd ROD informuje działkowca o opłatach ogrodowych?

„Zgodnie z Art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych o zmianie wysokości opłat ogrodowych stowarzyszenie ogrodowe jest obowiązane zawiadomić działkowców, w sposób określony w statucie, co najmniej 14 dni przed upływem terminu do wnoszenia opłat ogrodowych, nie później jednak niż do końca miesiąca poprzedzającego ten termin. Zgodnie z tym przepisem doprecyzowania formy zawiadomienia o zmianie wysokości opłat należy szukać w Statucie PZD z dnia 2 lipca 2015 r. Paragraf 146 wskazuje, iż Zarząd ROD

zawiadamia działkowców o zmianie wysokości opłat ogrodowych poprzez zamieszczenie informacji w miejscu umożliwiającym każdemu działkowcowi zapoznanie się z tą informacją, a w szczególności poprzez jej zamieszczenie na tablicy informacyjnej lub stronie internetowej ROD. Zawiadomienia takiego zarząd ROD dokonuje co najmniej 14 dni przed upływem terminu do wnoszenia opłat ogrodowych, nie później jednak niż do końca miesiąca poprzedzającego ten termin”.

Autor MT, opublikowano 1.04.2016

• Nowa zakładka na stronie pzd.pl – Działkowcy pytają

W związku z ogromną ilością pytań dotyczących różnych zagadnień związanych zarówno z ustawą o ROD, regulaminem ROD, statutem PZD, jak i innymi problemami organizacyjnymi i prawnymi, które pojawiają się wśród użytkowników działek i Zarządów ROD, uruchomiliśmy nową podstronę na stronie pzd.pl zatytułowaną: „Działkowcy pytają”. Można ją znaleźć rozwijając w górnym panelu menu zakładkę „Prawo”.

Jest to swego rodzaju baza wiedzy, w której znajdują się odpowiedzi na najczęściej pojawiające się pytania. Zostały one zadane zarówno drogą listową, mailową – poprzez formularz Kontakt, jak i w czasie odbywających się w KR PZD telefonicznych dyżurów prawnika.

Pytania wraz z odpowiedziami zostały podzielone na konkretne zagadnienia. Wśród nich znalazły się: członkostwo w PZD, przeniesienie prawa do działki, zagospodarowanie ROD i sprawy różne. W najbliższym czasie pojawią się także kolejne kategorie: opłaty, walne zebrania, zarząd ROD, likwidacje ROD, inwestycje i stan prawny gruntów w PZD. Taki podział tematyczny ma ułatwić użytkownikom wyszukiwanie odpowiedzi na

konkretne pytania w danym obszarze tematycznym. Baza będzie uzupełniana na bieżąco o kolejne zagadnienia. Jej tworzeniem i opracowaniem zajmują się pracownicy Wydziału Prezydialnego oraz Wydziału Gospodarki Gruntami Krajowej Rady PZD. Będą oni udzielać Państwu odpowiedzi na kolejne pytania. Pragniemy jednocześnie zwrócić uwagę, że na wiele problematycznych zagadnień udzieliliśmy już odpowiedzi - są one dostępne w zakładce Porady prawne. Zapraszamy do zapoznania się z ich treścią - możliwe jest, że wśród wielu opublikowanych tam tematów, będzie odpowiedź na Państwa pytanie.

Jeśli jednak w dalszym ciągu nie mogą Państwo odnaleźć odpowiedzi na nurtujące pytanie czy zagadnienie, zachęcamy do korzystania na stronie www.pzd.pl z formularza Kontakt. Można go znaleźć rozwijając w górnym panelu menu zakładkę „Kontakt – KR PZD”. Pytania można zadawać także drogą listowną (adres: Krajowa Rada PZD, ul. Bobrowiecka 1, 00-728 Warszawa).

Autor AH, opublikowano 20.01.2016

X. KOMUNIKATY

Komunikat Krajowej Rady PZD w sprawie druków dokumentów dla ROD dotyczących inwestycji i remontów

Zbliża się okres walnych zebrań sprawozdawczo – wyborczych członków PZD w ROD. Jest to najlepsza okazja, aby zastanowić się nad potrzebami ROD w zakresie zagospodarowania i zaplanować nowe inwestycje lub remonty. Mimo, iż co roku ogrody działkowe przeprowadzają wiele inwestycji i remontów infrastruktury ogrodowej, to potrzeby w tym zakresie są w dalszym ciągu spore. Jeszcze wiele ogrodów nie posiada podstawowej infrastruktury takiej jak sieć wodociągowa, energetyczna czy budynki administracyjne. Wiele też ogrodów jest niedoinwestowanych.

Mając to na uwadze, Krajowa Rada PZD co roku zachęca walne zebrania członków PZD w ROD do podejmowania uchwał w sprawie realizacji zadań inwestycyjnych lub remontowych w ROD. Aby pomóc ogrodom w realizacji tych zadań, KR PZD opracowała szczegółowe wytyczne w zakresie przeprowadzenia w ogrodzie budowy bądź modernizacji infrastruktury ogrodowej. Służymy również ogrodom fachową pomocą udzielaną przez inspektorów ds. inwestycji, zatrudnionych w okręgowych zarządach PZD. Ale przede wszystkim wspieramy ogrody finansowo, udzielając pożyczek z Funduszu Samopomocowego PZD oraz dotacji z Funduszu Rozwoju ROD oraz gdy zajdzie taka potrzeba, z Funduszu przeznaczonego na usuwanie kłesk żywiołowych.

Aby ułatwić ROD realizację inwestycji i remontów oraz usprawnić pozyskiwanie środków z Funduszy PZD przeznaczonych na inwestycje i remonty w ogrodach działko-

wych zrzeszonych w PZD, KR PZD przygotowała szereg druków dokumentów na walne zebranie członków PZD oraz dla zarządów ROD. Dzięki tym wzorom, członkowie PZD będą mogli zarówno głosować nad uchwałami w sprawie przeprowadzenia prac budowlano – remontowych, jak i podjąć decyzję o wystąpieniu z wnioskiem do Krajowej Rady PZD o przyznanie pożyczki z Funduszu Samopomocowego bądź dotacji z Funduszu Rozwoju ROD będącej w dyspozycji KR PZD.

Zachęcamy do zapoznania się z niniejszymi dokumentami i korzystania z opracowanych wzorów!

Dokumenty dostępne na www.pzd.pl

1. Wniosek zarządu ROD na walne zebranie członków PZD w sprawie realizacji zadania inwestycyjnego/remontowego
2. Uchwała walnego zebrania członków PZD w sprawie realizacji zadania inwestycyjnego/remontowego
3. Uchwała walnego zebrania członków PZD w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Funduszu Samopomocowego
4. Wniosek zarządu ROD o przyznanie pożyczki z Funduszu Samopomocowego
5. Wniosek zarządu ROD o przyznanie dotacji z Funduszu Rozwoju ROD, będącego w dyspozycji KR PZD
6. Wniosek zarządu ROD o przyznanie dotacji na usunięcie zniszczeń w infrastrukturze ROD powstałych na skutek kłeski żywiołowej

Komunikat Krajowej Rady z dnia 6 kwietnia 2016 r. w sprawie odsetek obowiązujących w PZD

W związku z tym, że od 1 stycznia 2016 r. zmieniły się zasady ustalania wysokości odsetek ustawowych, Krajowa Rada pragnie zwrócić uwagę, że wprowadzono trzy różne stawki tych odsetek. Wszystko to za sprawą ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1830). Informacja ta jest szczególnie ważna dla zarządów ROD, które pobierają należne opłaty i dla działkowców, którym zdarza się z różnych powodów nie uiszczać ich terminowo.

Zmiana dotyczy m.in. sposobu obliczania wysokości odsetek ustawowych, w tym odsetek za opóźnienie. Do obrotu profesjonalnego została również wprowadzona nowa kategoria „odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych”, a na gruncie ordynacji podat-

kowej zmieniają się zasady naliczania odsetek za zwłokę od zobowiązań podatkowych.

Krajowa Rada pragnie pomóc działkowcom i zarządom ROD bezpiecznie przejść przez labirynt nowelizacji i odnaleźć właściwą kategorię w zmienionej, ale tylko z pozoru skomplikowanej rzeczywistości prawnej.

Przepisy wyróżniają następujące rodzaje odsetek ustawowych:

- 5% – odsetki od sumy pieniężnej,
- 7% – odsetki za czas opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego,
- 9,5% – odsetki za opóźnienie w transakcjach handlowych.

1. 5% – odsetki kapitałowe

Odsetki kapitałowe stanowią przede wszystkim wy-

grodzienie za korzystanie z cudzego kapitału, a także waloryzują jego wartość. Warto zaznaczyć, że odsetki kapitałowe należą się tylko wtedy, gdy wynika to z czynności prawnej, ustawy, orzeczenia sądu albo decyzji organu administracji publicznej. Jeżeli wysokość odsetek kapitałowych nie zostanie w inny sposób określona, należą się odsetki kapitałowe - ustawowe, które wynoszą 5%. Od dnia 1 stycznia 2016 roku wysokość odsetek ustawowych będzie stanowiła równowartość stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego, powiększonej o 3,5 punkty procentowe. Wysokość odsetek ustawowych – kapitałowych wyniesie zatem 5%.

Ta stopa procentowa nie dotyczy jednostek PZD, gdyż nie zaciągają one zobowiązań kapitałowych.

2. 7% – odsetki za opóźnienie

Odsetki za opóźnienie mają charakter sankcyjny. Zawsze wynikają bowiem z opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego. Ze względu na ten szczególny charakter, wierzyciel może skutecznie żądać ich zapłaty nawet w przypadku, gdy nie poniesie żadnej szkody oraz nawet wtedy, gdy opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Celem odsetek za opóźnienie jest sankcjonowanie braku zapłaty w przewidzianym terminie, a tym samym dyscyplinowanie dłużnika w dochowywaniu terminów płatności. Odsetki za opóźnienie bywają także nazywane, choć nie są to właściwe określenia, odsetkami karnymi lub odsetkami za zwłokę.

Od 1 stycznia 2016 r., w przypadku nieoznaczenia wysokości **odsetek za opóźnienie**, ich wysokość będzie wyższa od odsetek ustawowych i będzie wynosić **równowartość stopy referencyjnej NBP oraz 5,5 punktów procentowych. Wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie wyniesie zatem 7%.**

Zgodnie z § 150 ust. 1 statutu PZD w przypadku nieopłacenia w terminie do 30 czerwca składki członkowskiej lub opłat ogrodowych w ustalonym przez walne zebranie ROD terminie, zarząd ROD obowiązany jest naliczyć odsetki ustawowe za zwłokę licząc od dnia następnego po ustalonym terminie. W związku z tym, **jeżeli działkowiec spóźnia się z opłacaniem składek lub opłat ogrodowych zarząd ROD powinien naliczyć mu odsetki za zwłokę, które od 1 stycznia 2016 r. wnoszą 7%.**

Przykład: termin płatności składki członkowskiej i opłaty ogrodowej został ustalony na dzień 30 czerwca 2016 r. Jeżeli działkowiec nie uiszczy opłat we wskazanym terminie, zarząd ROD od następnego dnia, czyli od 1 lipca 2016 r. nalicza odsetki za opóźnienie, które wynoszą 7% w skali roku.

3. 9,5% – odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych

Szczególny reżim dotyczący odsetek został ustanowio-

ny na gruncie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, mającej zastosowanie co do zasady do odpłatnej dostawy towarów oraz odpłatnego świadczenia usług pomiędzy szeroko rozumianymi przedsiębiorcami.

Wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie w transakcjach handlowych wyniesie 9,5%.

Stawka ta nie dotyczy żadnych działań w Związku, ponieważ jako stowarzyszenie nie należymy do kręgu podmiotów, do których mają zastosowanie przepisy ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

4. Odsetki od zaległości podatkowych

Do zaległości podatkowych powstałych od 1 stycznia 2016 r. stosuje się stawkę odsetek za zwłokę, która wynosi 8% kwoty zaległości w stosunku rocznym. Ordynacja podatkowa przywidiła jednak jeszcze trzy różne stawki odsetek. Pierwsze dwie, to są stawki preferencyjne (4% i 6%), trzecia natomiast jest stawką podwyższoną (12%).

- Skorzystanie ze stawki preferencyjnej, czyli 4% do zaległości podatkowych powstałych od 1 stycznia 2016 r. będzie możliwe pod warunkiem złożenia, samodzielnie, bez udziału organu podatkowego, korekty deklaracji w terminie 6 miesięcy od dnia upływu terminu do złożenia deklaracji oraz zapłaty zaległości podatkowej w ciągu 7 dni od dnia złożenia korekty.
- Stawka obniżona o połowę, czyli 4 % będzie także stosowana w odniesieniu do zaległości podatkowych powstałych przed 1 stycznia 2016 r., pod warunkiem złożenia korekty deklaracji w okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2016 r. i zapłaty zaległości podatkowej w ciągu 7 dni od dnia złożenia korekty.
- W razie złożenia po 30 czerwca 2016 r. korekty ujawniającej zaległości podatkowe powstałe przed dniem 1 stycznia 2016 r. stawka odsetek za zwłokę wyniesie 3/4 stawki podstawowej, czyli 6%.

Podwyższona stawka odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych wynosi 12% w stosunku rocznym. Stawkę tę będzie się stosowało jedynie w odniesieniu do zaległości w podatku od towarów i usług, w podatku akcyzowym oraz w cłach.

W interesie podatników jest więc jak najszybsza samodzielna weryfikacja deklaracji, złożenie korekty i zapłata zaległości. Pozwoli to na zastosowanie stawki obniżonej.

5. Odsetki za zwłokę z tytułu nieopłaconych składek ubezpieczeniowych

Odsetki za zwłokę z tytułu nieopłaconych składek ubezpieczeniowych nalicza się na zasadach i w wysokości określonych w Ordynacji podatkowej. Stawki są więc identyczne, jak te opisane w punkcie 4, czyli takie, jak

stawki odsetek za zaległości podatkowe. Stawka podstawowa wynosi zatem 8%, stawki preferencyjne 4 % i 6%. Dotyczy to opłacanych po terminie zarówno składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, jak i fundusze pozaubezpieczeniowe (FP, FGŚP i FEP). Naliczanie odsetek rozpoczyna się od następnego dnia po dniu, w którym płatnik miał obowiązek ostatecznie dokonać wpłaty składek na rachunek bankowy ZUS. Kończy się je naliczać w dniu wpłacenia zaległości (łącznie z tym dniem).

Warszawa, dnia 6 kwietnia 2016 r.

XI. INFORMACJE I PORADY PRAWNE

1. Działkowcy i zarządy pytają – Walne zebrania

W związku z odbywanymi walnymi zebraniem sprawozdawczymi w ROD do Krajowej Rady wpływa wiele pytań od działkowców i zarządów ROD dotyczących zwołania, przebiegu, podejmowanych uchwał oraz innych spraw związanych z walnymi zebraniem. Poniżej zamieszczamy najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi prawników KR PZD, które będą przydatne uczestniczącym w walnych członkom PZD, a także zarządom ROD.

1) Czy można zawiadomić działkowca o walnym zebraniu telefonicznie lub umieszczając blankiet zaproszenia na drzwiach altanki?

Zgodnie z § 60 statutu PZD o terminie, miejscu i porządku obrad walnego zebrania zarząd zawiadamia pisemnie – za pośrednictwem poczty lub doręczając zawiadomienie bezpośrednio za pokwitowaniem - członków zwyczajnych na co najmniej 14 dni przed terminem walnego zebrania. Zawiadomienie może być wysłane członkowi zwyczajnemu pocztą elektroniczną, jeżeli uprzednio wyraził na to zgodę, podając adres, na który zawiadomienie powinno być wysłane. Powiadomienie telefoniczne o terminie zebrania, jak również umieszczenie blankietu zaproszenia na drzwiach altanki jest zatem niezgodne z postanowieniami statutu, dlatego nie można zawiadamiać działkowców o walnym zebraniu w taki sposób.

WZ

2) Czy można ustanowić pełnomocnika, który zastąpi członka PZD na walnym zebraniu?

Zgodnie z § 14 ust. 2 statutu PZD prawa członkowskie

Wysokość odsetek za zwłokę będzie ogłaszana w Monitorze Polskim przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Podstawy prawne:

Ustawa z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.),

Ustawa z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.),

Ustawa z dnia 29.08.1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.).

wykonywane są osobiście. W związku z tym każdy członek Związku powinien samodzielnie brać udział w walnym zebraniu. Niedopuszczalne jest zatem ustanowienie do tej czynności pełnomocnika, nawet, jeżeli jest to członek rodziny.

WZ

3) Czy walne zebranie może odbyć się w drugim terminie?

Walne zebranie może odbyć się w drugim terminie, co najmniej pół godziny po wyznaczonej godzinie rozpoczęcia w pierwszym terminie, o ile w zawiadomieniu o zebraniu podano również możliwość odbycia go w drugim terminie i pouczono członków o tym, że uchwały podjęte w drugim terminie są ważne i obowiązują bez względu na liczbę obecnych na zebraniu.

WZ

4) Co w sytuacji, jeśli nie zgadzam się z zaproponowanym porządkiem obrad walnego zebrania, który razem z zawiadomieniem na zebranie otrzymałem do domu?

Jak sam Pan twierdzi, jest to proponowany porządek obrad. Stanie się on faktycznym porządkiem po jego przyjęciu przez członków PZD w ROD podczas walnego zebrania. Jeśli członkowie PZD na walnym zebraniu w ROD będą chcieli zgłosić uwagi i propozycje do projektu porządku, mają prawo je przedstawić, a przewodniczący zebrania winien poddać pod głosowanie.

ZRS

5) Czy są jakieś ograniczenia w pełnieniu funkcji przewodniczącego walnego zebrania?

Tak. Przepisy statutu PZD wprowadzają ograniczenia w tym zakresie, które mówią, że przewodniczącym walnego zebrania nie może być:

- prezes zarządu ROD (§ 34 ust. 5 statutu PZD),
- przewodniczący komisji rewizyjnej ROD (§ 34 ust. 5 statutu PZD),
- odwołani członkowie organów (§ 34 ust. 5 statutu PZD),
- osoby rażąco naruszające przepisy związkowe (Uchwała nr 1/IV/2015 Krajowej Rady PZD z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie budownictwa ponadnormatywnego i zamieszkiwania na terenie działek w ROD nie dopuszcza sprawowania mandatu w jakimkolwiek organie Związku przez osobę, która w sposób rażący narusza statutowe obowiązki członka PZD, czyli pobudował ponadnormatywną altanę, zamieszkuje na terenie działki, wykorzystuje działkę niezgodnie z jej ustawowym celem).

ZRS

6) Kiedy walne zebranie będzie prawomocne i uchwały na nim podjęte będą obowiązujące?

- Walne zebranie w pierwszym terminie jest ważne, jeśli bierze w nim udział ponad połowa członków PZD danego ROD.
- Uchwały walnego zebrania odbytego w drugim terminie są ważne bez względu na liczbę członków zwyczajnych obecnych na tym zebraniu.
- Uchwały konferencji delegatów są ważne, jeżeli zostały podjęte przy obecności ponad połowy liczby wybranych delegatów.

ZRS

7) Nie jestem członkiem PZD, ale mam prawo do działki w ROD. Chciałabym wiedzieć jak są wydawane pieniądze, które wnoszę. Czy mam do tego prawo?

Tak, gwarantuje to ustawa o ROD. Zarząd ROD do dnia 1 lipca każdego roku jest zobowiązany do przedstawienia wszystkim działkowcom w ROD (a nie tylko członkom PZD) informacji finansowej dotyczącej prowadzenia ROD za ubiegły rok. Taki obowiązek wynika z art. 33 ust. 3 ustawy o ROD. Informacja winna zawierać wpływy i wydatki prowadzonego ROD w podziale na źródła pochodzenia i wydatkowane cele, a także zestawienie środków wpłacanych przez działkowców w podziale na pozycje wymienione w art. 33 ust. 2 ustawy o ROD, tj.:

- wydatki na inwestycje, remonty i bieżącą konserwację infrastruktury ogrodowej,
- opłaty za dostawę mediów, energii elektrycznej i wody w części dotyczącej terenu ogólnego i infrastruktury ogrodowej,

- ubezpieczenia, podatki i inne opłaty publiczno-prawne,
- wydatki na utrzymanie porządku i czystości,
- wydatki związane z zarządzaniem ROD.

Informacja finansowa powinna być przekazana działkowcom do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty w danym ogrodzie i umożliwiający każdemu działkowcowi zapoznanie się z nią.

ZRS

8) Niektórzy działkowcy w moim ogrodzie, którzy zajmują działki przy ogrodzeniu zewnętrznym, pobudowali w nim furtki. Zarząd ROD nakazał im ich zlikwidowanie, ale oni twierdzą, że zgłoszą na walnym zebraniu wnioski o wyrażenie zgody na te furtki. Czy mają rację?

Walne zebranie nie może sankcjonować naruszenia obowiązujących przepisów. Regulamin ROD w § 68 pkt 11 zabrania naruszenia, zmieniania infrastruktury ogrodowej, a w szczególności budowania bram i furtek w ogrodzeniu zewnętrznym. Zbudowanie furtek było więc samowolą działkowców, których likwidację zarząd ROD powinien nakazać.

ZRS

9) Na walnym zebraniu w ubiegłym roku podjęto uchwałę, żeby w ramach oszczędności, informację o walnym zebraniu wywiesić na tablicach ogłoszeń w ogrodzie, zamiast wysyłać zawiadomienia do domów. Mam wątpliwości, czy taka forma zawiadomienia jest właściwa.

Rzeczywiście taka forma zawiadomienia członków Związku o terminie i miejscu odbywania się walnego zebrania jest niedopuszczalna, a uchwała walnego zebrania, która wprowadza takie rozwiązanie jest z mocy prawa nieważna, bowiem jest sprzeczna z postanowieniami statutu PZD. Sposoby zawiadomienia członków PZD o zebraniu są wyraźnie wskazane w § 60 statutu PZD i stanowią katalog zamknięty. Każdy członek PZD musi zostać powiadomiony pisemnie za pośrednictwem poczty lub poprzez doręczenie do rąk własnych za pokwitowaniem. A jeśli wyraził zgodę na przekazywanie korespondencji drogą elektroniczną, ta forma jest również dopuszczalna.

ZRS

10) Zarząd ROD podjął uchwałę o pozbawieniu mnie członkostwa w Związku. W terminie odwołałem się od niej, a organ odwoławczy nie rozpatrzył jeszcze mojego odwołania. Czy mam prawo uczestniczenia w walnym zebraniu ?

Jeśli do dnia, w którym będzie się odbywało walne zebranie w ogrodzie, nie zapadnie niekorzystna dla Pana decyzja prezydium okręgowego zarządu, ma Pan prawo do wzięcia udziału w walnym zebraniu. Wynika to z §

30 ust. 3 statutu PZD, który mówi, że wniesienie odwołania w terminie i trybie określonym w statucie, wstrzymuje wykonanie zaskarżonej uchwały.

ZRS

11) Razem z mężem mamy wspólne prawo do działki w ROD i obydwójcie jesteśmy członkami PZD. Czy obydwójgu nam przysługuje prawo głosu na walnym zebraniu?

Oczywiście. Każdy członek PZD ma prawo głosu na walnym zebraniu. Oznacza to, że małżonkom posiadającym prawo do tej samej działki i będącym członkami PZD przysługują dwa odrębne głosy.

ZRS

12) Nie uczestniczę w walnym zebraniu, bo nie jestem

członkiem PZD. Skąd dowiem się o ewentualnej podwyżce opłat?

Zarząd ROD ma obowiązek zawiadomić działkowców o zmianie wysokości opłat ogrodowych uchwalonych przez walne zebranie. Zawiadomienie musi być dokonane na co najmniej 14 dni przed uchwalonym na walnym zebraniu terminem wnoszenia opłat, nie później jednak, niż do końca miesiąca poprzedzającego ten termin (art. 34 ust. 1 ustawy o ROD). Czyli jeśli zawiadomienie wywieszono np. 1 maja, to najwcześniejszy termin wnoszenia opłat może być określony na 1 czerwca. Zawiadomienia dokonuje się poprzez zamieszczenie informacji w miejscu umożliwiającym każdemu działkowcowi zapoznanie się z nią, a w szczególności poprzez zamieszczenie jej na tablicach ogrodowych lub stronie internetowej ROD (§ 146 ust. 1 statutu PZD).

ZRS

2. Pozytywne orzeczenia sądowe i administracyjne dla PZD, ROD i działkowców!

Tematem, który wciąż niepokoi PZD, ROD i działkowców są roszczenia do gruntów ROD, z którymi Związek zmagają się od ponad 25 lat! Dotychczasowe orzeczenia sądowe i administracyjne nie dawały wiele nadziei na poprawę sytuacji roszczeniowej. Mimo ogromnego zaangażowania PZD, zapada wiele niekorzystnych rozstrzygnięć, skutkujących koniecznością wydania gruntu i zapłatą odszkodowań za rzekome bezumowne korzystanie.

Punktem zwrotnym okazał się rok 2015, który obfitował w bardzo korzystne dla rodzinnych ogrodów działkowych orzeczenia sądowe i administracyjne. Zwłaszcza w zakresie spraw związanych z roszczeniami do gruntów ro-

dzinnych ogrodów działkowych, które mają fundamentalne znaczenie dla dalszego funkcjonowania ROD.

Dzięki tym orzeczeniom sytuacja prawna wielu ROD może zmienić się na lepsze. Konieczne jest jednak powoływanie się na orzecznictwo w trakcie postępowań sądowych i administracyjnych. Oczywiście od sądów i organów administracji publicznej będzie ostatecznie zależało, czy zostanie ono uwzględnione w wyrokach czy decyzjach. Bowiemy należy pamiętać, że orzeczenia to nie przepisy prawne, tylko pewne wytyczne. Ale są one często wykorzystywane przez sądy/ organy administracji publicznej, gdy np. występuje „luka” w prawie.

Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.06.2015 r. (III CSK 357/14)

Wyrok ten zapadł w sprawie ze skargi kasacyjnej PZD od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie w sprawie dotyczącej roszczeń kierowanych w stosunku do PZD z tytułu bezumownego korzystania z nieruchomości zajmowanych przez ROD „Wrzos” i „Kalina” w Krakowie. W tym orzeczeniu, Sąd Najwyższy w pełni poparł stanowisko Związku i uchylił wyrok sądu niższej instancji w części zasądzającej od PZD kwotę ponad 600 tysięcy zł. W swoim wyroku Sąd Najwyższy podtrzymał wcześniejszą linię orzeczniczą, w której stwierdził, iż PZD jest legitymowany biernie w sprawie o zapłatę – wyłącznie w stosunku do terenów wspólnych w ROD. Ponadto SN

podzielił stanowisko PZD – dotychczas ignorowane przez inne sądy, że zgodnie z art. 224 § 2 KC, momentem, od którego można przypisać PZD obowiązek zapłaty za bezumowne korzystanie z nieruchomości zajmowanej przez ROD, jest chwila zawiadomienia go o wytoczeniu powództwa o wydanie nieruchomości. Z tego wyroku wynika, że właściciel gruntu wytaczając przeciwko PZD i działkowcom pozwy o zapłatę za bezumowne korzystanie z nieruchomości będzie mógł dochodzić zapłaty liczonej za okres od dnia wytoczenia powództwa, a nie za okres od dnia uzyskania tytułu prawnego do gruntu, liczonego nawet do 10 lat przed wytoczeniem powództwa. W ten

sposób znacznie obniży się wartość żądań finansowych podmiotów zgłaszających roszczenia, które są kiero-

wane do PZD (w stosunku do terenów ogólnych) i do działkowców (w stosunku do działek rodzinnych).

Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 1.10.2015 r. (I SA/Wa 1104/15)

Wyrok ten zapadł w sprawie związanej z roszczeniem zgłoszonym na podstawie Dekretu Bieruta do części ROD „Bilonik” w Warszawie. W wyroku tym, WSA uznał, że Polski Związek Działkowców jest stroną w postępowaniu w sprawie z dekretu Bieruta oraz Polski Związek Działkowców posiada tytuł prawny do wszystkich nieruchomości, co do których Rodzinny Ogród Działkowy spełnia jeden z warunków, o których mowa w art. 76 ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych. Przy czym, nabycie prawa użytkowania gruntu na podstawie art. 76 ustawy o ROD następuje z mocy prawa z dniem wejścia w życie ustawy o ROD, a sama decyzja stwierdzająca nabycie prawa użytkowania ma jedynie cha-

rakter deklaratoryjny. Dzięki takiemu wyrokowi, **PZD będzie mógł uczestniczyć w postępowaniach sądowych i administracyjnych w przypadku każdego gruntu ROD, do którego nabywa użytkowanie na podstawie art. 76 (albo art. 75 ust.6 i 7) ustawy o ROD, o ile spełnia jedno z kryteriów. Decyzja potwierdzająca nabycie na podstawie art. 76 (albo art. 75 ust.6 i 7) ustawy o ROD ma charakter jedynie deklaratoryjny.** Ma to takie znaczenie, że wiele organów administracyjnych nie realizuje wniosków OZ PZD o wydanie decyzji na podstawie art. 76 ustawy albo zwleka z ich rozpatrzeniem.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26.11.2014 r. (VI ACa 219/14)

Wyrok ten został wydany w sprawie z powództwa M.St. Warszawy przeciwko PZD o wydanie nieruchomości, zajmowanej przez **ROD „Syrena” w Warszawie**. W tym wyroku Sąd Apelacyjny potwierdził, że powództwo o wydanie gruntu wytoczone przeciwko PZD może odnosić się tylko do terenu ogólnego (za działki rodzinne odpowiadają poszczególni działkowcy) oraz uznał, że „wobec wykazania przez stronę pozwaną, iż spełnia warunki obligujące właściciela nieruchomości do wydania decyzji stwierdzającej nabycia prawa użytkowania, czemu strona powodowa nie zaprzeczyła (nie ustosunkowała się w żaden sposób do odpowiedzi na apelację, wobec czego na podstawie art. 230 k.p.c. Sąd Apelacyjny uznał ten fakt za przyznany mając na uwadze zgromadzony

materiał dowodowy i przepisy ustawy), należało uznać, iż pozwana wykazała na etapie postępowania apelacyjnego skuteczne wobec powoda prawo do władania nieruchomością, co uzasadnia ostatecznie oddalenie apelacji”. Ten wyrok może diametralnie zmienić sytuację warszawskich ROD, objętych pozwami M.St. Warszawy o wydanie gruntu, gdzie PZD nie był w stanie się wykazać tytułem prawnym. **Jeżeli ROD będzie spełniał co najmniej jedną przesłankę z art. 76 ustawy o ROD (albo art. 75 ust.6 i 7), to mimo braku decyzji administracyjnej, PZD będzie mógł wskazywać, że posiada prawo użytkowania do gruntu ROD i ewentualne powództwa M.St. Warszawy o wydanie gruntu będą oddalane.**

Uchwała 7 sędziów NSA z dnia 13.03.2015 r. (I OPS 3/14)

Na w/w uchwałę powołał się Starosta Starachowicki w swojej decyzji administracyjnej o odmowie zwrotu wywłaszczonej nieruchomości zajmowanej przez **ROD „Przylaszczka” w Starachowicach**. Do tej pory zasadą było, że zwrot wywłaszczonej nieruchomości mógł nastąpić niezależnie od tego, jaki tytuł prawny przysługiwał podmiotom, zajmującym nieruchomość. Dlatego też, bardzo częstym przypadkiem było, że w wyniku takiego postępowania PZD tracił użytkowanie albo użytkowanie wieczyste. To działo się oczywiście bez winy PZD, któ-

ry otrzymywał grunt w dobrej wierze, nie mając pojęcia o błędach urzędniczych przy wywłaszczaniu nieruchomości. Jedynym przepisem prawnym, który chronił PZD przed koniecznością zwrotu wywłaszczonej nieruchomości był art. 229 ustawy o gospodarce nieruchomościami, który ograniczał zwrot w przypadku nieruchomości sprzedanych lub oddanych w użytkowanie wieczyste przed dniem 1 stycznia 1998 r. Pozostałe nieruchomości, które zostały nabyte przez PZD po tym terminie nie korzystały już z takiej ochrony. W/w uchwała NSA

wprowadziła w tym zakresie dużą rewolucję. Bowiem uznano w niej, że zwrot nieruchomości jest możliwy, gdy stanowi ona nadal własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego. Tym samym podstawą odmowy zwrotu nieruchomości może być zbycie tej nieruchomości przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego osobie trzeciej. Powyższe orzecz-

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12.05.2015 r. (46/13)

Dotyczy art. 156 § 2 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego. Wyrok ten jest nadzieją dla rodzinnych ogrodów działkowych. W przeszłości, zwłaszcza w okresie PRL-u nie przywiązywano zbyt wiele uwagi do poprawności wydawanych aktów prawnych. Wskutek czego wiele decyzji administracyjnych z tego okresu jest obarczona wadami prawnymi, skutkującymi orzeczeniami o stwierdzeniu ich nieważności z prawem. Ten problem nie ominął również ogrodów działkowych. Organy administracji publicznej wydają decyzje administracyjne stwierdzające nieważność decyzji wywłaszczeniowych w zakresie nieruchomości, które następnie zostały przekazane PZD. Stwierdzana jest również nieważność „starych” decyzji o przekazaniu PZD gruntu pod ROD czy też innych dokumentów lokalizacyjnych. Decyzje stwierdzające nieważność decyzji, które pozbawiały tytułu prawnego byłych właścicieli lub ich spadkobierców stanowią podstawę do „cofania” tytułów prawnych PZD i konieczność wydania terenów. Przy czym nie ma zna-

Uchwała 7 sędziów NSA z dnia 16.02.2016 r. (I OPS 2/15)

Na w/w uchwałę powołał się Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach rozpatrując odwołanie Prezydenta Kielc od decyzji SKO o uchyleniu decyzji Prezydenta Kielce w zakresie ustanowienia odpłatnego „za 1 zł” użytkowania na podstawie art. 76 ustawy o ROD. Wątpliwość WSA w Kielcach wzbudziła kwestia, czy Prezydent Kielc może odwoływać się do sądu administracyjnego od niekorzystnych dla siebie rozstrzygnięć dotyczących wydanych przez siebie decyzji. Ostatecznie, WSA w Kielcach powołując się na w/w uchwałę NSA odrzucił skargę Prezydenta Kielc, uznając, że organ, który wydawał decyzję administracyjną w pierwszej instancji nie posiada interesu prawnego (a co za tym idzie –

nictwo może spowodować, że **nie będzie wydawanych decyzji o zwrocie w przypadku wywłaszczonych nieruchomości, będących w użytkowaniu wieczystym PZD (niezależnie od terminu ich nabycia)**). Pozwoli na obronę ponad 60% gruntów ROD, będących w użytkowaniu wieczystym PZD.

czenia, że ROD i działkowcy zagospodarowali grunt kilkadziesiąt lat temu, nie przypuszczając, że po latach zostanie on im odebrany. Z ratunkiem przyszedł Trybunał Konstytucyjny, który w w/w wyroku rzekł o niezgodności art. 156 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego z art. 2 Konstytucji RP, w zakresie w jakim przywołany wyżej artykuł nie wyłącza dopuszczalności stwierdzenia nieważności decyzji wydanej z rażącym naruszeniem prawa, gdy od jej wydania nastąpił znaczny upływ czasu, a sama decyzja była podstawą nabycia prawa. W tym wyroku, TK uznał, że **nie powinny być wydawane decyzje stwierdzające wadliwość innych decyzji administracyjnych, gdy na ich podstawie strona nabyła prawo, jeśli od daty jej wydania nastąpił znaczny upływ czasu**. Ten wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie powoduje zmiany treści art. 156 Kpa. Wskazuje on jednak na konieczność dokonania zmian przez ustawodawcę, skutkujących uwzględnieniem zastrzeżeń i wskazań Trybunału.

nie jest po prostu uprawniony) w skarżeniu takiej decyzji, zweryfikowanej przez organ drugiej instancji. Jednym słowem – organ nie może starać się w dalszym toku postępowania o weryfikację decyzji, którą sam wydał w pierwszej instancji. Jeżeli ta uchwała utrwali się w orzecznictwie sądowym to **w sporach pomiędzy PZD a organami administracji publicznej/ Skarbu Państwa, w tym roszczeniowych korzystne dla Związku orzeczenia administracyjne nie będą mogły być skarżane przez organy władzy publicznej, które je wydały**.

przygotowała
Monika Pilzak
WGG KR PZD

3. Prawo do działki w razie śmierci działkowca.

Jakich dokumentów nie powinien żądać zarząd ROD.

W ostatnim czasie do Krajowej Rady dzwoni coraz więcej osób z zapytaniem, jakie dokumenty powinna złożyć w zarządzie ROD osoba bliska, która chce nabyć prawo do działki po śmierci działkowca. Odpowiedź jest bardzo prosta i wynika bezpośrednio z ustawy o ROD. Osoba bliska po śmierci działkowca składa wniosek o ustanowienie prawa do działki po zmarłym działkowcu, który dla ułatwienia znajduje się na stronie internetowej w zakładce Prawo - Wzory dokumentów. Niestety opisywane przez potencjalnych nabywców wymagania, jakie stawiają niektóre zarządy ROD są niepokojące. Dlatego przypominamy, jakie dokumenty zgodnie z prawem są potrzebne, a jakich nie trzeba przedstawiać.

Dla przykładu przedstawiamy jedną ze zgłaszanych interwencji: Ojciec, który był wdowcem miał prawo do działki. Pozostawił dwoje dorosłych dzieci: córkę i syna. Córka uprawia swoją działkę i nie jest zainteresowana prawem do działki, którą dzierżał jej ojciec. Syn chciałby zostać działkowcem i spełnia przywidziane prawem wymagania, tzn. jest pełnoletni, mieszka w pobliżu ogrodu, w którym jest położona działka, nie ma prawa do działki w innym ROD. Zarząd ROD zażądał, aby córka przedstawiła zaświadczenie potwierdzone notarialnie, że zrzeka się prawa do działki po ojcu i zapowiedział, że jeżeli nie przedstawi takiego oświadczenia, nie przyjmie wniosku o ustanowienie prawa do działki po zmarłym ojcu od jej brata.

Przedstawiona powyżej sytuacja nie powinna mieć w ogóle miejsca. Zgodnie z art. 38 ustawy o ROD w razie niepozostawania działkowca w związku małżeńskim osoby bliskie mają prawo w ciągu 6 miesięcy złożyć wniosek do zarządu ROD o ustanowienie prawa po zmarłym działkowcu, do którego należy również dołączyć odpis aktu zgonu. Są to jedyne dokumenty, jakie musi złożyć potencjalny nabywca.

Zarząd ROD powinien więc przez 6 miesięcy od śmierci działkowca czekać na zgłoszenie się osób bliskich, które są zainteresowane prawem do działki. Jeżeli, tak jak w omawianym przykładzie zgłosi się tylko jedna osoba bliska, która spełnia przywidziane prawem wymagania zarząd ROD po upływie 6 miesięcy podpisuje z nią umowę dzierżawy. Jeżeli zgłosi się kilku uprawnionych (np. dwójka dzieci) o tym, kto otrzyma prawo do działki zadecyduje sąd biorąc pod uwagę szczególnie to, czy dana osoba korzystała z działki wraz ze zmarłym.

Zarząd nie może żądać od pozostałych osób bliskich oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do działki ani w zwykłej formie pisemnej ani tym bardziej notarialnie poświadczonego. Żaden przepis ustawy o ROD ani statutu PZD nie nakłada na osoby bliskie zmarłego działkowca takiego obowiązku, więc zarząd ROD nie ma prawa wymagać takiego zaświadczenia. Jest ono także zbędne z tego powodu, że nie przyspieszy postępowania, ponieważ zarząd musi odczekać 6 miesięcy.

Wioletta Zaleska